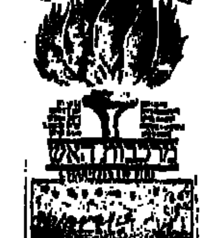

מעריב
י"ד בתשרי, תשמ"ז 17.10.1986
אמריקני
די קורא:
הפריד הדת
המדינה
שטח פרטי עם
לאסידו דומינגו
שער: ג'ק למון
לתל־אביב
טדי קולק.
במירוץ אחר הזמן.
מונטנה קרירה
אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

סרטים חדשים באימפריה

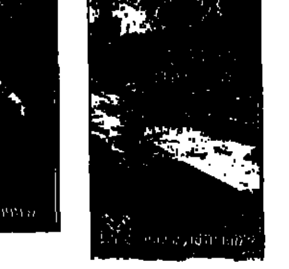
האשה באדום ■ אהבה וכדורים ■ מרכבות האש ■ ראסטי ג'יימס
■ אשה לא נשואה ■ הדרקון האחרון ■ פסק דין ■ רמבטיקו
■ הנימיץ אינה עונה ■ זרוקים ברוטב ■ גיבורים ללא תהילה
■ רומן שהחל במלחמה ■ המלך ארתור 3 ■ האחים הקורסיקאים
■ איזה מין נוער ■ סארטנה חוזר ■ השבויה ■ החרדל מגרה לי את האף

מבצע סוכות 7 סרטים חינם

זה הזמן להצטרף לאלפי מנויי אימפריה של קולנוע ולקבל 7 סרטים חינם לנרשמים בשבוע סוכות.
באימפריה אלפי סרטי מתח, דרמה, פעולה, קומדיות וסרטי ילדים.
רק "אימפריה של קולנוע" רשת ספריות הוידאו הגדולה והאמינה ביותר בארץ יכולה להציע מבחר ומחיר כזה (בדוק והשוה בעצמך).
מבצע סוכות מיועד למנויים חדשים וגם לבעלי מנוי רגיל ברשת האימפריה.

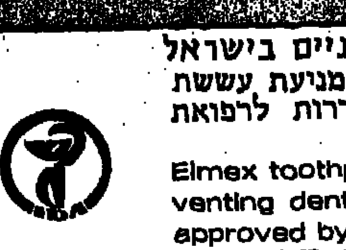
★ 200,000 קלטות ★ 90 ספריות ★ 1,000 סרטים ★ 300 סרטים חדשים בשנה

אימפריה של קולנוע

ספריות "אימפריה של קולנוע" ברחבי הארץ:
דיזנגוף 128, כל-בו שלום, אחד העם 9; "לחיט", ככר המדינה, ח' באייר 10 ... כורסת חיהלומים, בית מכבי • חיפה; בית אמפא, שבתאי לוי 25; ... אלדלוורוב 9 • ירושלים: "הבירה", רח' שמאי 19 • רחובות: בנימין 4 ... • אילת: חוכמן, מרכז מסחרי מדיין • באר-שבע: החלוץ 114 • ... • ערד: מרכז מסחרי • קרית-גת: הגפן 2.

ספריות "אימפריה של קולנוע" בשק"ם:
אבן גבירול 124; שד' ירושלים 8 • חיפה: מגדל הנביאים • ירושלים: יפו 234 • ... • גבעתיים: מודיעין 182 • נתניה: אחד העם 16 • פ"ת: אורלוב 92 • חדרה: ... • קרית מוצקין: שד' בן גוריון 84 • קרית-שמונה: שד' תל-חי • עפולה: ... • מרכז מסחרי חדש • מצפה-רמון: מרכז מסחרי • דימונה: שד' גולדה מאיר ... 49 • אשקלון: המרכז הנפתי • באר-שבע: רח' בן-צבי • נהריה: לוחמי ...

ספריות "אימפריה של קולנוע" בקו-אופ. רשת "תריבוע הכחול":
... 15; אבן-גבירול 30; היפר קו-אופ גיבורי ישראל 53; לה גרדיה 78; ברודצקי 43; ... 11; פנקס 50; מגדלי רוד, אורי 10 • רמת-גן: רמת, ביאליק 97 • ... היפר קו-אופ בית יהלומים, כורזין 1 • ראשל"צ: גבעת הברושים, ... 15; ז'בוטינסקי 65 • בת-ים: עוזיאל 3; שד' העצמאות 65; היפר ...

ראיתי גם משחת שיניים מאושרת...

מאושר על ידי ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
"משחת השיניים אלמקס נמצאה פעילה במניעת עששת (רקבון שיניים) ואושרה על ידי ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל"

Elmex toothpaste has been found effective in preventing dental caries (tooth decay) and has been approved by the Israel Dental Association.
ENDORSED BY THE ISRAEL DENTAL ASSOCIATION

אלמקס

היחידה המאושרת ע"י הסתדרות רופאי השיניים בישראל כפעילה במניעת עששת

אלמקס

משחת השיניים היחידה המכילה אמין פלואוריד אורגני פעיל פי 3.

אלמקס® יעילה פי 3 במניעת עששת
עם אמין פלואוריד

אלמקס היחידה המאושרת ע"י הסתדרות רופאי השיניים בישראל — מיוצרת ע"י טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ ברשיון GABA, שוויץ.

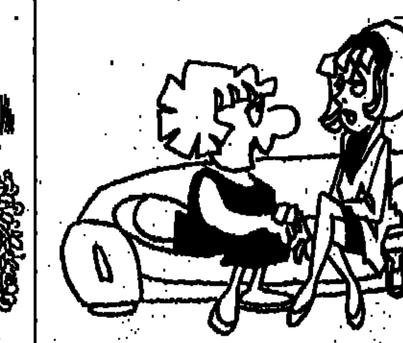
סופשבוע

י"ד בתשרי, תשמ"ז 17.10.1986

עורך: צבי לביא
עריכה: דניאלה בוקשטין
עיצוב ועריכה גרפית: יורם נאמן
גרפיקה: נטע גרינשפן
מודעות: אורי דגן

בשער: השחקן ג'ק למון בתפקיד טיירון ב"מסע ארוך לתוך הלילה". מהשבוע בתל־אביב.
כתבה בעמוד 16.

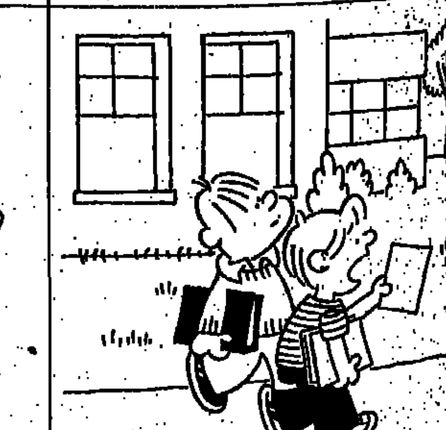
צוחק מי שצוחק ראשון

שאם לפעם בעלי עושה בשבילי דבר נחדר. הוא מסע לחופשת־דיג של שבועיים.

נכון, את השיניים הוא איבד מזמן, אבל הוא עדיין כלב־שמירה מצוין.

שנעיר אותו עכשיו – או שנשמור לו את כאב־הלב הזה לאחרי־כן?

חבל שאיני אחד מאותם שתקנים־ילדים, אז המחליף שלי היה מביא לאבא את התעודה...

חשבתי ששנינו בדיאטה כבר חודש לפחות...

רק אל תשאל אותי למה עוד לא החזרתי לך את הסולם הארור ההוא!

קואליציה מוזרה

להפריד הדת מהמדינה

כבר יש פילוג בעם – בואו נפסיק להעמיד פנים. זהו המסר של הרב אברהם וויינפלד ממאנסי, מדינת ניו־יורק, הנאבק עם מחלת הסרטן ומבקש להשאיר לציבור החרדי צוואת שכיב מרע: להתחיל לפעול להפרדה מלאה של הדת מן המדינה!

מאת עפרה ישועה־ליית
צילומים: פיטר ליית

הרב אברהם וויינפלד: „אלמלא שאסור, הייתי מוכן לעשות קואליציה עם שולמית אלוני בכל מה שנוגע להפרדת הדת מהמדינה".

לפי התורה, מלמדני הרב אברהם וויינפלד, אסור להתחבר לרשע. רשע אין פירושו אדם רע, חלילה, אלא מי שאינו שומר תורה ומצוות. „ואלמלא שאסור, הייתי מוכן לעשות קואליציה עם שולמית אלוני בכל מה שנוגע להפרדת הדת מהמדינה".

אסור או לא אסור, לשעה קלה עושה רבי וויינפלד ממאנסי, מהמכובדים והידועים שברבנים החרדים באיזור ק"ק ניו־יורק, קואליציה מוזרה עם מרשעת שכמוני. שאינני מקיימת מצוות הוא הרי יודע. טרם פתחנו בשיחה דרש לדעת מה „הרקע הדתי" שלי, והתשובה לא השביעה אותו נחת. לא שהוא שונא רשעים, חלילה: הלא הקדוש ברוך הוא בעצמו אוהב אותם, שנאמר: „אין שלום לרשעים ויש מדרש האומר כי פירוש הדבר שהקב"ה אוהב את הרשעים כל כך, עד שהוא אינו מרפה מהם וחוזר ומטריד את מנוחתם עד שיחזרו בתשובה", מבאר הרב.

חזרה בתשובה היא מהדברים היקרים לליבו. הוא מקדיש זמן רב למתנדדים המקומיים ופיו מלא שבחי ישיבת "אור שמח": „את הספר של אורי זוהר קראת? שם יש תוכן, יש פנימיות".

אבל לא כדי לדבר על חזרה בתשובה זומנתי לשכתו עמוסת הספרים של הרב, ולא כדי לשמוע על אורי זוהר כרכתי לראשי בצייתנות את המטפחת הכתולה, שהרבנית אלישבע הושיטה לי בדיסקרטיות מנומסת. רבי וויינפלד החליט לעשות צעד חריג ונועז מבחינתו של חרד שבחרדים: הוא בחר להשתמש בעתון חילוני כ"מעריב" כשופר לרעיונות שהוא מבקש להפיץ דווקא בקהילה החרדית. הוא רוצה – הוא מתחנן – שהדתיים בישראל יפסיקו להפעיל את כוחם הפוליטי על המדינה החילונית הציונית, ויפה שעה אחת קודם.

„אנו מאמינים שיום יבוא והדברים ישתנו, ולכולם יהיה ברור מאליו שאין שום אפשרות לחיות בלי התורה – ממש כמו שהיום מבין כל אדם שאסור לרצוח ילדים".

ממושבו שבמאנסי הרחוקה, מין כרם ד'יבנה של אפ־סטייט ניו־יורק, המשופעת בבתי כנסת, ישיבות ובתי מדרש, חרד ודואג מחברם של הספרים "שאלות ותשובות – לב אברהם" (בשני חלקים), "פירוש תהילים" ועוד ספרי קודש אחרים, על חילול השם והנזק הנורא שנגרמים לדת ישראל ולעם ישראל בארץ הקודש הרחוקה, והכל מתוך עיסקות מגונות ולא כשרות שנערכות בין פוליטיקאים דתיים לחילוניים.

הדברים בוערים כאש בעצמותיו. הגיעו מים עד נפש, הוא אומר, בתקווה ששלומי האמונה האמיתיים, שאליהם מכוון המסר הדחוף שלו, ייאלצו להקשיב ולהגיב. לרב אברהם וויינפלד אין זמן. ארבע שנים אוכלת בו מחלת סרטן הפנקריאס. הרופאים אמרו נואש לחייו, ובעצם העובדה שהוא עדיין איתנו הם רואים נס רפואי. הרב הכחוש והחיוור, הניזון מדיאטה משונה של עשבים סיניים שהצליחה באחרונה לייצב מעט את מצבו, מותש אפילו מהמאמץ להוריד ספר מאחור המדפים העמוסים בספרייתו. אבל כשהוא פותח בנאום חוצב־להבות, לא יוכל איש להפסיק את שטף הדיבור הרהוט בעברית מתובלת באנגלית ויידיש.

יותר מכל התקשה להסכים לדרישתנו לצלם אותו לצורך הראיון, מה גם שהדרת זקנו נפגעה מהטיפולים הרפואיים הקשים, והוא חש שאינו נראה במיטבו. הוא נכנע אחרי שהסברנו לו שזה חשוב, ושככה זה בעתון. „נו טוב, אם אי־אפשר אחרת", אמר בחוסר סבלנות. „לי חשוב רק דבר אחד: שהדיבורים שלי יישמעו. את המסגרת הקיימת יש לשבור", הוא חוזר ואומר, מפני שזוהי מסגרת רקובה. לא רק חוק החזיר וחוק החמץ הם פיגולים בעיניו, גם חוק הנישואין והגירושין הוא בעיניו. אסון לאומי, וחוק מיהו יהודי – שיא הצביעות וחילול השם.

הוא ניסה, כמובן, להעלות את רעיונותיו לדיון בקהילה החרדית עצמה: כבר לפני שנה וחצי – והוא חולה מאוד – פרסם את קונטרסו "עורו ישנים" (ראה מסגרת) ובו כתוב מפורש: בעניין הפרדת הדת מן המדינה לבאר שיש בכך טובה משולשת, טובת שלימות תורת הקודש, טובת שומרי תורת הקודש וטובת אחינו שנתרחקו ממקור מים חיים לקרבם לאבינו שבשמים.

הקונטרס, בלשון חכמים צחה ובהירה, הופץ במקומות הראויים עם הבקשה הצנועה: תגובות והערות נא לשלוח לת.ד. 16291, ים. אבל התגובות בוששו לבוא. לפחות התגובות הגלויות. הרב וויינפלד מספר כי שמע מאישים גדולים בתורה תמיכה והסכמה בשתיקה לרעיונותיו. איש לא יצא חוצץ נגדו, ובחדרי־חדרים אומרים ש„הוא צודק, בהחלט צודק, אבל...". צדק לחוד ופוליטיקה דתית לחוד, לא אצלו.

לבית־המדרש הפרטי השוכן בקומה הראשונה של ביתו קרא "דרך אמת" (איימס, כמובן, בהברה האשכנזית). הוא מסביר את האמת שלו כהגיון של ברזל ומתוך תחושת שליחות של שכיב מרע, ולא איכפת לו אם הביקורת הקטלנית הפומבית שלו על כמה מעמיתיו הנכבדים בארץ ישראל תציק להם בערב שמחת תורה.

„לכל דבר יש שני צדדים", אומר הרב. „מה שרצוי ומה שמצוי. הרצוי, מבחינתנו: שכל בני ישראל יילכו בדרך התורה. אנו מאמינים שנגיע לזה בסופו־של־דבר, בעזרת השם יתברך. אבל היום הזה רחוק, ומהו המצוי? חיים בישראל שלושה מיליון יהודים, רבים מהם אינם דתיים. חקיקה דתית לא תחזיר אותם לדת. להיפך: היא מזיקה לדת. כל המלחמות איתכם, החילונים, נוטלות מאיתנו, הדתיים, כוחות שאנו זקוקים להם לדברים אחרים לגמרי. ואתם מצידכם רק כועסים עלינו ושונאים אותנו בשל כך, ומתרחקים עוד יותר מן הדת".

„נכון, גם אני מכיר את הפסוק הוכח תוכיח את עמיתך. יש מקום למחאה ולתוכחה. אבל על פי האמת אי־אפשר לכפות דעות על בני־אדם המחזיקים בדעות אחרות. בסדר, הצלחנו: מי שמתחתן בישראל חייב ללכת לרב. אז מה? הוא נעשה מזה דתי יותר? הנישואים האלה של חילונים הם נישואים יהודיים טובים? מה נותן לנו שאין תיאטר בישראל בערב שבת? שאין תחבורה ציבורית? הציבור החילוני מתחיל לשמור שבת בגלל זה? להיפך, החילונים מרגישים שיש להם 'היתר' לחלל שבת ברשות. עד שהם מגיעים לפחות אחרי צאת השבת ביום שישי בערב, וגם לפני תחילת הנסיעות של האוטובוסים במוצאי שבת, שעה לפחות הם עוגדים ונוסעים – וזה נחשב 'שמירת שבת'.

„בכלל, הרעיון שלא להפריד בין דת ומדינה לא בא מהחוגים שלנו, אלא מהצד השני של המיתרס: בן־גוריון חשב שכך יוכל להשתלט על הדת. יש ציטוט מפורש מפיו. הוא אמר: 'אני רוצה לממן מעצמי את התקציב של האויבים שלי'. הוא רצה שהיהדות הדתית תהיה תלויה במדינה מבחינה כלכלית. והיום, איזו נושא, יש בכל העולם שתי ממשלות שמשלמות משכורות לרבנים: רוסיה הסובייטית, וישראל. גם הרוסים רוצים קונטרול על הרבנים".

„יש גם הרבה חילונים עם זיקה מסורתית שרוצים שלמדינה יהיה 'צבע דתי'. כל מיני פובליציסטים ושונאים שבאים לתמוך בדרישות של המפלגות הדתיות, מפני שהם רוצים לחיות ב'מדינה יהודית'. אבל זו לא יהדות אמיתית, וזה מסוכן שיחשבו שמספיק ה'צבע' הדתי הזה. כל עניין ה'איצטלה הדתית' של המדינה כביכול הוא חילול קודש גמור".

„מי צריך את הכפייה הזאת? סתם להרבות שנאת אחים בישראל. אתם החילונים ממילא חיים לכם כרצונכם. ההישג הגדול המוחלט של היהדות הדתית הוא חוק נישואין וגירושין. דיני אישות נמצאים בידי הרבנים ולכאורה הכל מתבצע לפי ההלכה. אבל איזה מין נישואין אלה ואיזה מין גירושין? הפריצות גדולה, על טהרה אין שומרים – בשביל מה צריך את הכתובה והקידושין? והגרוע מכל: גרמנו להרבות חטא וממזרים.

„אני מאמין שגם אם החוק לא היה קיים, לפחות שמונים אחוזים מן הישראלים היו מחליטים להתחתן אצל רב. מי שלא ירצה – שלא יילך. לא נרוויח כלום מזה שאנחנו מבריחים אותם".

כי אנו מחייבים אנשים להינשא בנישואים דתיים, הם, מצידם, לא מקפידים בגירושין, ויש טרגדיות איומות".

„הנה לדוגמה, חוזר בתשובה שהגיע אלי, בחור נפלא, עילוי. הוא רצה להתחתן, מצאו כלה, גם כן חוזרת בתשובה. הכל היה יפה וטוב. אבל ממש לפני החתונה התברר פתאום שאימו, התגרשה בגירושין אזרחיים מבעלה הראשון, שאיתו התחתנה אצל רב. כלומר, כשנולד לה בנה מבעלה השני – היא עדיין היתה נשואה לראשון. הבחור הוא ממזר לכל דבר, ולא יעזור כלום. לא יוכל להקים משפחה בישראל אלא עם ממזרת או גיורת, ולא יבואו ילדיו בקהל ישראל".

„אין מה לעשות! דמעת עשוקים, הלב בוכה ונשבר. הבחור מבין את זה ומקבל את זה, מפני שהוא קיבל על עצמו את כל מצוות הדת. לחזור להיות חילוני הוא כבר לא יכול. אילו רק לא נישאה אימו החילונית בנישואים דתיים מלכתחילה, הוא היה כשר והכל היה בא על מקומו בשלום".

„אני מאמין שגם אם החוק לא היה קיים, לפחות שמונים אחוזים מן הישראלים היו מחליטים להתחתן אצל רב. מי שלא ירצה – שלא יילך. לא נרוויח כלום מזה שאנחנו מבריחים אותם. אם התחתן זוג אצל רב, והגבר בורח מאשתו – מה תעשה אם אינה דתייה? היא הולכת לגור עם מישהו אחר. כל ילדיה יהיו ממזרים. אילו התחתנו אצל שופט חילוני וברח בעלה – לא היה קורה כלום".

„המלחמה על חוק ההפלות: עשו חוק, הוסיפו סעיף, מחקו סעיף. ומה קרה? אנחנו באמת יכולים לעצור אשה או זוג שהחליטו לרצוח את הילד שלהם? כמובן שזה נורא ואיום, מתבצעים מעשי רצח, פשוטו כמשמעו. אבל העובדה היא שאין לנו כוח למנוע את הרציחות האיומות האלה, וכו. כמון יושבים יהודים דתיים ומרגישים ש'עשו משהו' למנוע הפלות בזה שהעבירו איזה חוק. יותר טוב שנדע באיזה עולם אנו חיים".

„זה לא שאינני מאמין בכפייה. התורה בהחלט בעד כפייה בכוח. התורה אינה דמוקרטית. מפני שהתורה היא תורת אמת, יש לה רשות לכפות את דברה על המורדים בהלכה. אנחנו הדתיים מסתכלים

(המשך בעמוד הבא)

„מה נותן לנו שאין תיאטר בישראל בערב שבת? שאין תחבורה ציבורית? הציבור החילוני מתחיל לשמור שבת בגלל זה? להיפך, החילוניים מרגישים שיש להם 'היתר' לחלל שבת ברשות".

(המשך מהעמוד הקודם)
עליכם, החילוניים, כמו על ילדים שוטאים: ילדים שאינם יודעים מה הם עושים, ומותר לכפות עליהם כדי שיחזרו למוטב. גם הורים מחנכים את הילד שלהם בלי לשאול אותו אם זה מוצא חן בעיניו או לא. אבל זה פועל רק כל זמן שהילדים מכירים בסמכות ההורים ונמצאים ברשותם. העובדה היא שאתם לא ילדים, ואי־אפשר לכפות עליכם. אי־אפשר להתערב בחיים פרטיים של אנשים – אלא במקרים קיצוניים של רצח ואלימות. לא נוכל לשלוח שוטר אל כל מי שמעשן סיגריה בשבת".

„אנו מאמינים שיום יבוא והדברים ישתנו, ולכולם יהיה ברור מאליו שאין שום אפשרות לחיות בלי התורה - ממש כמו שהיום מבין כל אדם שאסור לרצוח ילדים קטנים. אבל לדאבון הלב רק הדתיים מבינים כך גם את האמת שבתורה. אז מוטב לנו שנוותר על כל הרעיון לכפות עליכם – ונקדיש את כל הכוחות לבנייה הקהילה שלנו, לחינוך ילדינו, ולהחזיר בתשובה את מי שאפשר".

„אלמלא המלחמה הבלתי־פוסקת הזו היה לנו הרבה יותר קל להגיע אל נפש הנוער. יש לנו מה להציע. אידישקייט. תורה, עולם רוחני שהנפש היהודית משתוקקת אליו ואינה יכולה להתקיים בלעדיו. כשאין תוכן – נשארות רק תאוות, ונפש יהודית אינה יכולה להתקיים רק על התאוות. נשמה יהודית צריכה יותר מלחם ובשר. תראי את התנועות הרוחניות האידאולוגיות – קומוניזם, היפ'ס – תמיד יהודים בראש. מפני שיש משהו, נשמה יתירה, אצל היהודי".

„אנחנו היינו יכולים לתת הרבה תוכן ליהודים צעירים, אבל במקום זה אנחנו בעצמנו מספקים לחילונים שכהם אידאל חדש להילחם למענו הם. נלחמים נגדנו וכעד הצדקו מבחינתם, וזהו הצדק גוזלים להם את החופש שלהם. וסוף־סוף גם להם יש כבר תוכן בחיים: להילחם נגד כפיה דתית".

„הדברים מגיעים לאסונות ממש: כבר שורפים ישיבות, ספרי קודש, הכל בשם הצדק. הפעם עוד הודעזעו מזה ועשו כותרות בכל העולם, אבל אם המצב יימשך ככה – כבר יתרגלו לזה כל־כך שאפילו בעתון לא יכתבו על ההתקפות של חילונים על דתיים. במקום זה מתעסקים בשטויות ומקיימים מלחמות חיים על זיופים כמו חוקי הכשרות: הרי רוב היהודים רוצים כשרות וישמרו על כשרות. מה נותן כאן חוק החזיר או חוק החמץ? הרי אין אנו מפקחים על מה שאנשים באמת אוכלים. זה הכל כדי שיראה כאילו יש כאן דת. עובדה, הרבה אנשים שבעצמם לא מקפידים על כשרות תומכים בחוקים האלה. בגלל הצבע".

„הכי גרועה היא היהדות הדתית־לאומית, שבשבילם אחדות העם יותר חשובה מהדת. להם חשובה הצורה החיצונית, שיראה כאילו המדינה דתית. ד"ר בורג, למשל: העיקר הצורה. באגודת ישראל המצב אינו גרוע כל־כך, הם מבינים. אבל אין פועלים נכון. אברום שפירא? טוב, הוא לא חכם גדול ולא הוא האידאולוג של המצע, הוא מאכער, ועושה את הפוליטיקה כמו שצריך, אבל הצרה היא שכל הפוליטיקה הזאת לא נכונה".

בית המדרש "קהל ויואל משה ד'סאטמאר" במאנסי, מין כרם ד'יבנה של אפ־סטייט ניו־יורק

בא העת לפרק את השותפות המוזרה

בקונטרסו "עורו ישנים" כלל הרב ויינפלד תיאור דמיוני של השיפור הגדול במצבה של היהדות הדתית – אם רק תיפרד מן המדינה החילונית:

„הבה נתאר לעצמנו איך יהיו הדברים, אם יום אחד נקיץ משנתנו ונתעורר מחלומותינו, ונכריז ונאמר קבל עם ומושליו: הנה בא העת והעונה לפרק את השותפות המוזרה הזאת. אין אנו רוצים עוד בפשרות, אין אנו רוצים בחשפלות ובזיונות, אין אנו רוצים בפירורים מתחת שולחנכם. עתידה של תוה"ק מובטח לנו מפי הגבורה. התורה היתה בעמינו טרם קום המדינה, אין לנו צורך בהגנתכם עליה, מוחלים אנו כל הטובות והחסדים שלכם".

„הן אמת כי ידינו פרושות ולבבנו מייחל לשיבת כל זרע ישראל אל תיק תוה"ק [....] בטוחים אנו כי יבוא יום גדול זה, וסופן של ישראל לעשות תשובה. גם עד בוא אותו יום נשתדל בכל האמצעים אשר בידינו להחדיר את מאור התורה לכל המבואות האפלים בכל שכבות עמנו,

אבל רק באמצעים טהורים וכשרים בלי פשרות וזיופים [....]. אבל אם אתם חושבים אחרת, ומוכנים להחריב את עתידה של אומתנו, אז מה נעשה [....] מי יאמר לכם מה תעשו, אבל אל נא אחי תרעו, אל תכופו עלינו דברים הנוגדים אמונתינו, אל תגזלו את זכויותינו לחיות עפ"מ, אנו ובנינו על פי יסודי תוה"ק אשר למענה באו אבותינו באש ובמים, וגם אנחנו בענינו מוכנים לשפוך עבורה דמינו כמים".

„אין אנו דורשים מכם טובות, רק צדק ויושר כמו שניתן לכל בני דת בכל הארצות הנאורות. לענ"ד הכרזה כזו תשנה את כל היחס אלינו. כולם יכירו בצדקת דרישותינו, והמפלגות הגדולות יתחרו ביניהם על הקול הדתי ביום הבחירות, וכל אחת תשתדל לחוקק חוקים להגנת האינטרסים שלנו. ייעלמו הקריקטורות המשמיצים בעתונים החפשים, לא יאמרו עוד עלינו 'סחטנים', 'פרזיטים' וכדומה משמות הגנאי, כי כל תביעותינו יצטמצמו רק להגנת עצמנו, 'חופש הדת' יהי' סיסמה שלנו, ולא של מנגדנו".

"אני לא חייב כלום. אני חייב רק להספיק, ואני כבר באיחור" – יום עם טדי קולק, האיש שמחובר לעיר שחוברה לה. בין סיור האשפה המסורתי, לטיילת חדשה, רבני העיר והתורמים. בקריירה הזו החל רק כדי להחזיר מעט מהכבוד האבוד של בן־גוריון. עשרים שנה אחר־כך – טדי הוא ירושלים. לטוב ולרע.

מאת יעל פז־מלמד
צילומים: שמואל רחמני

טדי קולק הוא לא איש נחמד. אין לו זמן לזה. תמיד הוא ממהר, חסר סבלנות, גוער בסובבים אותו. כמו הר־געש הוא מתפרץ קדימה, במירוץ כמעט־נואש בעקבות הזמן. סדר־יומו העמוס אינו מאפשר לו סטייה, תהא קלה ככל שתהא. ואם יש סטייה כזו, הוא דואג להבהיר את מורת־רוחו, לא תמיד בעדינות. כאשר חולפים ברחובות ירושלים חיילי גולני במירוצם מדן ועד אילת, אומר לו אחד מעוזריו היושב לידו במכונית: "אתה חייב לומר להם שלום", וטדי עונה בקול נרגז: "אני לא חייב כלום. אני חייב רק להספיק, ואני כבר באיחור".

איש של ניגודים: אימפולסיבי מאד אבל גם מחושב מאוד. והכל, אבל הכל, מכוון לדבר אחד – לירושלים. אהבת חייו, משוש ליבו, תמצית כל אמונתו. והסובבים אותו יודעים שכך הם הדברים, וזה עוזר להם לעמוד בהרבה רגעים קשים שמזומן להם המיפגש עם האיש הנריר הזה.

סיפור מהחיים: באחד הימים, בצהריים, ירד טדי קולק לפגישה עם אנשי המגבית־היהודית־המאוחדת. בכיכר הקטנה שליד בניין העירייה צדה עינו פחיות־משקה זרוקות על הדשא. התחיל לנקות את הכיכר. עבר במקום תייר, הסתכל על פועל־הנקיון החרוץ, ונדמה היה לו שהאיש מוכר. בחן שוב ושוב, והחליט לשאול ליתר בטחון. "כן, אני טדי קולק", ענה לו ראש־העירייה. ראה התייר שיש עם מי לדבר, והחליט להסב את תשומת־לב האחראי־מיניסטריאלית־על־הנקיון בעיר לעוד כמה מקומות בירושלים, שבהם ראה אשפה מושלכת ברחוב. לא חלפה רקה והאיש היה מגוייס־לשעה. "מחר בשש בבוקר אני בא לקחת אותך מן המלון, ויחד ניסע במכוניתי לאותם מקומות", הודיע לו טדי. כך היה.

התגובות מהירות, ההחלטות מהירות, ואם זה היה תלוי רק בו – גם הביצוע. היה רוצה שהכל יקרה מהיום להיום. הקרובים לו אומרים שאף־פעם אינו נח באמת. אין מצב שהוא רגוע. גם כשהוא לכאורה שקט, בפנים הכל עובר, רותח, מבעבע, עד שלבסוף כל הלבה הרותחת הזו מתפרצת, ואז אוי לו למי שנמצא בסביבתו. אבל זה קורה לעתים רחוקות, בדרך־כלל כאשר מישהו דורש ממנו לוותר על דברים שהוא מאמין בהם בכל ליבו. טדי לא יוותר, יאמרו עליו מה שיאמרו.

כוחו ועוצמתו באים לו מן האיזון הפנימי שבין היצריות לחשבון הקר. הוא לעולם לא יאמר: "את זה אני אוהב". הוא יאמר: "זה חשוב; טובת העניין דורשת; חייבים לעשות". כבר עשרים שנה כמעט שירושלים תובעת ממנו את כל זמנו, כוחו וחזונו, ועדיין הוא מסתער על הדברים כאילו רק התחיל. כל הזמן הוא מאיץ באנשיו: מתי יהיה גמור מגרש החניה במרכז העיר; מתי הכביש בטלביה יהיה מוכן, וכמה זמן יעבור עד שיראו לידו ספסל ועץ וגינה לילדים; את המתנ"ס הזה כבר חייבים לסיים, ופה צריך להשלים בניית בית־כנסת. "העולם ישפוט אותנו רק על־פי מעשינו, לא על־פי הדיבורים. וככל שיראו בעולם שאנחנו בונים את העיר, מטפחים אותה ושומרים ומשקמים את המקומות הקדושים, כך יבינו טוב יותר את הקשר שלנו לירושלים. חייבים להספיק ולפתח את העיר כמה שיותר מהר".

גם ביום שני, עשרים ותשעה בספטמבר, פתח טדי את יומו בסיור־האשפה המפורסם שלו. העסק מתנהל כך: טדי יוצא את הבית לפני שש, אוסף בדרך את רפי דברה, עוזרו הנאמן ודוברו זה שלוש עשרה שנה, ויחד הם נוסעים בדרך־האשפה, מחפשים בנרות ליכלוך שיש לפנותו. סיור־הבוקר הזה הוא "הקפה עם הקרואסון" של הבולדוזר הישיש (בן שבעים וחמש), שבשביל לא לאבד אותו, מוכרחים כל הזמן לרוץ. מה יש לו להתרוצץ בשש בבוקר בחוצות העיר, בעקבות מכוניות־זובל? איפה ההנאה הגדולה בעניין הזה? קשה להבין. אבל בסדר יומו הרחוס, נרשם סעיף זה בצד החובות שהנאה בצידן.

בשבע, בערך, הוא מחנה את ה"סיירה" ליד תכניסה לעירייה ושועט למעלית. חדרו ממוקם בקומה

> "אני עייף, אין לי זמן לישון, אז אני לא נימוסי. אז מה? אני אף פעם לא נרדם איפה שיש עשייה. רק איפה שיש דיבורים."

השלישית של הבנין הישן והיפהפה שברחוב יפו. מדפים נמוכים מקיפים את ארבעת הקירות, עמוסים ספרים ואנציקלופדיות. על הקירות מפות ישנות של ירושלים, מאוספו הפרטי. שולחן רחב מוקף בכיסאות ישנים ומקסימים, ניצב על שטיח פרסי. באחת הפינות שולחן קטן יותר, צמוד לאותם כיסאות ישנים, ומולו שולחן נמוך, שתי כורסאות ישרות־רגליים וספה קטנה. הכל פשוט מאוד. הספה זקוקה ברחיפות לריפוד מחדש.

במרכז החדר פועל מאוורר ענק ואף־על־פי־כן, החום כבד מנשוא. פעם שמעתי אגדה על הקיץ בירושלים. אמרו ששם הוא נסבל, שלא מזיעים. שטויות. וגם ראש־העירייה, כך דומה, כבר מבין שאין שחר לדברים. הממחטה הלבנה שהוא מושך מדי פעם מכיסו רטובה מניגוב הזעה כבפעם הקודמת. ואז מסתבר שבחדר יש מזגן. למה הוא לא פועל בחמסין הזה? וכך, את המזגן התקינו לו עובדי לישכתו, בשעה ששהה בחו"ל לצורך גיוס כספים. ההתקנה היתה בניגוד לדעתו. כשחזר, ומצא את אשר מצא, פסק חד־משמעית: אין להפעיל את המזגן. "לא ייתכן", אמר, "שלאיש מן העובדים בעירייה לא יהיה מזגן, ובחדרו של ראש־העירייה יהיה קריר". קצת ניסו להתווכח איתו, להגיד לו שבכל־זאת הוא ראש־העירייה, אבל טדי, כהרגלו, איבד מהר מאד את הסבלנות. הוא שאג שחבל על הוויכוחים, ועד היום איש אינו יודע איך, בכלל, מפעילים את המזגן. וחם. כמה חם.

גורל דומה היה גם לחדר־המנוחה הצמוד למשרדו של טדי. מדובר בחדרון קטן, ששימש עד לפני שנים את רפי דברה. כשעקר דברה לחדרון סמוך, החליטו עובדי הלישכה להתקין לטדי מקום לנמנם בו במשך היום. אחרי הכל מדובר באדם מבוגר, שעובד שמונה־עשרה ועשרים שעות ביממה; מדוע שלא ינוח חצי שעה? ואולי, חשבו העובדים המסורים, ימנעו בכך את נימנומיו של טדי באירועים פומביים. ושוב, חיכו להזדמנות שטדי נסע לחו"ל, מצאו ספה ישנה, שמו שולחן קטן עם קערה ארמנית ושתי כורסאות־שוברות־גב, ואפילו עציץ. וטדי? אפילו פעם אחת לא ניצל את הספה הזו למנוחה. מדי פעם תופס בו נתגו מנוחה קלה, וכזה הוא העניין.

בחדר המנוחה הזה שוכנת גם הצידנית. כחולה עם מיכסה לבן, נפתחת בקושי. לא, מנגל אין שם. בתוך הצידנית יש קוביית־קרח מלבנית גדולה, כמה בקבוקי סודה וקולה, וצלחת מפלסטיק כתומה, ובתוכה ענבים ותפוחי־עץ. כל יום מגיע האיש מן המזנון, ממלא את הצידנית, וכאשר מגיע אורח שחפצים ביקרו, או כאשר ראש־העירייה צמא, ניגשים לצידנית ושולפים משם שתיה. כבר שנים מנסים לשכנע אותו שירשה להכניס ללשכתו מקרר קטן, אבל הוא בשלו: "מה רע בצידנית?"

ברגע שהוא נכנס למישרד, הוא מתנפל על הניירות. השנה החדשה, למשל, מכתיבה מישלוח של יותר משלושת־אלפים (!) איגרות־ברכה לאנשים ברחבי העולם והארץ. רשימת הנמענים יכולה לספק חומר לשלושה ספרי "מי ומי". כלולים בה נשיאים וראשי־ממשלות בעבר ובהווה, פרופסורים ידועי־שם בכל התחומים האפשריים, סופרים, שחקנים, במאים, מחזאים, מוסיקאים, ומי לא. ועל כל אחת משלושת־אלפי האיגרות חותם טדי בעצמו, ולרבים הוא אף מוסיף כמה מלות־ברכה אישיות. לזה הוא כותב ברכה ליום־הולדתה של אשתו, לזה מוסיף מלים חמות להולדת הנכד. כך הוא בונה את קשריה הענפים של ירושלים בעולם כולו. הטקס הזה של משלוח איגרות־ברכה חוזר על עצמו פעמיים בשנה.

(המשך בעמוד הבא)

טדי קולק: העולם ישפוט אותנו רק על פי מעשינו

(המשך מהעמוד הקודם)

כראש־השנה של היהודים וכראש־השנה של הנוצרים. גוחן לו האיש כבד־הגוף ליד השולחן הכהה, מרכיב את משקפיו ושולח לחמו על־פני כדור־הארץ.

אחר־כך הוא נוסע לשבועיים לחו"ל, וחוזר עם שמונה מיליוני דולר תרומות לקרן ירושלים. עכשיו, למשל, צריך לסיים במהרה את בניית הטיילת בארמון־הנציב, וצריך להקים את קריית־העירייה ולסיים את פרוייקט בינוי השכונות בדרום־מערב העיר. אילו כל זה היה צריך להעשות מתקציבי העירייה, היה המשיח מגיע הרבה קודם לכן. וכבר אמרנו שלטדי אין זמן. מה גם, שהוא טוען שהמשיח יבוא רק לעיר נקיה ומסודרת ובנויה לתלפיות. גם זו סיבה להחפז.

ב שמונה ורבע בדיוק מגיע המיניבוס הצהוב של העירייה ונעצר ליד הפתח. ארבעה גברים מונקים לתוכו, החמישי, ראש־העירייה, נע ביתר כבדות, תופס את מקומו ליד הנהג, שנראה קצת מבוהל מן המעמד. הארבעה: מנהל המחלקה להנדסה ובינוי, אלי שגיא; שני העוזרים, רפי דברה ו..... ומנהל מחלקת הכבישים . נוסעים ל"הראות למפקד העליון את השטח. תחנה ראשונה: חניון תת־קרקעי במרכז העיר. מגיעים תוך חמש דקות, ומזנקים לאתר. טדי מרכיב משקפי־שמש, עומד על גבעה קטנה וחוקר את אלי שגיא. „יש בעיות מיוחדות?" אין. „אז מתי זה יהיה מוכן, יש תלונות כבדות מצד תושבים בקשר לבעיות חניה". מבטיחים לו את אשר מבטיחים, והוא לוחץ: „אתה בטוח? אפשר לסמוך על המועד שנקבת? לא יהיו איחורים?" לאחר שנחה במקצת דעתו, חוזרים למיניבוס. היעד הבא: שכונת וילות חדשה בתלפיות, שבימים אלה מקימים לה תשתית כבישים.

מונולוג במיניבוס: „הקונצרט אתמול היה נפלא. לני (לאונרד ברנשטיין) אמר לי שכבר מזמן לא נהנה כפי שנהנה בניצוח אתמול בערב. לא נרדמתי אפילו פעם אחת במשך הקונצרט. לני רצה שנלך אחרי הקונצרט לאכול, אבל היה כבר אחת בלילה, והייתי מאד עייף. דוקא חבל. דרך־אגב, אלי, העברתי לכם מכתב של קורא שהודפס בג'רוזלם־פוסט, שבו הוא מתלונן על קשיים בכניסה לירושלים. בדקתם אם הוא צודק, ומה ניתן לעשות לשיפור המצב? עוד לא הספקתם? למה אתם מחכים? חבל על הזמן. צריך לבדוק את הדברים האלה מהר".

בתלפיות הוא מתמלא מרץ כפול. רעש המקדחים בכביש מעורר אותו לחלוטין. שוב מתחיל הלחץ, אי־שביעות הרצון מקצב ההתקדמות: „כשאתה אומר שתוך חודש מסיימים, אפשר לסמוך על זה?", הוא מציק למנהל מחלקת ההנדסה. שגיא מהנהן בראשו. „מה אתה אומר?", מתרעם היושב בקדמת המיניבוס. „לא שמעתי". שאר הנוכחים משתדלים לשתוק. מדברים רק אם צריך. טדי רוצה שבית־הכנסת כבר יהיה גמור, שיהיו כבר עצים, שהשכונה תראה כאילו נכנתה לפני שנים. והוא לא מוותר על שום פרט. ככה הוא בונה את ירושלים: לוחץ, מנדנד, מתרגז, בודק שהתושבים יקבלו את המגיע להם. החבורה המקיפה אותו צריכה עצבים של ברזל, אבל התוצאות של הנדנוד מבהיקות לאור השמש הירושלמית. וזה מה שחשוב לו.

ב ערך בתשע מגיעים לטיילת החדשה בשכונת ארמון הנציב בירושלים. המראה עוצר נשימה. מוקפים בהרי ירושלים והוואדיות שביניהם, עומדים חמשת הגברים ושותקים. הרוח פורעת את שערו של טדי קולק. הוא מתרחק מעט מן החבורה, משקיף על ההרים ונדמה שהוא אפילו מחייך. זה שכרו. מאות־אלפי אנשים יהלכו על מרכבת־הטיילת הזאת, יריעו לירושלים ולנופה, ילדים יתרוצצו, תיירים יספרו עליה בשובם לארצם. וכל זה לא היה קיים אלמלא קרן ירושלים, שגלגלה עד היום מאתיים מליון דולר, מימנה 950 פרויקטים בירושלים. וקרן ירושלים הזו לא היתה קיימת, אלמלא טדי קולק ראש־עיריית ירושלים. „האיש הנכון, בזמן הנכון, לעיר הנכונה", אמר מישהו מן העוזרים.

וצ'רצ'יל הכין לו יורש?

ע שרים שנה של עבודה, עשרים שעות ביום למען ירושלים. מה המחיר?

„איבוד הקשר עם חברים, אין לי זמן לראות אנשים שאני אוהב".

יש רגעים של חרטה, שאתה אומר לעצמך, מה אני צריך את זה?

„אף פעם לא. הדור שלי התחנך לשרת אידיאלים, אז אני גם כן התחנכתי כך. אני לא מרגיש שהקרבתי שום קורבן. אני חי את חיי כמו שאני מאמין שצריך לחיות".

יש היום אנשים שאומרים שקשה להם לחיות בירושלים, שהמתחים בין חילוניים לדתיים ובין יהודים לערבים, חפכו לבלתי־נסבלים. אתה מודאג?

„אני רואה בזה תבוסתנות איומה. אם היה קורה דבר כזה בכל שטח אחר, אפשר היה לאחוז את החבילה וללכת מכאן. מי שעוזב את ירושלים, גרוע בעיני כמו מי שיורד מן הארץ. הבעיה של החילוניים, לדעתי, היא חוסר בטחון עצמי בצידקת דרכם. איכשהו, כשהם עומדים לפני יהודים חרדים, הם חושבים שצריך לוותר להם, כי הם אולי יהודים יותר טובים. ואני אומר שהם יהודים הרבה יותר גרועים מאתנו, כי הם לא משרתים בצבא, ולא משרתים את הכלכלה, ואנחנו הרבה יותר טובים מהם, וככה צריך גם לעמוד בפניהם".

אתה ידוע כיונה בדעותיך הפוליטיות. לא מפריע לך שיש שכונות בירושלים שנבנות מעבר לקו הירוק?

„אין לי שום בעיה עם זה. קבענו שירושלים תהיה מאוחדת, וזה מה שאנחנו עושים. מה שמפריע לי זו ההתיישבות היהודית בנדה, אני חושב שזו ממש סכנה לבטחון שאנחנו יושבים שם. מיליון ערבים בשליטתינו זו סכנה חבבה יותר גדולה מאשר גבול רע. למה היה צריך לבנות את מעלה אדומים, למי זה נחוץ? נשר לכל היהודים שיושבים שם מקום בירושלים".

החקירות שהתנהלה באחרונה כנגד אי־סדרים ב„קרן טדי", גרמה לך נדודי שינה?

„אפילו לא לדקה. אדם שמצפונו נקי, ישן טוב בלילה. אני חושב שבעניין קרן טדי פשוט חיפשו אותי, חיכו לי בפינה. למה? אני באמת לא יודע. אבל זאת המדינה שלי, כאן ביתי, ואני מקבל גם את הדברים האלה".

חשת כפיות־טובה?

„בהחלט. אבל אין מה לעשות".

מרירות?

„בטוח. אבל זה לא משפיע על מה שאני עושה. אני חש שנעשה פה אי־צדק מוחלט, ואילו רק היו יודעים לאן הלכו הכספים מקרן טדי, היו מדברים אחרת. אבל אני התחייבתי לשתיקה, ואני ממלא את חובתי. נראה מה יחליט היועץ־המשפטי לממשלה".

לקחת פעם חופשה במשך עשרים השנים הללו?

„בפעם הראשונה השנה לקחתי חופשה, ונסעתי לספרד עם ארגון "שורשים". קראתי וישנתי, ואני רוצה להגיד שהעירייה בכלל לא חסרה לי".

מה יקרה אחרי שתלך? טוענים כנגדך שאתה לא דואג להכין יורש שיישא בתפקיד אחריך.

„מי הכין לו יורש? צ'רצ'יל הכין לו יורש? רוזוולט הכין לו יורש? בן־גוריון? בבוא היום כבר יהיה מי שימלא את מקומי".

חלום חייך היה להיות ראש עיריית ירושלים?

„בכלל לא. הכל התחיל בצורה מקרית, כאות הזדהות עם בן־גוריון. אמרתי, אני אנסה לעמוד בראש רשימת של 'רפי' בבחירות לעירייה, וככה להחזיר מעט מן הכבוד הרמוס של האיש הזה. לרגע לא חשבתי שאבחר. (מאז עברו כבר עשרים שנה)".

טדי קולק: „אני אומר שהם (החרדים) יהודים יותר גרועים מאתנו. כי הם לא משרתים בצבא ואנחנו הרבה יותר טובים מהם וככה צריך גם לעמוד בפניהם."

החבורה של צעירים מתקהלת סביב טדי. פתאום מתברר לו שהם מרמת־גן. „מסכנים", הוא אומר בעצב. „אתה באמת חושב שמי שגר בתל־אביב הוא מסכן? „מה את אומרת חושב? אני בטוח. אתם מסכנים". אין שום אשר במשפט הזה. אבל לנו הרי יש פסל של אגם. „אני הייתי הראשון שראיתי את הפסל הזה. אגם רצה שהוא יעמוד בירושלים". נו? „אני לא רציתי. גם משום שאני חושב שהפסל אינו מתאים לירושלים, וגם משום שאני לא אוהב מתנות שאוכלות. תכף הבנתי כמה זה יעלה להחזיק את הפסל הזה, ויתרתי".

עושים סיבוב קצר בשכונת ארמון־הנציב. כל כמה מטרים יש תזכורת לקרן: מתנ"ס, מרכז פיזיותרפי, שני בתי־כנסת ומקווה שמשרד הדתות התחיל לבנות, נגמר הכסף, השאירו באמצע. טדי השיג כסף, גמרו גם את זה. אי־אפשר להקים בירושלים שכונה בלי בית־כנסת. ואי־אפשר גם לשתול עצים שני שרוצים. „קנינו בגליל אלפיים עצי־זית כדי לשתול בירושלים. היה צריך לשתול אותם רק בעוד שלושה חודשים, אבל אנחנו עומדים לפני אנדשמיטה, וצריך היה למהר ולהספיק. אז זה עולה לנו הרבה יותר כסף, כי צריך כמויות אדירות של מים". עיר הקודש. צריך כל הזמן לחשוב מה יגידו היהודים, ומה יגידו הגויים, ואיך לא לפגוע בקדוש לזה, ובקדוש ההוא. ובין קודש לקודש מגלה טדי שמישהו משקה את העצים, והוא הרי הוציא הוראה שיש להשקות רק בלילה, כדי לחסוך במים, ושוב הוא נרגז, רושם בפנקס: לבדוק למה משקים בבוקר. בדרך נסגלים מכונית נטושה, ומיד הוא דואג להודיע בקשר למי שצריך. לא ינום ולא ישן שומר ירושלים.

למרות שפה ושם הוא קצת מנמנם, מודיע הר־משמעית, שאם לא היינו אתו במכונית היה ישן יותר. רק תשע וחצי בבוקר, עוד חמש־עשרה שעות עבודה לפניו, והוא עייף. אחרים היו מתמוטטים מזמן. כל הדרך בונים פועלים ערבים את ירושלים. מפריע לך? „ודאי שמפריע לי, אבל יותר מפריע שמשלמים תמיכה למחוסרי־עבודה, כאשר במשטרה, למשל, חסרים מאות אנשים. טוב, הם לא רוצים להיות פועלי־בנין. לא צריך. אבל למה הם לא מתגייסים למשטרה, ומקבלים כל מיני תמיכות".

ח וזרים לעירייה. הוא רץ לחדרו, המזכירות נכנסות, עוברים על ניירת. בחדר הסמוך מספרים הקרובים לו: „העבודה אתו דורשת קודם כל אהבת ירושלים. הוא משוגע על העיר הזאת, נשוי לה, מאוהב כמו בחור צעיר. וצריך גם כושר עבודה אדיר. עשרים שעות ביממה צריך לחשוב על ירושלים, ולעשות דברים בקצב מטורף. זה הקצב שלו. הוא חי בתחושה שבירושלים צריך כל הזמן לרוץ מהר וליצור עובדות נכונות לנצח. אסור לפספס אף רגע, אסור לדחות. לא בירושלים. האיש הזה הוא כמו מכונית שכל הזמן עוברת בטורים גבוהים, אינה נחה לרגע. אבל לפעמים, בכל־זאת, חייבים לתת לה מנוחה. את זה הוא עושה באירועים שבהם יש כל מיני נאומים. אז הוא נרדם לו, צובר כח".

וטדי אומר: „לשינה שלי במאירועים ובמקומות פומביים אין שום קשר לגיל. כבר שלושים שנה שאני עושה את זה. אפשר להאשים אותי רק בדבר אחד: חוצפה, חוסר נימוס. אבל למה אני צריך לשמוע את כל הריבורים האלה, שאהי יודע בדיוק מה האיש הולך להגיד, עוד לפני שהוא פתח את הפה. אני עייף, אין לי זמן לישון, אז אני לא נימוסי. אז מה? אני אף־פעם לא נרדם איפה שיש עשייה. רק איפה שיש ריבורים. ואני קם אחרי נמנום כזה רענן, ויש לי כח להמשיך את היום".

בשתים־עשרה נוסעים בסיירה הלבנה למרכז הנופש ביער ירושלים, לברך את עובדי מחלקת החינוך של העירייה לשנה החדשה, ולהגיד גם כמה מלים על „המצב".

וה„מצב", מספרים עובדים בכירים בעיריית ירושלים, בכי רע. טדי, מסתבר מדבריהם, איבד קצת שליטה על הנעשה בעירייה. הוא עסוק בדברים הגדולים, ואינו נותן דעתו ליוםסיום. מאז שאיש־אמונו, רוני פיינשטין, עזב את מנכ"לות עיריית ירושלים, שוב אין הדברים כשהיו. וזו אחת הסיבות, מצטרפים לדעה חברי אופוזיציה, שטדי נרגן כל־כך. הדברים אינם מתבצעים לשביעות־רצונו.

בשתים־עשרה ורבע חש ראש עיריית ירושלים רעב. „זה לא יילך ככה", הוא אומר, ונעלם. אחרי חמש דקות הוא חוזר עם מגש ועליו בורקסים חמים, מחלק לחבר'ה. זאת ארוחת הבוקר והצהריים שלו. השיג אותם בפרוטקציה, במטבח של מרכז הנופש, אחרי שנבר קצת בסירים.

רצים לכנס גננים ושתלנים במשכנות שאננים. מדברים על אפשרויות הגינון בירושלים, וצריך גם שם להגיד מילה טובה. בדרך לשם, על בטן מלאה בורקסים, הופך טדי קולק לשעה קלה, לאיש אחר. איש סיפור, מלא קסם וחוכמת־חיים והומור. כמו שהוא נראה בטלוויזיה. הוא מדבר על יחסי פולה ודוד ובן־גוריון, מבטל את האפשרות שלבן־גוריון היו מאהבות. „מה שקרה הוא שהיה נתק אידיאולוגי בין פולה ודוד. הוא התקדם, והיא נשארה עקרת־בית, וזה קורה במשפחות הכי טובות. פולה אף פעם לא היתה שותפה למחשבותיו, ולחזון שלו, ואת זה הוא קיבל מנשים אחרות. אבל זה הכל. אני חותם על עשרות מכתבים לנשים: 'באהבה, טדי'. אז זה אומר שיש לי רומן עם כל הנשים האלו. ככה גם מצאו מכתבים של בן־גוריון. אם היה לו רומן משמעותי, אני הייתי יודע על זה".

באחת בצהרים מנסה טדי לשכנע את אנשי המפד"ל להעביר את מרכז מפלגתם מ„הקסטל" לירושלים. העיקרון: מרכזי כל המפלגות חייבים להיות בירושלים. ה„אני מאמין" שלו: לא רוצה ריבורים. רוצה מעשים. „אנחנו מקבלים הרבה הבטחות, יש הרבה דיבורים נשגבים על ירושלים משוש תבל. זה לא כל־כך מעניין אותי. בכלל הכרזות פחות מעניינות אותי. אני לא מזלזל בברכות ובתפילות, אבל אני רוצה לראות תוצאות". מבטיחים לו לנסות.

בשתיים חובש טדי כיפה שחורה, וממהר לפגישה עם הרבנים הראשיים של ירושלים. הללו שומעים ממנו דברים קשים: „התפישה שלכם מרחיקה את הצעירים מהדת, לא מקרבת; ...אני רוצה לראות הפגנה של אלף חרדים על קבר הרצל, מבקשים סליחה על חילול הקבר. חייבים לעשות את זה; ...במשך שנים חזרתי ואמרתי לכם, שאם לא תדעו לרסן את הקיצוניים, יום אחד הכל יתפרץ, ואתם תאבדו שליטה; ...אני רוצה שבירושלים יתייחסו לזרים כמו שמתייחסים ליהודים בכל העולם. אני רוצה שתהיה לי הזכות לצעוק בעולם על מה שקורה ליהודי רוסיה, או סוריה, מבלי שיגידו לי: 'תראו איך אתם מתייחסים לערבים, או לכל זר אחר'. ובזה, לצערי הרב, אתם לא עוזרים לי. להיפך".

באותו יום שני, 29 בספטמבר, עוד הספיק טדי קולק להפגש עם תורמים מגרמניה; להיות בכניף מפלגת־העבודה בירושלים; לעבור על ערימות של חומר; להשתתף בבכורה החגיגית של „אותלו" בתיאטרון ירושלים, לעשות עשרות טלפונים לחו"ל בקשר לתרומות שהובטחו לו להשלמת הטיילת; להיפגש עם אנשי בטחון לדיון סודי.

וככה זה כבר עשרים שנה. האם זה יסתיים בעוד שנתיים, האם גמלה בליבו ההחלטה לפרוש לקראת הבחירות הבאות, ב־88'?

„לא יודע עוד אם אפרוש. אבל העסק הזה, להתחיל קדנציה נוספת בגיל 77, זה דבר מאד אחראי. צריך להתייעץ עם רופאים, עם אשתי, עם עצמי. היום אני יודע שיש לי אותו המרץ כמו לפני עשרים שנה. שום דבר לא השתנה. אני לא מרגיש זקן ולא מרגיש עייף".

ואולי הוא עוד יספיק, לפני שיפרוש, לקבל את פרס נובל לשלום, וזה אינו חלום. קבוצה של פרופסורים בעלי שם בעולם, המליצה עליו בפני הוועדה בהלסינקי. רק שהוא לא יירדם בעת השמעת הנאומים בטקס. ■

עו"ד רובי ריבלין: „טיפש מי שינסה להיכנס לנעליו"

ע ורך־דין ראובן ריבלין, יו"ר תנועת חרות בירושלים וחבר מועצת העירייה שמונה שנים, הוא מועמד הליכוד בבחירות הבאות על ראשות עיריית ירושלים, אם טדי אבן יפרוש. מה הוא חושב על טדי קולק?

„בעיניי, במקרו, אין ולא היה ראש עיר כזה לירושלים. מאז המלך הורדוס, לא קם איש שדואג כך לבנייתה ולנופיה של ירושלים. הרי אין דבר מצליח יותר מן ההצלחה, ולטדי יש את כל הקבלות להצלחה, וכל מי שמנסה להלל ולשבח אותו, מתגמד למרות אישיותו ומעשיו.

„הבעיה שלו היא במיקרו. בניהול השוטף של העיר, הוא נותן לאחרים לנהל את העיר במקומו, וזה בעוכריו. כיוון שהוא למעשה שר לענייני ירושלים, נפגש עם כל המלכים והנשיאים שבעולם, התחיל הדבר לשאת חן בעיניו, והוא הזניח קצת את הדברים הפחות חגיגיים.

[illegible]

יותר איכות בעובי החוט

מומחי תג הצמר הבינלאומי ראו ונדהמו, איכות בינלאומית חדשה נולדה בשטיחי כרמל, שטיח קלאסי, צפוף יותר, עמיד יותר. שטיח איכותי, הנחשב לאחד הטובים ביותר בעולם - קינג דיויד ירושלים.

קינג דיויד ירושלים ארוג מ-100% צמר ניוזילנדי טהור וסרוק, העבה בכ-25% מהצמר הרגיל. עוביו, מעניק לו צפיפות מירבית ומראה עשיר. לאיכותו הגבוהה מוסיפים גם תהליך הייצור הקפדני, הצבעים העמידים והגימור המושלם. שטיח קינג דיויד ירושלים מיוצר ב-10 דוגמאות קלאסיות מקוריות. תוכל להשיגו בצבעים מסורתיים או בצבעים חדשניים - רק ברשת בית כרמל.

50 שנות אחריות!

כרמל בטוחה שגם בעוד 50 שנה יראה הקינג דיויד ירושלים שקנית, כמו חדש. את הבטחון והאמון היא מוכיחה בתעודת אחריות שלא נודע כדוגמתה:
-50 שנות אחריות
לקינג דיויד ירושלים
הכרמל הטוב ביותר בעולם.

מתנה - סיכת זהב 14 קראט

כאשר תבחר בשטיח היוקרתי שלך, קינג דיויד ירושלים תקבל בנוסף לשטיח יוקרתי גם מתנה: סיכת זהב 14 קראט עשויה בדוגמת כינור דוד.

סוף שבוע זוגי חינם במלון קינג דיויד ירושלים למאה הקונים הראשונים.

הזדרז והיה בן 100 הקונים הראשונים ותזכה גם בסוף שבוע זוגי חינם במלון היוקרה קינג דיויד בירושלים (החל מגודל 2 מ' × 3 מ').

להשיג רק ב- בית כרמל

רשת השיווק הישיר

רשת השיווק הישיר של שטיחי כרמל

ג'ק למון: בצד האפל של הבמה

ג'ק למון, שחקן שפונק בהצלחה ובתפקידים. עכשיו מגיע לתל־אביב בתפקיד שונה לחלוטין מהטיפוס הנוירוטי־קומי שכה הכרנו. טיירון האב ב"מסע ארוך לתוך הלילה" של או'ניל – דמות טראגית וקשה. הוא מכיר את האיש היטב – "הוא מזכיר לי את אבי".

מאת עירית שמגר

"התפשטתי בשביל התפקיד הזה ולבשתי כתונת משוגעים קשוחה, כי ג'יימס טיירון הוא קשוח כמו עץ, לא ניתן להזיזו. אלוהים, איזה עץ מזויין זה. ניקיתי את המניירות שדבקו בי עם השנים, ויצאתי למסע ארוך לפגוש את טיירון. גיליתי שהחיים אינם טרגיים לגמרי או קומיים לחלוטין. ככל שהמצב טרגי יותר כך הוא יותר מצחיק. הבעיה היא, שמי שנמצא בתוך הסיטואציה אינו מבחין במצחיק שבה. רק עם הזמן מתגלה האבסורד."

ג'ק למון, כוכב סרטים, מצחיקן, בנזוגו המוזר של וולטר מתיאו מתחיל היום את "מסע ארוך אל תוך הלילה" – בתל־אביב. הפקה ניו־יורקית, בימוי: ג'ונתן מילר, פרופסור לרפואה בריטי, שהיכרנו מסידרת הטלוויזיה "גוף האדם".

למון יזדקק לכל יכולתו האינטלקטואלית וכשרון משחקו כדי לקרבנו אל האב הרודני והממורמר במחזהו האוטוביוגרפי הקשה של יוג'ין או'ניל. את האירוני, או המצחיק, יאלץ לחשוף מתחת למעטה כבד מאד של טרגדיה.

כשביל למון זהו אתגר אמיתי, לצופים יתגלה כאן לא רק ממד אחר לשחקן, אלא פירוש חדש לדמות. לא רק מענה – גם קרבן. גבר מזרקן, חולם מיואש. לא (רק) רודן מתנכר, המתעלל באשתו המכורה למורפיום ובשני בניו, השחפן והאלכוהוליסט – אלא כל־אדם. מישהו שיכול להיות כמותך. כמוני, כמו ג'ק למון.

"מצאתי בטיירון את החלקים שלי – אחרת לא הייתי יכול לגלמו, אך שחקן אינו צריך לשחק את עצמו. הוא צריך לגלם את הדמות. אני מכיר את ג'יימס טיירון, למרות שמעולם לא ראיתי את ההצגה לפני שהתחלתי לעבוד בה. אני מכיר אותו, משום שהוא מזכיר לי את אבי. האדם שעשה זאת בעצמו, שטיפס מלמטה, והפך לקשה כל כך בדרך הזו. אני זוכר את עצמי כילד מבקש דמי כיס מאבי ומקבל הרצאה על הסכנות והזמנים הקשים שעברו עליו. כמה היה גאה כשהצליח לפרוש לגמלאות בגיל שישים, כשידע שהוא משאיר די כסף למשפחתו. בשבילו זה היה להיות מלך. כמה חבל."

למון, בנם היחיד של מנכ"ל חברת מזון ושחקנית שוויתרה על הבמה (והתמכרה לאלכוהול וכדורי שינה, כמעט כמו מרי טיירון מן המחזה), נולד בבוסטון בשם ג'ון אוהלר למון השלישי, למד באוניברסיטת הרווארד היוקרתית והגיע לקולנוע ולמשחק במקרה, (גם כדי להמלט מאביו הרודן, שראה בו ממשיך דרכו בחברת הסופגניות המשפחתית). אחרי כמה הופעות במיאמי והרבה תסכיתי רדיו וטלוויזיה החתים אותו הרי כוהן, המנהל הכל־יכול של חברת קולומביה לשחק לצד ג'ודי הולידיי ב"זה יכול לקרות לך".

"הרי – סיפר לימים למון – "לא הצליח להתאושש מן ההלם איך נפל בחלקו שחקן בוגר הרווארד. גיליתי שביום בו החתים אותי הוא טילפן להרווארד לבדוק אם זה אמיתי.

"הוליווד לא מצאה חן בעיני בכלל. נשארתי שם רק בגלל ג'ודי גרלנד. אני עצמי הייתי מעדיף ודאי להמשיך לשבת באיזו מסעדה בניו־יורק ועם שחקנים מובטלים אחרים ללעוג לכוכבנים המלוקקים והמטומטמים של הוליווד."

הוא לא נשאר באותה מסעדה נידחת, אך שמר לעצמו מעט מן הליגלוג והאירוניה העצמית. בתפקידיו הטובים השכיל להעביר את המתח שבין משיכה לדחיה.

ג'ק למון – האדם המודרני של היום, עירוני, קצת חרד, תמיד נמהר ומתוסכל. קומיקאי אמיתי שידע איך לחשוף את המבוי הסתום, הטרגי בסיטואציה הכי מצחיקה.

שנה אחרי הופעת הבכורה שלו בסרטים קבל תפקיד לצד הנרי פונדה, וזה נחשב להרבה מאד באותם זמנים. "מיסטר רוברטס" (שביימו מרווין לה־רוי וג'ון פורד ב־1955) הוא כבר חלק מן המורשת ההוליוודית. לג'ק למון הביא הסרט את האוסקר לשחקן המשנה וזה היה, כזכור, רק שנה אחרי בואו להוליווד!

אפשר לומר, כי מאז ניתב עצמו לכיוון אישי בסרטים. ובניסוח פחות מתמיה: הוא גילם אותו טיפוס עצמו. ג'ק למון, אינו גיבור קולנועי נוסח ג'ון וויין או קלינט איסטווד, אלא שחקן המחליף דמויות מסרט לסרט. הוא שמר על דמות אחידה למדי במשך הרבה מאד זמן. אנחנו זוכרים לו את התפקידים שבהם חרג.

הנוירוטיות העצבנית שלו, הדיבור השקט והמהיר כל־כך הפכו למנייריזם שפתר בעיות בלי לנגוע בהן. הגישה האינטלקטואליסטית במקצת שמרה עליו במרחק צונן ובטוח. הוא העדיף במאים קבועים (עבד עם בילי ויילדר, ריצ'רד קווין, דויד סוויפט ובלייק אדוארדס) – למזלו היו אלה כמה מן הטובים ביותר, ועשה סרטים כמו "חמים וטעים". יחד עם טוני קרטיס ומרילין מונרו הוא יצר את אחת ההרפתקאות הקומיות המקסימות ביותר על הבד. הסרט פתח את יריעת הפחדים המיניים וכפל הזהויות בשביל למון. הוא לא נפל בפח הקלילות שבנה שם הבמאי ויילדר וידע להציג דמות מתקדמת, חצויה ובעייתית, שתחזור אל המסך רק בסרטים הנועזים יותר של הוליווד בשנות השבעים.

אך למון הוא שחקן מפונק בהצלחה. כמעט שאין נגדו טענות או ביקורות רעות, וגם אלה כאילו רק מבקשים: יכולת לתת יותר. כשרונו לשרוד בהוליווד במשך יותר משלושים שנה מוכיח שבחר, כנראה, בדרך הנכונה. שני האוסקרים שלו (משנה על "מיסטר רוברטס" וראשי על "שימרו את הגמר") הם סימן, כי הרומן בינו לבין בירת הסרטים הוא הדדי.

הוא עבד עם במאים חשובים וגם עם שחקנים מעולים. עם שירלי מקליין עשה את "הדירה", עם ג'יין פונדה את אחד מתפקידיו הדרמטיים החשובים ב"סינדרום הסיני". פסטיבל הסרטים בקובה נתן לו פרס מיוחד ("חשבתי שזה בזכות 'הסינדרום' שהזהיר מפני כורים גרעיניים דולפים או 'הנעדר' שרמז להתערבות אמריקנית בהפלת איינדה בצ'ילה, אך הם ביקשו לראות דווקא את 'חמים וטעים', זה הסרט האהוב ביותר על פידל קסטרו".)

יותר מאחרים קשור שמו לזה של וולטר מתיאו. שותף וגם ידיד אישי. לפני מספר שנים הצטרף למון למתיאו למסע של נוצצי הוליווד מטעם המגבית וביקר בישראל. הביא לכאן גם את בנו מנישואיו הראשונים, כריסטופר, שהוא שחקן מתחיל. למון התרשם, צילם, נסע וטייל באוטובוס תיירים ממוזג וכל הזמן היה לחוץ: הוואספ הבוסטוני הזה גילה דאגנות יהודית ביותר. ברגע מסויים איבד את קולו ולא יכול היה לדבר.

"אני טיפוס לחוץ", אמר לי בסופו של יום מסעות מפרך בבית־התפוצות, מוזיאון־תל־אביב, ראש־העיריה, שכונת מנשיה, התקווה. "אני מסוגל להתראיין רק כאשר יוצא איזשהו סרט או הצגה משלי. אחרת קשה לי להבין מה בכלל מעניין בי. שחקנים מתבטאים על הבמה, אין להם בשורות גדולות על החיים, וכאשר אני קורא כל מיני ראיונות עם חברי, הם תמיד נשמעים לי מטומטמים".

"עכשו בני החליט להיות שחקן. אני מביט בו וחושב: כמה קשה יהיה לו. וכמה קשה כפליים יהיה לו להופיע בכל מקום כבנו של."

– מדוע אינך חוזר לביים. אהבנו את סירטך היחיד (בביכובו של וולטר מתיאו) "קוטצ'י"?

"זה היה ניסיון נחמד, אך אני שחקן. אני נורא אוהב לשחק. באמת. אני תמיד מחפש תפקידים טובים. אך גיליתי שגם הצלחה היא מוקש בשביל שחקן. אחרי סרט טוב, מחפשים משהו יותר טוב, ואין די דברים טובים. בכל מקצוע אתה עושה לפעמים דברים פחות טובים, אך במשחק זה פוגע מייד בפופולריות שלך, וזה כל מה שיש בסרטים: כמה אתה פופולרי ולא עד כמה אתה טוב.

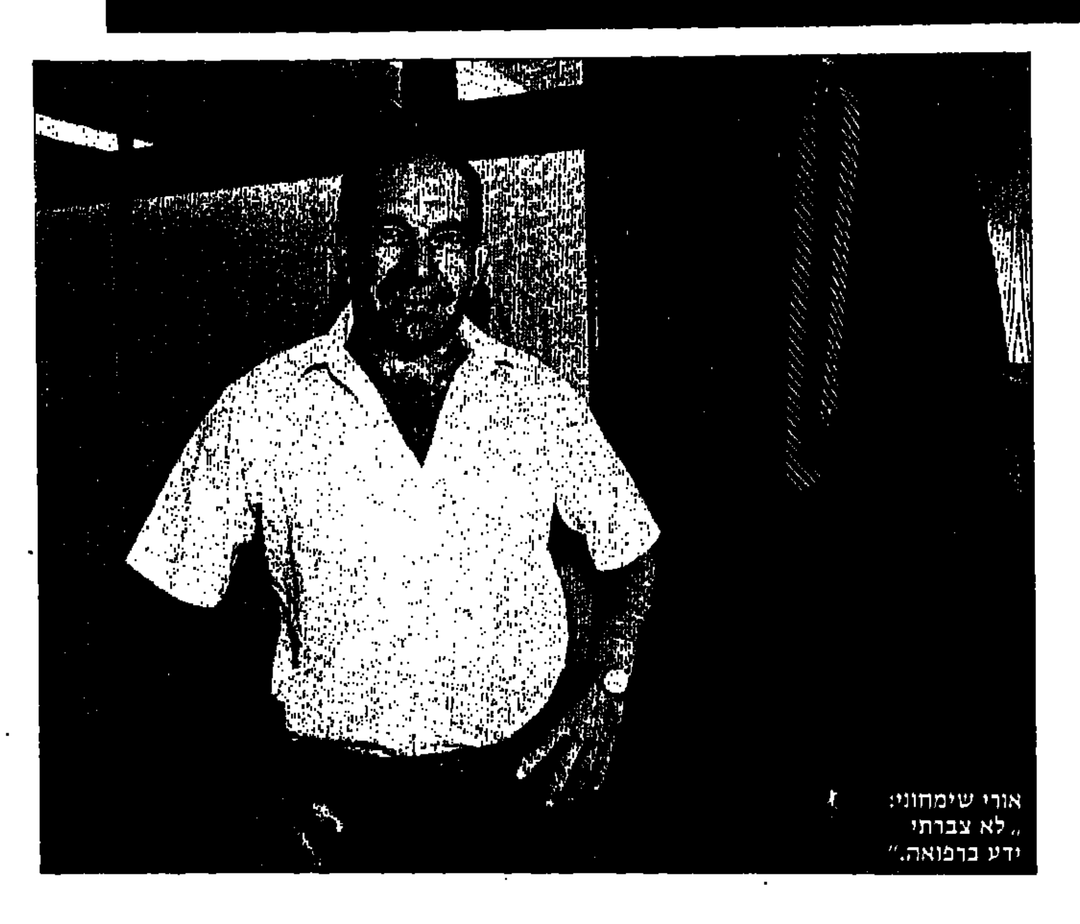
"ולכן, היום, כאשר אני מכיר כבר את טעם ההצלחה, ואני הופך לדינוזאורוס מזדקן, מעניין אותי לעשות רק תפקיד אחד: זה שאיני יודע כיצד לעשותו כאשר אני קורא את הטכסט." ■

במרכז: ג'ק למון, עם פיטר גאלגאר, בטל לסלי וקווין ספייסי בהפקה המחודשת של "מסע ארוך לתוך הלילה"
למטה: בתל לסלי עם למון: רק עם הזמן מתגלה האבסורד.
משמאל: למון בתפקיד טיירון: פירוש חדש לדמות

פשט מדים

[ב]שבוע שעבר השתחרר מצה"ל אורי שימחוני, האלוף הכי־פחות מפורסם. כמעט מונה לראש אמ"ן, ולא חלם להיות רמטכ"ל. [הב]יוגרפיה שלו כוללת את השטורמנים, גדוד שנהמאות־ותישעים והניחה במיתלה, [ב]ירת־אגוז וכהונת [נ]ספח בוושינגטון. עכשיו הוא מתחיל [קר]יירה שנייה; מה [הס]וד? „עובד קשה".

אורי שימחוני: „...לא צברתי ידע ברפואה."

שימחוני, פרק ב'

[מ]את אבי רז
[צי]לומים: שמואל רחמני

מרומי הקומה־החמש־עשרה בבית־הטקסטיל משקיף אורי שימחוני, גנרל בן חמישים, על ים תל־אביבי כחול ואל האופק, שמעבר לו נמצאת הקריירה השנייה של חייו. שימחוני, חייל ותיק, קטע בשבוע שעבר חופשת־שיחרור, הכוללת משכורת [מ]לאה ורכב־צמוד של אלוף למשך שנה תמימה, [ל]חודשים בלבד; הרי התופשה ניתנת כדי שיהיה [ל]אדם זמן לארגן את הקריירה השנייה של החיים, [ו]כמו די מאורגן. ביום רביעי שעבר, ללא שום [...] נפרד שימחוני מטובות־ההנאה הצה"ליות הללו, [...]

[ה]וא ממוקם עכשיו בחדר גדול, מרווח מאור, [...] כנוחות והמפנה על עירום הקירות בנוף [...] משקיף מבעד לחלונות הגדולים. אין בחדר שום [...] עשרים־וחמש שנות צבאו לא תצלומים [...] של פרצוף מפויח ונחוש, לא דיגלונים מכד [...] של סימלי־יחידה מצויירים ולא אותן פיסות פח [...] מעוקרות מגיני־עץ שבתחתיותיהם קבועות [...] ותית־נרכה. גם שולחן־העבודה חשוף כמעט [...] מלבד, את השממה שוברים רק מיקטורן כחול [...] המעטר בשתי עניבות מפוספסות וסולידיות, התלויים על קולב המוחזק בדלת הארון שבפינת החדר.

את המישרד הזה שכר אורי שימחוני לא־מזמן, מעט אחרי שסיים את תפקידו הצה"לי האחרון, ניספח־צבאי בוושינגטון, ושב הביתה. כרגע, אגב, הוא שוב בוושינגטון, שם פתח לא־מכבר מישרד־תאום, חזר לראש־השנה למשפחה (חופית) ונסע שוב. בבית־הטקסטיל נקבע הסניף התל־אביבי, ובוושינגטון קם הסניף האמריקאי של חחברה החדשה שלו. העניינים זזים, איפוא; הקריירה השנייה מסתדרת ושימחוני מתארגן.

נו, אז יש חברה, יו־אס־איי־טק שמה, ויש מישרדים ויש אפילו מזכירה מצודדת ויעילה. בסדר. יופי. ומה עושים?

„מה שאני הולך לעשות", מפרט שימחוני לאחר הירהור ארוך, „זה לעבוד קשה. לעבוד קשה, ולהשתמש בכל הידע והיכולת שיש לי כדי להמשיך ולתפקד בהצלחה במחזור השני, שהייתי קורא לו הקריירה הפרטית."

הבנתם? לא כל־כך. ובכן, עוד ניסיון: אלוף שימחוני, מה אתה והחברה שלך עושים, לכל הרוחות?

„אני עובד קשה מאוד", מתעקש הגנרל, „ומנסה להשתמש בכל הידע שצברתי – לא צברתי ידע ברפואה – ובכל הקשרים והכישורים שיש לי, על־מנת להצליח בשלב הזה. אני מתחיל. המרחב שבו אני אפעל הוא מערכת הקשרים שבין ישראל וארצות־הברית, כיוון שפה אני מביא, לדעתי, יתרון יחסי בידע, בהכרת האנשים ובהכרת התהליכים, ואני מאוד מקווה שהחברה שלי תשגשג."

יותר הוא לא מוכן לספר, ובשלב הזה כבר לא נעים בכלל לראות את אורי שימחוני, בעל נשמת של קיבוצניק ואופי של איש־מודיעין, מתפתל כל־כך עד שנחלץ מפני הגיסוק המעורפל והסתום. בקיצור, אי־אפשר לדבר איתו על העתיד, או ההווה, ומוכרחים לשוחח על העבר. למשל, איפוא: מודיעין איך כמעט היה לראש אמ"ן.

כשהודח אלוף יהושע שגיא מראשות אמ"ן, בהתאם להמלצות ועדת־כהן, היה שימחוני מועמדו של רפול, הרמטכ"ל באותם ימים, לבוא במקומו של שגיא. משה ארנס, השגריר־דאז בארצות־הברית, נקרא לחזור כדי להחליף את שרון, שסולק מלישכת שר־הביטחון לפי המלצתה של אותה ועדה ובלחץ ציבורי גדול. מוושינגטון עצר ארנס את כל המינויים בצה"ל עד לכניסתו לתפקיד, וכשנכנס לתפקיד היו מי שיעצו לו בענייני המינויים; וכך, לא מונה שימחוני לראש אמ"ן.

„אי־המינוי לראש אמ"ן", אומר אורי שימחוני, „זה מה שהוביל אותי החוצה, בסופו של דבר. אבל אני לא נפגעתי מזה. ראיתי קצינים טובים ממני שנשארים מאחור ולא מתקדמים. וראיתי קצינים גרועים ממני, שמתקדמים."

מי?

„למה להזכיר שמות. אין לי חשבונות אישיים עם אף אדם. אבל, בסך־הכל, תהליך הקידום בצה"ל הוא צודק. אני חושב שהאיש שמונה במקומי, אהוד ברק, הוא (היה) ראש אמ"ן יותר טוב ממני."

האם לא חלמת להיות רמטכ"ל?

„אף פעם לא."

למה לא?

„אני לא רוצה תפקיד כזה."

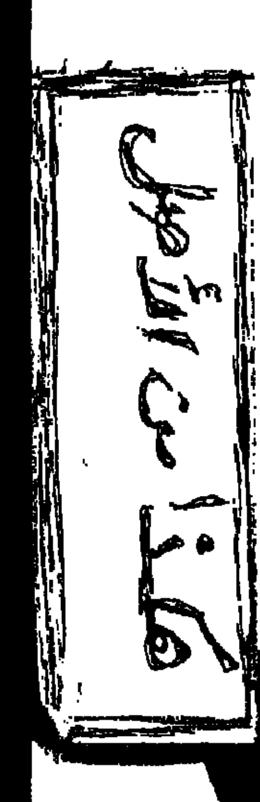
למה?

„אני חושב שמידת האחריות היא עצומה, ואני חושב, אובייקטיבית, שיש אנשים שיכולים לעשות את זה יותר טוב ממני. תסתכל על זה ברמה של אחריות לאומית: אנשים שיש להם נתונים יותר טובים לתפקיד. אני מאחל להם שיקבלו את זה."

מרביך עולה שאתה נטול אמביציה.

„לא הייתי מטורף אמביציה אף פעם. אמביציה לא העבירה אותי על דעתי. אני חושב שלכל דבר יש מחיר, ויש מחירים שאני לא מוכן לשלם אותם בשביל

(המשך בעמוד הבא)

„לא הייתי מטורף אמביציה אף פעם. אמביציה לא העבירה אותי על דעתי. אני חושב שלכל דבר יש מחיר, ויש מחירים שאני לא מוכן לשלם."

(המשך מהעמוד הקודם)

להשיג דברים מסויימים."

איזה מחירים?

„אני חושב שלתפקידים בצמרת יש, יחסית, מחיר גבוה."

מה פירוש „מחיר"? ליקוקים? סתגלנות? מחוייבויות אישיות?

„בוא נשאיר את זה ככה: מחיר. יש מחיר."

כקצין בכיר, הצטיינת ביחסי־ציבור גרועים מאוד: אתה, כנראה, האלוף הכי־פחות־מפורסם. האם ייתכן שזה פגע בקידום שלך?

„אני מודע לכך שלא עסקתי ביחסי־ציבור והם חלשים במיוחד. הרבה פעמים יעצו לי ידידים טובים להקדיש קצת יותר תשומת־לב לתחום הזה. אני חושב שהם צדקו. אבל קשה לי נורא להיות מה שאני לא. זה לא יוצא לי."

הואיל ולא יוצא לו, נחוצים מקורות־מודיעיניים אפילו בשביל גילוי נתוני־הפתיחה הביוגרפיים, שגם אותם מסתיר שימחוני, משום־מה: בן קיבוץ גינוסר. שם נולד ושם התחנך. הוריו מנהלל. מצד האימא, הוא נצר למשפחת שטורמן האגדית, שהסתעפויות אחרות שלה הצמיחו לוחמים כרון פקר, הטייס (תא"ל מיל'), ומוקי בצר, איש הכוחות־המיוחדים (אל"מ מיל'). מצד האבא, הבן־דוד אסף שימחוני, אלוף פיקוד הדרום במערכת קדש. ומצד האחות רותי, פניה היפים והשפויים של ישראל החדשה: הגיס פרופסור שלמה בן־עמי, עכשיו היסטוריון באוניברסיטת תל־אביב ובקרוב שגריר ישראל בספרד.

שימחוני התגייס לצה"ל בשנת חמישים־וארבע והלך לצנחנים, גדוד שמונה־מאות־ותישעים. השתתף ברוב פעולות־התגמול. בחמישים־ושש סיים קורס קצינים ובסוף אותה שנה – לפני שלושים שנה בדיוק – במערכת קדש, צנח עם הגדוד של רפול במיתלה. אחר־כך הועבר הגדוד לא־טור ושם נחת המטוס־הקל של אלוף הפיקוד. האלוף, אסף שימחוני, שלח לקרוא לסגן־מישנה אורי שימחוני, בן־דודו הצעיר. „דיברנו שלוש־ארבע דקות. החלפנו כמה מלים, איך היתה המלחמה, והוא עלה על המטוס". האלוף המשיך לשארם א־שייח, למיסדר הניצחון. בטיסה חזרה התרסק המטוס, ואסף שימחוני נהרג.

אורי שימחוני, רקע ארום לכנפי־הצניחה שלו, השתחרר כעבור שנה וחזר למשק. תמה התקופה, שאחרי כשלושים שנה יאמר עליה כי היתה היפה שבתקופותיו בצה"ל, ואף החשובה ביותר. „אז נקבעו נורמות הלחימה של צה"ל. באותה תקופה התקבצו בגדוד מפקדים וחיילים שהטביעו את חותמם על מדינת־ישראל ועל מערכת הביטחון ועל המערך המוצנח, עד ימינו אלה. המג"ד היה אריק שרון, ואחר־כך החליף אותו רפול. אריק, מבלי להיכנס לזה. שפוליטית אני נמצא בקצה המנוגד לעמדתו כיום, הצליח מעמדת מג"ד להשפיע לא רק על מה שקורה בתוך הגדוד אלא על צה"ל כולו. בגדוד היתה גיבחרת של אנשים, כמו מוטה ורפול ודווידי ורני מס, ורבים אחרים, ששמותיהם ידועים פחות לציבור הרחב אבל שהיו בהמשך מ"פ־אים ומג"דים ומח"טים ומפקדי אוגדות. עד כה, נתן הגדוד לצה"ל רבע מהרמטכ"לים שלו. אני חושב שהאווירה בגדוד, או תחושת השליחות והנכונות לעשייה – זו תופעה חד־פעמית, ואני לא חושב שאני מרכך כהשפעת המרחק והזמן."

ואולי אתה פשוט מתרפק על הנעורים שחלפו?

„אני חושב שזו לא התרפקות על נעורים, אלא שגדוד שמונה־מאות־ותישעים של אמצע שנות החמישים עומד בכל בחינה אובייקטיבית של עשייה ותרומה. מה שקרה בגדוד נתן לצה"ל את הניצחונות במיבצע־קדש ובמלחמת ששת הימים, ומשפיע ערכית עד היום."

זו תשובה של גנרל. אבל אתה חרי הבייאהבת את תקופת שמונה־מאות־תישעים לא בגלל הניצחונות ולא בגלל התרומות הערכיות שמשפיעות עד היום. היה לך כיף אז, לא?

„לא ניתן להגדיר את הקשיים באימונים ובפעולות־התגמול, ואיבוד חברים, ככיף. החשיבות של התקופה היא לא במרכיב ההרפתקה שבה, כי אם בחוויה של חיים במחיצת אנשים שללא ספק היוו את הניבחרת הלאומית באותה תקופה, ולהיות שותף, אם כי זוטר מאוד, למעשה שמשפיע על ההתפתחות של תורת הביטחון ושל צרכי הלחימה של צה"ל עד היום."

ואתה רוצה להגיד לי שהיית מודע אז לכל זה?

„קשה לי היום לקבוע למה היינו מודעים ולמה לא. ללא ספק יש פה תערובת של פרספקטיבה וזיכרונות עם המציאות כפי שהיתה אז. אבל רק טיבעי שכך יהיה. אני חושב שפרספקטיבה מסויימת הכרחית כדי לשים דברים במקומם הנכון."

לפני הפרספקטיבה ואחרי השירות הסדיר השתחרר שימחוני, והפליג במשך שלוש שנים כמַלח באוניותיה של חברת־הספנות הקיבוצית ששייטו אל נמלי אירופה. לצבא הוא חזר אחרי שבע שנות אורחות, בשנת שישים־וארבע: המוביל־הארצי, התקריות בצפון. הרבה אקשן. שובץ בתפקידי מודיעין בפיקוד צפון; בין השאר, קמ"ן חטיבת גולני. לחם בששת־הימים ובמלחמת־ההתשה שבאה אחריה, בעמק־הירדן ובעמק בית־שאן. הרבה חדירות מעבר לגבול. בשנת שבעים סיים את המיכללה הבין־זרועית לפיקוד ומטה, ומונה למפקד „אגוז", הסיירת של פיקוד צפון.

בסיגנונו החסכני, מתאר שימחוני את תקופת „אגוז" שלו – עד שבעים־ושתיים – כך: „תקופה זמה מבחינת חדירות, גם בגבול לבנון וגם בגבול רמת־הגולן. שם התמקדה פעילות הגדוד. עם כוחות קטנים לפי כל קנה־מידה, ללא גדר־מערכת וללא שכבות ביטחון, ביצענו הרבה מאוד פעילות, גם התקפית. פשיטות, חדירות. למעשה, רוב המשימות מסוג זה בפיקוד צפון הוטלו עלינו, ואני חושב שעשינו את זה טוב."

אלוף הפיקוד היה אז מוטה גור: „בעיני, גדולתו היתה בכך שידע להפריד בין עיקר לטפל, להתרכז בעיקר, ולתת גיבוי מוחלט לכפופים לו. יחסי העבודה בינינו היו יוצאים מן הכלל, ואני נהניתי מאוד מיד החופשית שהוא נתן לי ביישום תפיסת הביטחון שלו לאורך הגבול עם לבנון." שימחוני הוביל את מרבית הפעולות של „אגוז" מעבר לגבול, בוודאי את החשובות והגדולות, ושמו ושם היחידה יצאו לתהילה. שימחוני, אפשר לומר, התגלה ב„אגוז".

במיצעד הגעגועים הפרטי, מדורגות השנתיים ב„אגוז" מייד לאחר הערגה לתקופת שמונה־מאות־ותישעים: „זה היה גדוד נפלא. אנשים נהדרים, אווירה יוצאת מן הכלל. בכלל, תפקיד מג"ד הוא, לדעתי, התפקיד הכי־טוב בצבא. למהו אולי בגלל שהגדוד הוא הרמה האחרונה שבה אתה עדיין בקשר ישיר עם החיילים, עד למטה, וכבר יחידת־ביצוע עצמאית. עדיין נשלטת, אבל משיגה הישגים. עובדה שיש מושג שנקרא 'מלך בגדוד', ואין 'מלך בחטיבה' או 'מלך באוגדה'."

מלבד הניסותים העניייניים והיכשים, שימחוני אינו מנדב אינפורמציה על מעלליו. לא רק שאינו מספר, אלא אף מנסה לשדל שלא לפרסם. למשל, לשה לכתוב על אותו סיור־אלים שסירב פעם לבצע מחשש לחיי אנשיו, בגלל העדר מודיעין.

„אני לא מלאך פקורות טוב בכלל," מגיב לבסוף שימחוני, ומסכים להוסיף עוד משהו על הצד העקרוני: „מפקד בכל רמה אחראי אחריות מלאה למה שקורה בתחומו, אפילו אם את הפקודה הוא מקבל מלמעלה." ועוד: „הציווי הראשון, העליון, של מפקד, הוא להשיג את המטרה ולהחזיר את אנשיו בחיים. אחר־כך, בסדר־עדיפות יורד, באים הרבה ערכים אחרים, שטוהר־הנשק הוא ללא ספק אחד החשובים שבהם. אבל אם בגלל טוהר־הנשק אנו מאבדים אנשים, זה לא טוהר־נשק. אין שום ערך שהוא עליון לערך החיים של האנשים שלנו."

נתח אחר של הפילוסופיה השימחונית שמעו מפיו חיילים צעירים במיבצע־ליטני, שנכנסו לכפר בינת־ג'בייל. לאחר הקרב הקצר ובריחת המחבלים, דוכזו התושבים סביב בריכת־המים שבמרכז הכפר. הרבה נשים וילדים, והרבה בכי והתייפחויות. המראה היה קשה, והחיילים הישראלים, נערים בעצם, הזדעזעו, וכצדק, הזעזוע ניכר בהם היטב. שימחוני, אז אוגדונר, כינס אותם ואמר: מלחמה, זה דבר מכוער. ככה היא נראית. תמיד. תזכרו רק, שהברירה הלאו או שאנחנו נשב סביב הבריכה והם – הוא הצביע על תושבי הכפר – יעמדו מסביב, או שהם סביב הבריכה ואנחנו מסביב.

בין „אגוז" לבין מיבצע־ליטני והאירוע בבינת־ג'בייל, הספיק שימחוני למלא שורה של תפקידים: תחילה, קצין־אג"ם של פיקוד צפון, בתפקיד זה שימש במלחמת יום־הכיפורים, עד יומה האחרון. ביום האחרון, בקרב על החרמון, נפצע מח"ט גולני אמיר דרורי, ושימחוני החליף אותו זמנית. את הפיקוד הקבוע על החטיבה, שבעבר הרחוק פיקד עליה הבן־דוד אסף שימחוני, קיבל אורי חודשים אחדים אחר־כך. מגולני המשיך לבית־הספר לקצינים, הפעם כמפקד, ובקיץ שבעים־ושש נחשף שמו לראשונה: הוא מונה לקצין צנחנים וחי"ר ראשי, קצח"ר. בשבעים־ותשע נסע לוושינגטון והיה עמית־מחקר במכון ללימודים אסטרטגיים של אוניברסיטת ג'ורג'טאון. בשנת שמונים מונה לעוזר ראש אג"ם

(המשך בעמוד 32)

מסע סופשבוע

תשרי תשמ"ז
מאת נילי פרידלנדר
צילומים: שי גינות
בשיתוף רשות
שמורות הטבע

52. אל מכתש רַמון

יש כמה סיבות טובות כדי לעלות בחג הסוכות אל הר הנגב ולרדת למכתש רמון.

לא עוד טיולים קשים, מיוזעים ומאובקים, אלא טיול נוח ונעים אל המקום שבו עדיין נמשכת בריאת העולם, האוויר צלול ונקי והנוף כמו חדש. ממרכז המבקרים של רשות שמורות הטבע, במיצפה רמון, יצאו בכל ימי החג מ־18 עד 25 באוקטובר ב־12 בצהרים אוטובוסים ממוזגים שיקחו את המטיילים לחמש שעות של סיור במפלאות המכתש, לנסיעות ולהליכות קצרות וקלות.

את הטיול שעושים באוטובוסים אפשר לעשות גם ברכב פרטי. נוסעים בכבישים ובדרכי עפר טובות המובילות אל מקומות יפים ומדהימים המתגלים פתאום בנוף הקדמוני של המכתש. אורכו – 40 ק"מ, רוחבו 9 ק"מ ועומקו 400 מטר. המכתש הגדול ביותר בעולם. במרכז שמורת הטבע הגדולה ביותר של מדינת ישראל – שמורת הרמון. השמורה משתרעת על פני שטח של יותר ממיליון דונם, וכוללת מלבד המכתש גם חלקים נרחבים מהר הנגב. הגבוהה בפסגותיו, הר רמון, מתנשאת לגובה 1035 מטרו! תיירות פנים, נופש וטיילות מהארץ ומהעולם, זהו העתיד של בירת הר הנגב, מצפה רמון שהוקמה בשנת 1951. אוויר־פסגות נקי, צלול וקריר בימי הקיץ – כבר יש כאן. מרכז המבקרים עם התצוגה העשירה שלו והדרכה מפורטת לכל מסלולי הנגב, ושוב מחדש את מצפה רמון על מפת התיירות. יש פה גם בית־ספר שדה. די במבט אחד מגומפסת מרכז המבקרים אל מרחבי המכתש כדי לפתוח את התאבון לטיול מיוחד במינו.

הטיול מתחיל במצפה רמון, במרכז המבקרים. טיול בן חמש שעות, בנסיעה ועם הליכות קצרות למזרח מכתש רמון.

אל מעלה העצמאות והנגריה:

נוסעים במעלה העצמאות ששינה את פני הנגב. עד מלחמת העצמאות, הדרך היחידה מבאר־שבע לאילת היתה דרך הערבה (ממשית) ודרך מעלה עקרבים אל חצבה ולדרך עפר שרצה עד אילת. ב־11.3.53 במעלה העקרבים האוטובוס חזור מחגיגות מלאת חמש שנים לאילת. כיוון שדרך זו היתה קרובה לגבול הירדני, חיפשו דרך מבאר־שבע לאילת, ואז הגיעו לדרך עפר שסללו הבריטים מירוחם לכיוון מערב מכתש רמון. בדרך שהגיעה עד ל־3 ק"מ לפני המכתש, פרצה יחידת חיל ההנדסה של צה"ל את הקיר הצפוני של המכתש. זה היה באביב תשי"ג. לאחר פריצת הדרך, ציפו את הכביש בחומר קאולין מהמכתש וקראו לו כביש הקאולין. השם הרשמי – מעלה העצמאות – ניתן מאוחר יותר. מחנה העובדים בסלילת הכביש היה בראס ראמאן, וכאן הוקמה מצפה רמון. עם גמר סלילת הכביש היתה זו לדרך המרכזית לאילת.

ב־1967, עם פתיחת כביש הערבה לאילת, ירד המסך על מצפה רמון כתחנת דרכים חשובה בנגב. רק לפני ארבע שנים, עם ההיערכות החדשה של צה"ל בנגב, שיפר מע"ץ את מעלה העצמאות והוא כבר לא דומה למעלה המקורי שהיה כביש צר ומסוכן.

נוסעים במעלה העצמאות ומשמאל, מצפון, מחפשים במצוק יעלים שרובצים על הצוקים. מדצמבר עד אפריל יש כאן קינונים של עופות דורסים. מחלונות הרכב רואים איך שכבות הסלע משנות את צבען מחום־אפרפר של גיר קשה, שהוא הקליפה של המכתש, עד לאבן החול הצבעונית. לאורך כל הדרך יש שלטים קטנים של האוניברסיטה הפתוחה ללימוד עצמי של הגיאולוגיה במכתש רמון. לאחר הירידות, כ־2 ק"מ, מגיעים לשלט כתום עם סמל היעל של רשות שמורות הטבע. השלט מפנה אותנו ימינה, לדרום־מערב, אל אתר הנגריה.

נוסעים או הולכים בדרך עפר של 700 מטרים עד מגרש החניה באתר שנושא את שמו של סרן גדי ערן ז"ל, גיאולוג צעיר שעבד ברמון ונפל במלחמת לבנון. משפחתו תרמה כסף לשילוט ולהגנה על האתר. בכניסה יש ארגז מישוש ובתוכו מינסרות שחורות שכל אחד יכול לגעת בהן כרצונו. עולים בשביל העץ שתפקידו להגן על האתר, ומגיעים אליו.

ה"נגריה" שרואים בשקופיות מזג־האוויר בסוף מהדורת "מבט" בטלוויזיה. תופעה גיאולוגית נדירה שהתגבשה לסדרת עמודים מצולעים, סימטריים ויפים. פעולת הבליה מוטטה את העמודים במורדות הגבעה השחורה לערימת ענקית של מינסרות, ומכאן הכינוי שהודבק למקום – "הנגריה". אתר טבע ייחודי בקנה מידה עולמי שכבר נגרמו לו נזקים רבים מידי מטיילים, והשוב מאוד לשמור עליו למען המדע והמטיילים הבאים.

אל נחל אפור ומיצד מישחור:

חוזרים לכביש הראשי וממשיכים דרומה. במהלך הנסיעה רואים איך שכבות הסלע משנות צורה וצבע. יורדים למפעל הגבס. משני צידי הדרך מתגלות שכבות של גבס שנוצר לפני כמאתים ועשרים מיליון שנה. בעבר כרו את הגבס והוא שימש כמקור פרנסה לתושבי מצפה רמון.

כקילומטר אחד לאחר מכן יש שלט כתום שמפנה את המבט לצפון־מזרח, משמאל לכביש, אל מיצד מישחור ונחל אפור שכשמו כן הוא.

יורדים בדרך העפר שהיא באופן כללי טובה לכל רכב. הדרך מסומנת ומשולטת. דרך נחל אפור מקיפה את איזורי הכריה של מפעל חרסית וחול זך. נוסעים בתוך המכתש ועוד מעט מגיעים אל המיצד. לפניו מקור מים הנקרא בערבית אל ביאר. בסמוך לו חפרו אנשי רשות שמורות הטבע עוד שתי בארות מים שישמשו את חיות הבר ואת המטיילים.

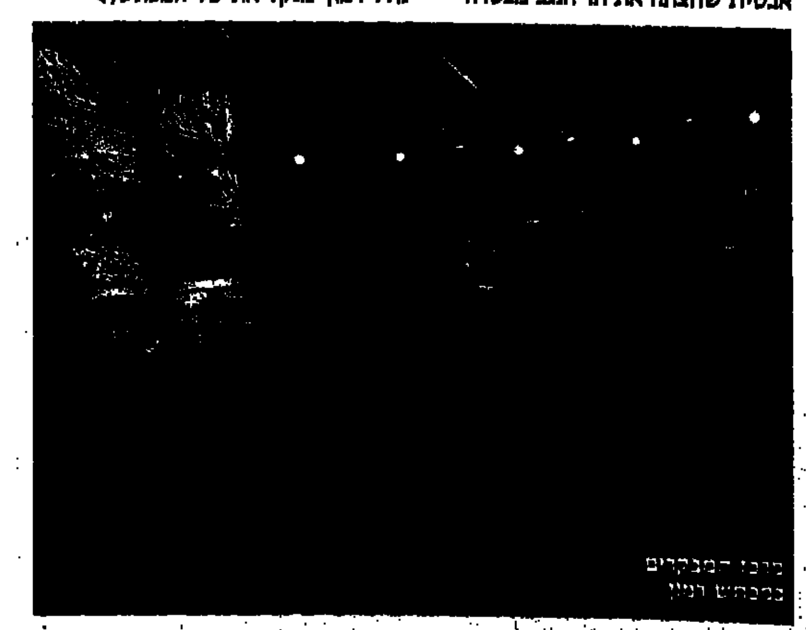
מיצד מישחור הוא חלק ממערכת ההגנה ששמרה על דרך הבשמים הנבטית שחצתה את הר הנגב מפטרה בעבר הירדן, דרך קצרה ומואה אל עבדת ונמל עזה, וממנו באניות לנמלי הים התיכון.

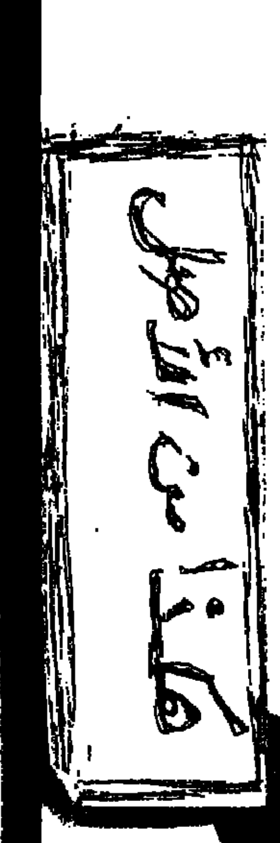
ממיצד מישחור עולים על דרך הנפט בכיוון כללי צפון. משמאל, שלט המודיע על חניון ללינת לילה במזרח המכתש. זהו המקום היחידי שבו מותר למטיילים ללון במכתש, לבד מבורות לוץ, במערבו. אין כאן מים. לכל מי שלן במקום, מזומנת הפתעה: זו היא ארצן של חיות הבר. אפשר לראות כאן צבאים ויעלים, ובלילה יוצאים לפעילות שועלים, נמרים וגם זאבים. זאבי הנגב קטנים ורזים ככלבי זאב. בשום פנים ואופן אינם הזאבים הצמאים מאגדת כיפה אדומה!

אל הדייקים בהר ארדון:

מהחניון יוצאים להצטלבות עם שילוט. נוסעים לעין סהרונים – עד לאפיקו של נחל רמון. הדרך חוצה את הנחל לרוחבו. לבעלי רכב פרטי, לשים לב: יש לכם דרך סולינג שנעשתה ע"י נוער תנועת המושבים כדי לסייע למעבר רכב פרטי. שמוליק שפירא, מנהל מחוז דרום ברשות שמורות הטבע, ממליץ לנסוע בדרך חול שצמודה אליו, אבל לא לשקוע ואפשר גם לחנות כאן ולהמשיך ברגל.

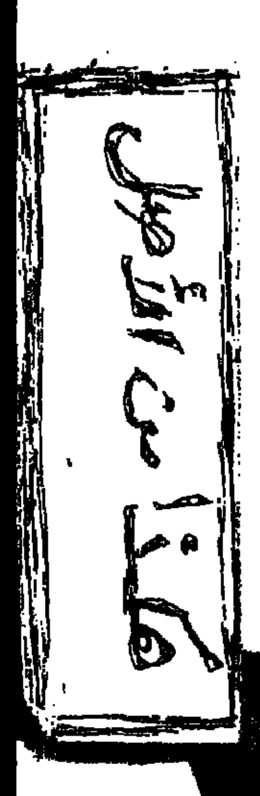
נחל רמון מנקז את כל המכתש, ◀

מרכז המבקרים
במכתש רמון

מעריב

ה"נגריה" במכתש רמון
(צילמה שי גינות, רשות שמורות הטבע)

סופשבוע

(המשך)

ובהמשך נגיע עד לפיתחו, במקום שהוא מתחבר אל נחל נקרות. נוסעים בגדה הצפונית לכל אורך הדרך. מגי־עים למזלג דרכים. פונים שמאלה בש־לט "דמת סהרונים, נחל ארדון". עו־לים על רמה לא גדולה שממנה נשקף נופו של הר ארדון, ובשעות אחה"צ – זה הזמן ליהנות מיופיו. בשני קצוות הרמה מבחינים בערימת אבנים מסות־תות. שרידי "נוואמיס" – תופעה שמ־כירים מוואדי חודרה בסיני. לפי מסו־רת הבדואים בנו אותם בני ישראל בדרכם אל הארץ המובטחת כדי להימלט מהיתושים. הארכיאולוגים חושבים ששימשו לקבורה.

מחנים את הרכב בקצה הרמה ומ־תארגנים למסלול הליכה קצר, לא קשה ומומלץ ביותר. לוקחים הרבה מים, מכסים את הראש ויורדים במו־רד השביל שיביא אותנו אל נחל אר־דון. בתחילתו, עץ שיטה שנותן הרבה צל. עולים אל ההר שלפניו. זוהי גב־עת חרוט שפעם קראו לה הר גבס. יש שביל ברור מצידה האחורי. שביל לא קשה למרות שהוא ניראה כך. לאחר עשר דקות מגיעים אל פסגת חרוט ממנה נשקף נוף נהדר על פני כל מזרח מכתש רמון. יורדים בשביל שמושך ישר כלפי מטה.

חלקו הראשון קשה, ובסיומו – מגיעים לעין ארדון, עין גבס, מעיין שיכבת קטן שכרגע חָרֵב. כאן צומח סמר וצומח סוף. מעין ארדון ממשי־כים במעלה הנחל וצופים בתופעת הדייקים – סלעים שחדרו מבעד הסדקים לשכבות הסלע והם ניצבים לעומת השכבות המאוזנות.

מומלץ להמשיך עד הדייק הרביעי שהוא היפה ביותר, חוזרים באפיק הנ־חל אל חניית הרכב. זו הליכה של שעה, הלוך ותזור.

אל־עין סהרונים והפראים:

חוזרים ברכב עד למזלג דרכים. פו־נים שוב שמאלה, בדרך המוליכה לעין סהרונים. נוסעים לאורך הדרך כ־2 ק"מ, ולמרגלות הגבעה מחנים את הרכב ועולים למיצד מוחילה. זו הי־תה אחת האכסניות בדרך הבשמים הנבטית. למרגלות האכסניה העתיקה מבחינים בכתם גדול של ירק: עצי אשל, קנה וסמר ליד עין סהרונים.

מסביב לכתם הירק יש גדר המ־שמשת כמיכלאת איקלום לפראים שהובאו משמורת חי בר ביוטבתה למיכלאה ברמון, ושוחררו לטבע. הפ־רא הוא חמור בר תנכ"י שלא ניתן לביות, ומכאן נולד המושג "פרא אדם". יש כאן 24 פרטים, שישה מהם ילידי מכתש רמון, וזה מוכיח שהני־סוי הישראלי הצליח. בחודשים הק־רובים מתכוונים לשחרר בטבע קבו־צה נוספת, לעיבוי העדר, ולהעביר הנה גם ראמים. כשצופים מלמעלה לכיוון מערב מבחינים בקבוצות אב־נים – "מְקֻבְּרָה" – בבית־קברות בדו־אי עתיק, ויודעים שהצטלבות דרכים ומקור מים זהו מקום שבו נוודי מדבר משאירים תמיד משהו.

בתצפית לכיוון דרום מבחינים במורד עין סהרונים גם בשער רמון, הפתח שפרץ לו נחל רמון בקיר הדרו־מי של המכתש, הפתח הטבעי היחיד במכתש כולו.

מכאן חוזרים באותה דרך עפר (ציר הנפט), פונים שמאלה ונוסעים לאורך ציר הנפט עד סופו. נוסעים עד שמגי־עים אל מקום בו רואים את הקיר הד־רומי של המכתש, ושם שלט המכוון את הנוסעים דרך נחל גוונים אל הכ־ביש הראשי. לחפש בדרך צבאים, ולחזור ולעלות על הכביש המרכזי הממשיך דרומה לאילת, וימינה, צפו־נה, חוזרה למצפה רמון.

אל פַּרְסַת נְקָרוֹת:

הליכה יפהפיה בת שלוש־ארבע שעות לבאים ברכבם הפרטי, אל קטע קניוני העובר בין מצוקי גיר לב־נים. נכנסים אליו בשער טבעי דמוי האות הלאטינית V. נקיק צר ועמוק שהמים חתרו בקרקעיתו סידרת גבים גדולים, מכתשים טבעיים בסלע שמצטברים בהם מי גשמים. מגיעים לעין סהרונים כמו שתואר קודם. מש־אירים כאן את הרכב. יורדים במורד נחל רמון. עוברים את שער רמון וממ־שיכים עד שהמקום שנחל רמון ממ־שיך לנחל נקרות.

ממשיכים במורד הנחל, בתוך קטע הנקרא פרסת נְקָרוֹת, בתוך מעוק – עמק מצוקי – שנוצר כתוצאה מהתח־רות המים בסלע גיר קשה. אחר כך נפתח נחל נקרות ונהיה רחב. הולכים בו כ־400 מטרים על הגדה הצפונית עד שמגיעים לשלט: מעלה דקלים. במקום הזה שובר נחל נקרות בתש־עים מעלות לכיוון דרום־מזרח, לעבר הערבה, ואילו המטיילים פונים בכיוון ההפוך, צפון־מערב, בדרך ג'יפים שמו־בילה למיצד מוחילה. חוזרים לרכב באותה דרך. ושוב חוצים בנסיעה את אפיק הרמון עד שמגיעים לדרך הנ־פט, פונים שמאלה (דרומה) על ציר הנפט ונוסעים בו עד סופו לשלט חמ־כוון דרך נחל גוונים לכביש הראשי.

נמר על קבר בן־גוריון

על הקבר של טרומפלדור בגליל יש אריה שואג מאבן. באחוזת הקבר של דוד בן־גוריון בנגב נראה לאחרונה נמר בשר ודם. הקיץ נראו הנמרים לא רק במדרשת שדה־בוקר, אלא גם במיצפה רמון. מספרים אנשי רשות שמורות הטבע שלמה קניאס וגיורא אילני:

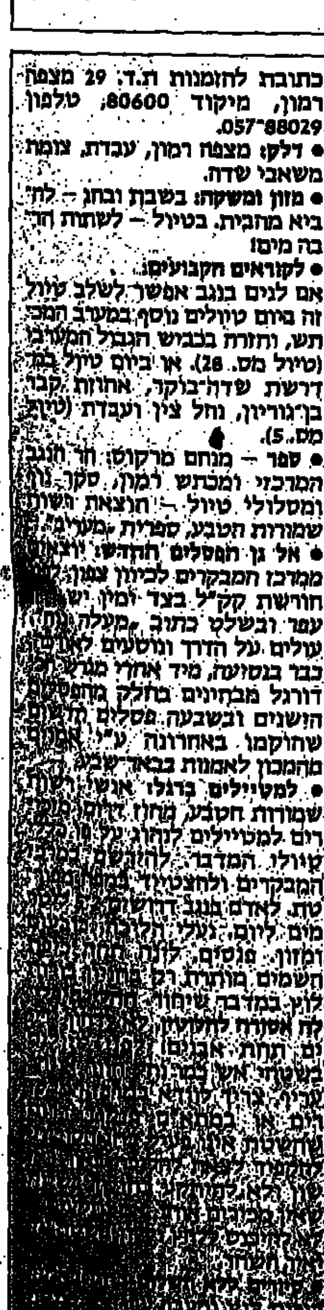
"פעילות הנמרים בהר הנגב ידועה ומוכרת לנו היטב מאותו זמן שבו נודע לנו על קיומם במדבר יהודה. אך בעוד שאוכלוסיית הנמרים במדבר יהודה מוכרת לנו ונחקרת מאז אביב 1978, המידע שבידינו על נמרי הר הנגב הינו מקוטע ואף פרט משם לא מוכר לנו באופן אישי. אוכלוסיית הר הנגב נאמדת בכ־10 נמרים בוגרים לפחות, והמעקב אחריהם קשה משום שמרחב תנועתם גדול לאין שיעור מזה של נמרי מדבר יהודה".

"אף על פי כן, בשנים האחרונות נתקלו בנמרים בהר הנגב עובדי הרשות, מטיילים וחיילים במספר רב של מיפגשים. בימי הבדואים משטחים בהר־הנגב גרם להפסקת הפגיעה בנמרים, לעלייה קלה במספרם ולהפגת חששותיהם מבני אדם. כך גבר והלך זרם התצפיות, שבהן נראה נמר שליו או מנומנם שלא ברח מיד בהתקרב מטיילים למקום מרבצו. ביוני 1986 נראה נמר חוזר למדרשת שדה־בוקר, בלילה, בדילוג מעל חומת אחוזת הקבר של בן־גוריון, לאחר שלכד חתול בית, שב ויצא מהמדרשה ואכל את טרפו במדרון נחל צין".

"בתחילת אוגוסט 1986 ראתה תושבת מצפה רמון, רחל מרציאנו, נמר מהלך בין בנייני המגורים ביישוב. בתחילה פיקפקו בזיהויו אך לאחר ימים אחדים התברר כי נמר חדר מדי לילה לפינת חי בתחום בית־הספר היסודי וטרף ארנבות, עיזים וכבשים. תושבי מצפה רמון התשו־פחדו אך גם הביעו את התפעלותם ממראה הנמר. הם חזרו שבשימפון השורר במצפה רמון זהו אירוע מלהיב שמפיג את הד־גוניות החיים. הצבנו ליד פינת־החי שתי מלכודות, ולמחרת מצאנו באחת מהן זכר צעיר כבן שנתיים וחצי שמשקלו כ־37 ק"ג. הנמר סומן במשדר טלמטריה ושוחרר ליד מצפה הכוכבים במצפה רמון. שמו נקרא רמון, והחלו במעקב אחריו. הוא שוטט בצוקי הרמון, ירד לנחל צין ובתחילת ספטמבר ניראה ליד קבר בן־גוריון. סמוך לחצות הוא נתגלה כשהוא רובץ על חומת הקבר ואוכל בשלווה חתול בית".

כאן נגמר הדיווח, ומתחילה האגדה: נמרי הנגב עולים לקבר בן גוריון במלאת מאה שנה להולדתו.

מידע

● טיולי "יונייטד טו־רס" בסוכות – חמש שעות ממיצפת רמון למזרח המכתש. מ־18־25 באוקטובר יוצאים האוטובוסים בשעה 12 ממרכז המבקרים. המחיר – 18 שקלים למבוגר, 12 שקלים לילד. הרשמה ותשלום מר־אש, עם מקומות בטוחים, בסניפי "יונייטד טורס" בכל הארץ.

● כדי להגיע למצפה רמון ב־12, צריך לצאת מאיזור המרכז, ברכב פרטי או באוטובוס אגד, לא יאו־חר משמונה בבוקר. לנסוע למצפה רמון דרך עבדת ושדה בוקר.

● מרכז המבקרים של רשת"ט במצ־פה רמון פתוח בין 9־5, ובימי שי־שי וערבי חג – בין 9־2. מלבד התצ־וגה, יש גם הדרכה עשירה ומידע על אתרי הטיולים במכתש.

● לינה – מלון דירות עממי, "נוף רמון", ברחוב נחל מישר 7, טלפו־נים: 057־88255 או 057־88253.

כתובת להזמנות ת.ד. 29 מצפה רמון, מיקוד 80600, טלפון 057־88029.

● דלק: מצפה רמון, עבדת, צומת משאבי שדה.

● מזון ומשקה: בשבת ובחג – לה־ביא מהבית. בטיול – לשתות הר־בה מים!

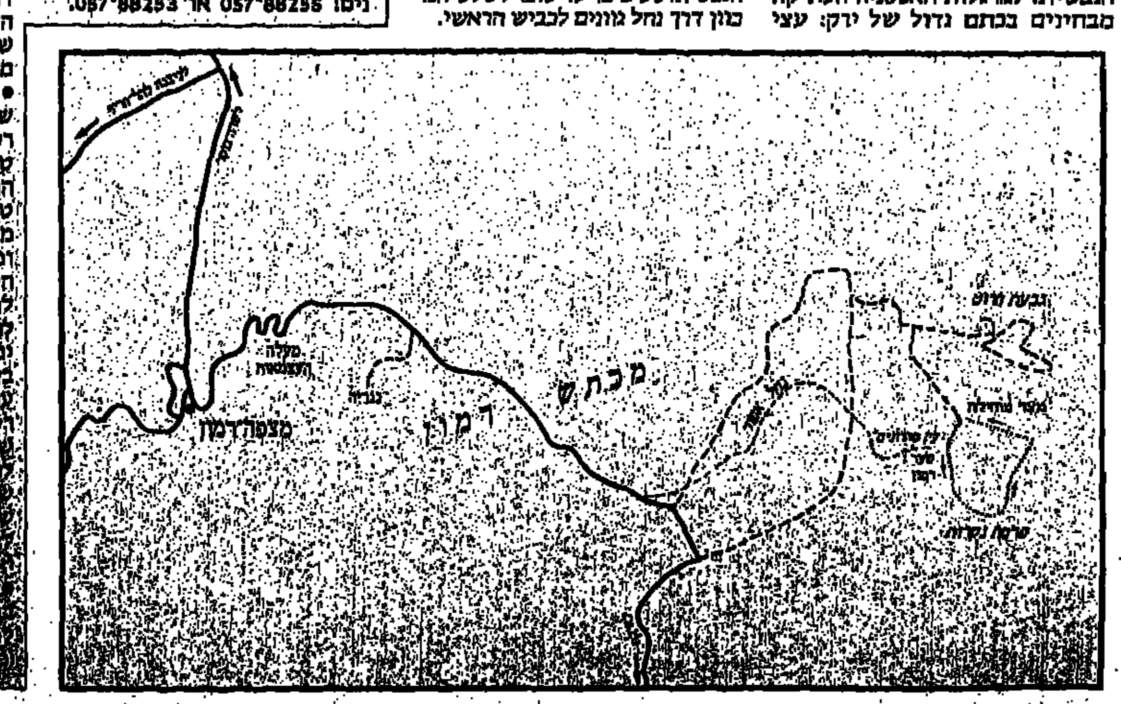
● לקוראים הקבועים:

אם לנים בנגב אפשר לשלב טיול זה ביום טיולים נוסף במערב המכ־תש, ותזרת בכביש הגבול המערבי (טיול מס. 28). או ביום טיול במד־רשת שדה־בוקר, אחוזת קבר בן־גוריון, נחל צין ועבדת (טיול מס. 5).

● ספר – מנחם מרקוס: הר הנגב המרכזי ומכתש רמון, סקר נוף ומסלולי טיול – הוצאת השות שמורות הטבע, ספרית "מעלות".

● אל גן הפסלים החדש: יוצאים ממרכז המבקרים לכיוון צפון, לחורשת קק"ל בצד ימין. יש [illegible] עפר ובשלט כתוב "מעלה [illegible]". עולים על הדרך ונוסעים לאורך [illegible] כבר בנסיעה, מיד אחרי מגרש [illegible] דורגל מבחינים בחלק מהפסלים הישנים ובשבעה פסלים [illegible] שהוקמו באחרונה ע"י [illegible] מהמכון לאמנות בבאר־שבע.

● למטיילים ברגלם [illegible] שמורות הטבע, מחוז דרום [illegible] רים למטיילים לנהוג על פי [illegible] טיולי המדבר [illegible]

פלסידו דומינגו: "אם אלוהים יאמר מחר – פלסידו, זהו זה, יותר לא תשיר – אהיה מוכן"

פלסידו דומינגו. טנור. נולד לפני 45 שנה במדריד. בגיל 7 עברה המשפחה למקסיקו־סיטי. את ה"טירונות" שלו עשה באופרה הישראלית (הופיע ב־280 הצגות בין 1962 ל־1965). היום הוא מופיע בבתי האופרה הגדולים בעולם ומככב בסרטים ("לה טרוויאטה", "כרמן", "אותלו"). הקליט למעלה מ־50 אופרות וגם מוסיקה קלה (תקליט עם ג'ון דנוור ותקליט של שירי טנגו). בשנים האחרונות החל גם לנצח. נשוי, אב לשלושה.

אנשים שואלים אותי איך אני מסוגל להופיע אחרי טיסה טרנס־אטלנטית מבלי להיות עייף. ככה זה כשאתה יודע שמעבר לאוקינוס מחכה לך משהו שאתה אוהב. אני אוהב מה שאני עושה, וזה מקור האנרגיה שלי. לשיר זה הדבר שאני הכי נהנה לעשות. הקול הוא מתנה מאלוהים, ואתה צריך רק להשתדל ולעשות כמיטב יכולתך. אם אלוהים יאמר מחר – פלסידו, זהו זה, יותר לא תשיר – אהיה מוכן. כמובן שהייתי רוצה לשיר עוד שנים רבות, אבל אם האל ירצה לקחת את שלי, אהיה אסיר תודה על השנים הרבות שיכולתי לשיר. אולי אני לא דתי במובן המקובל; אינני הולך לכנסיה בכל יום ראשון. אבל אני מאמין ואני הולך לכנסיה כשאני מרגיש שאני רוצה ללכת. ואני מעדיף ללכת לכנסיה כשהיא ריקה. אז לא מפריעים לך, אתה יכול להתייחד עם המחשבות שלך, עם התפילות שלך. הרי להתפלל זה לקיים שיחה פתוחה עם הבורא, ואני מעדיף לעשות זאת כשהכנסיה ריקה.

אנחנו נודדים בין מדריד, ניו־יורק, לונדון ווינה. בכל אחד מהמקומות האלה יש לנו דירה. אשתי נודדת אתי, הילדים לומדים בשווייץ ובוינה. פלסידו, בני הבכור, לומד מוסיקה בוינה. הוא מלחין ויש לו גם קול טוב. הייתי מעדיף שיהיה מלחין טוב ולא זמר. ואם זמר – אז שיהיה יותר טוב ממני. אחרת זה תמיד ישניא אותו. ממש כבית אני מרגיש רק במדריד. שם השורשים שלי, זה המקום בו אני יודע שאחיה גם כשאפסיק לשיר, זו העיר שלי.

לישראל יש לי יחס מיוחד. אשתי ואני התחלנו כאן את חיי הנישואים שלנו ואת חיינו המקצועיים. חבל שמעולם לא למדתי עברית בצורה מסודרת, אבל אני בטוח שאם אשהה פה חודש רצוף, העברית תחזור אלי. אהבתי את האווירה של תל־אביב בתחילת שנות ה־60, את ההרגשה של אנשים החיים את היום כמין שמחה של אי־ידיעה מה יהיה מחר. זה מרבק, וזה באמת טעם החיים, לא רק בישראל של לפני 67', בכל מקום. צריך לחיות חזק, בשמחה, באינטנסיביות, כי אינך יודע מה יקרה מחר. מצד שני, אסור לחיות בלי אחריות, בלי הגיון, כי אתה עשוי לחיות עד גיל 95.

הריהוט בדירות שלנו מאוד פשוט. פונקציונלי וספורטיבי. הייתי רוצה שיהיה לי בית ריק והרבה זמן לבחור כל רהיט וחפץ לחוד. לומר – הנה, זה בדיוק מה שאני צריך לפינה הזאת. והשטיח הזה מתאים לחדר השני. אבל זה בלתי־אפשרי. אני צריך חדר שיהיו בו וידאו, טייפרקורדר, התווים שלי, הניירות שלי ופסנתר. כשיש לי חדר כזה – אני מרוצה. בבית במדריד יש ציורים של ציירים ספרדיים שאנחנו אוהבים. אשתי מעדיפה לגלות שמות, כשרונות חדשים, לא אוהבת ללכת על בטוח. יש, כמובן, פורטרטים שלי שציירו כמה ציירים ידועים, למשל ארנסט פוקס, האוסטרי, שצייר אותי בתפקיד "שמשון". ואני אוהב את הקלסיקה הספרדית, גויה, אל־גרקו, ולסקז, וגם את פיקאסו ודאלי – אבל אין באפשרותי לרכוש אורגינל שלהם, ולכן מוטב רק לחלום עליהם.

החפצים שאני צריך נוסעים אתי במזוודה ממקום למקום. מוסיקה שאני לומד, הספרים שאני קורא באותה תקופה, ובגדים. אני אוהב בגדים ספורטיביים, נוחים, שאתה נראה בהם ספורטיבי ורגוע ובכל זאת הם מתאימים לגילך, שלא תראה מגוחך. ויש כמובן ה"מדים": סמוקינג, ז'קט לבן וכדומה. לפעמים הייתי רוצה לחיות במאה הקודמת, כשגברים התלבשו עם יותר רמיזה.

אילו לא היית זמר, מה היית רוצה להיות? *זמר.*

מה מקור כוחך? *העובדה שאני אוהב כל מה שאני עושה.*

האם הגשמת את החלומות והשאיפות שהיו לך כילד? *כן, ויותר מזה. אף פעם לא חלמתי שאגיע למה שהגעתי.*

מהו, לדעתך, כשלון? *כל דבר שעשיתי ולא יצא טוב כמו שחשבתי ותיכננתי. אם זה לא עמד בציפיות שלי, ואפילו המבקרים והקהל אומרים שהייתי מצויין, בשבילי זה כשלון.*

מה היית רוצה לעשות שניתן? *היום, כשיש לי רפרטואר של למעלה מ־80 אופרות, אני מעדיף להעמיק בשיפורן מאשר לבצע עבודות חדשות. אני רוצה שכל ביצוע של "אותלו", למשל, יהיה הטוב ביותר שעשיתי עד עתה.*

מה החולשה שלך? *העובדה שאני סבלני. לפעמים זה נהפך לחולשה. יש אנשים שאסור שתהיה נחמד אליהם, שצריכים שתנהג איתם בגסות רוח כדי שיתנו לך את מקומך. ולי זה קשה.*

מה קשה לך לסלוח? *על אי־צדק ועיוות.*

ממה אתה מתעב? *עתונאים שמסלפים את דברי, מוציאים דברים מהקשרם ויוצאים עם ראש סנסציוני של משפט שכלל לא אמרתי.*

ממה אתה מפחד? *מחוסר המודעות להתפתחות הטרור והדירת השמים. אי־אפשר להשאר אדישים לבעיות אלו גם אם אין להן השפעה מיידית עליך.*

מה עוזר לך להתרכז? *כבוד, הערכה והתחשבות באנשים המעורבים במה שאני עושה.*

באיזו תקופה היית רוצה לחיות? *בתקופה האחרונה של ורדי ובתקופה הראשונה של פוצ'יני. אני חושב שהייתי מסוגל להשתתף בבכורה עולמית של אחת מיצירותיהם. מצד שני אני כאן, עכשיו, ואינני יכול להתלונן על כך.*

את מי היית רוצה לפגוש? *את ורדי ואת נפוליאון.*

מי, בעיניך, גדול הזמרים? *קרוזו, ללא כל ספק. וחבל שמת 20 שנה לפני שנולדתי.*

מי היו גיבורי נעוריך? *שחקן כדורגל של "ריאל מדריד", הטנור ג'וזפה דה־סטפאנו והזמר המקסיקני חורחה נגרטה. רציתי לגדול ולשיר כמותו, בסרטים מקסיקניים.*

מי החברים שלך? *יש לי חברים קרובים במקומות שונים בעולם. לא כולם קשורים למוסיקה. יש כאלה שעבודתי לא מעניינת אותם במיוחד, אבל הם חברים אינטימיים.*

מה המאכל החביב עליך? *בישראל אני מת על טחינה וחומוס עם פיתה ועל גריל רומני. אני אוהב אוכל איטלקי וספרדי. בכלל, לצערי אני זללן. השנה חולקת אצלי לשתיים: התקופה שאני מתכונן לסרט וצריך להוריד 7־8 ק"ג, ואחרי הסרט – כשאני יכול לזלול.*

אילו יכולת, מה היית משנה במראך? *תהיה זו התרברבות לומר שאני לגמרי מרוצה מצורתי. אינני יכול להתלונן במיוחד, אבל הייתי שמח להיפטר מהסנטר הכפול ומהמשקל העודף.*

עם מי אתה מיטב להסתדר, נשים או גברים? *טבעי שקל יותר ליצור קומוניקציה עם המין הנגדי, לאו קל יותר לשוחח, מיד נוצר קשר מסויים.*

מתי בעיניך אשה יפה? *שילוב של אישיות, מתיקות והרבה טמפרמנט; ורזה. אני אוהב רזות למרות שאני שמן.*

מה אתה רוצה להיות כשתגדל? *מנצח וראש עיריית מדריד.*

עכשיו יש לי במזוודה ספר על הצייר גויה. המלחין [illegible] כתב בשבילי אופרה על חייו. הבכורה תהיה בוושינגטון בנובמבר. אז אני לומד את המוסיקה וגם קורא על האיש. רוב הדברים שאני קורא קשורים לאופרה שאני מבצע באותה תקופה. כשאני עושה את "הטרויאנים" אני קורא את הומר, את וירג'יל. כשאני [illegible] אני קורא לא רק את המחזה של [illegible] אלא גם קצת על המהפכה הצרפתית. כשאני [illegible] על בוריס גודונוב אני קורא על הצארים [illegible] המהפכה הרוסית. זה גם מפני שאני סקרן [illegible] על כל דבר וגם מפני שזה עוזר בעבודה. [illegible] אני מתבונן בקלטות וידאו של אופרות [illegible] אפשר לראות איפה צריך לשפר את השירה או המשחק. אני מבקר מאוד קשוח של עצמי וזה טוב, כי אם אתה מרוצה מעצמך ואומר – אחרי הכל, זה לא היה כל־כך רע – לא תשתפר.

מוסיקה מרגיעה אותי או מרגשת אותי אבל אף פעם אינני מנותק ממוסיקה. גם כשאינני מאזין למשהו, בראשי תמיד מתנגנת מוסיקה. כשאינני עובד על אופרה מסויימת אני שומע מוסיקה מכל מיני סוגים. הרבה ברברה סטרייסנד, למשל. לדעתי היא אחת הזמרות הטובות ביותר בעולם. והרבה סימפוניות, בעיקר של בראהמס.

אילו ניתן, הייתי רוצה ביום הולדתי ה־60 (בעוד ארבע וחצי שנים) לשיר בפעם ה־200 את "אותלו". זהו התפקיד האהוב עלי, כי הוא נותן לי אפשרות לשיר ולשחק והמישחק חשוב פה לא פחות מהשירה. שלושה ימים אח"כ הייתי רוצה לנצח על תוכנית שתהיה בה מוסיקה ספרדית, אולי הסוויטה "הכובע משולש הקצוות" של דה־פאייה, סימפוניה של בראהמס וקונצרט לפסנתר בביצוע מריציו פוליני או דניאל ברנבוים. אני שמח שבשנים האחרונות האופרה שוב אינה מדיום המעניין רק קהל שמרני או חוגי עלית. האופרה זוכה לפופולריות עצומה גם בין הצעירים, ואני מרגיש שגם לי יש חלק בכך.

בשבילי, הדבר המרגיע ביותר הוא ספורט: כדורגל, כדורסל, מירוצי מכוניות, טניס, גולף – גם לראות וגם לשחק. זה גם בילוי משפחתי. עם ילדי אני משחק באולינג, "סופטבול" (משחק כדור), שוחה בים או בבריכה, נהנה מהשמש. כשאני יכול, אני משחק כדורגל. בעיקר באוסטריה, שם נערכים משחקים שמשתתפים בהם כל מיני אח"מים מעולם הספורט והבידור. ההכנסות הן קודש לזמרים ושחקנים שיצאו לגימלאות. אני משחק חלוץ מרכזי. מספר 9. אינני יודע אם אני טוב, אבל אני משתדל ומאוד נהנה.

„צריך לחיות חזק, בשמחה, באינטנסיביות, כי אינך יודע מה יקרה מחר. מצד שני, אסור לחיות בלי אחריות, בלי הגיון, כי אתה עשוי לחיות עד 95".

כשאני בארה"ב, אני אוהב לראות את החדשות בטלוויזיה. הם נותנים מידע שלם ואמיתי ואתה יודע מיד על כל דבר חשוב המתרחש בעולם. האמריקנים יודעים גם לבקר את עצמם, לפעמים יותר מדי. במקומות רבים בעולם יש עוינות כלפי ארה"ב בגלל "מלחמת הכוכבים", הנשק הגרעיני וכו'. לדעתי אסור לבקר רק את ארה"ב או רק את בריה"מ. שני הכוחות מתנהגים בחוסר אחריות וצריך לדרוש מהם שיפסיקו לשחק בעולם כאילו אנחנו לא קיימים.

לקולנוע אין לי זמן ללכת, אבל בטלוויזיה ובוידאו אני רואה גם סרטים, ישנים וחדשים. מאוד אוהב עכשיו את ג'סיקה לאנג, מריל סטריפ וקלי להברוק, שלושתן נהדרות. אני הולך לראות כל סרט שוודי אלן מעורב בעשייתו. יש מבחר עצום של שחקנים טובים שאני אוהב, למשל רוברט דה־נירו, ריצ'רד גיר, רוברט רדפורד, פול ניומן. אלך לראות כל סרט שעשו קארי גרנט וג'יימס סטיוארט ואת הקומדיות של דוריס דיי ורוק הדסון. זו היתה האמריקה שכולם אהבו לאהוב. סרטים רבים שעושים היום ממש מסוכנים לדור הצעיר. אני מתכוון לסרטי הזוועה, לסוגי הפשע המפלצתיים שמבצעים בסרטים האלה. הפורנוגרפיה פחות מטרידה אותי. צריך להפעיל צנזורה כדי להגן על הצעירים מפני אותם חסרי מצפון המראים להם עולם של סמים ופשעים מעוותים. אני חושב שצריך קצת לנקות את הקולנוע, ונדמה לי שכאופן טבעי המעגל נסגר ואנחנו חוזרים לתקופה של סרטים רומנטיים ורכים יותר.

כמה מהסרטים שאני עומד להשתתף בהם יהיו כאלה – "סיפורי הופמן" ו"האלמנה העליזה" (עם ברברה סטרייסנד), למשל. למעטים יש אומץ לעשות סרטים מסוג זה, אבל נדמה לי שעכשיו הקהל מוכן לזה – לדרך מחשבה בקייה יותר, רומנטית יותר. הכל הלך כל־כך רחוק, כל כך מפלצתי, עד שאין פתרון אלא לחזור לאחור, לנקי ולרומנטי. ואני שמח על זה.

ראיינה: נורית ברצקי
צילום: ראובן קסטרו

שיכודים

משהו:
אם מישהו מספר לך 90 אחוז אמת, דע ששמעת 100 אחוז שקר.

הויכוח הנורא בטלוויזיה

הדלקתי את הטלוויזיה הרומאית שלי, ונפלתי לתוך ויכוח בעניין אנרגיה גרעינית.

שלושה אנשים ישבו שם, מתווכחים ביניהם, והמנחה שותק.

שלושת האנשים המשיכו להתווכח ביניהם, המנחה המשיך לשתוק. עברו עוד עשר דקות, שלושת האנשים דיברו ודיברו, והמנחה לא אמר מלום.

המנחה הזה קנה את לבי. מנחה אידיאלי: הדיון מתנהל בלי שהוא מציג אפילו את השאלה הראשונה.

אני מניח שהמנחה שלנו לא התערב בדיון מפני שהוא הבחין שאין בכך שום צורך. שלושת האורחים שלו אינטליגנטיים דיים, לפחות כמוהו, כדי להעלות את כל הנקודות בצורה מעניינת, והוויכוח החי ביניהם הוא דבר שאסור להפריע לו, לטובת השידור.

רעיון מהפכני מסוג זה דורש המון בטחון עצמי. רעיון כזה לא יעלה, כמובן, לעולם, בדעתו של מנחה ישראלי. כי אז – איפה הוא? איך ייתכן שהדיון יתקיים ללא ההדרכה שלו? ויתר מזה – איך יגיע הדיון לסיכום שהוא רוצה? איך הוא יפריע למי שדעותיו לא נראות לו, ויעזור למי שחושב כמו הוד תבונתו?

השידור נמשך בערך שעה. באותה שעה התערב המנחה פעמים או שלוש כלבר. בשאר הזמן הוא ישב בשקט בצד, לא מורגש, כמו עציץ, והנחה מצויין.

עכשיו שלא תחשבו שבכל־כך פשוט להרדם משעמום בעת ויכוח איטלקי. הרבה אנרגיה מושקעת שם בוויכוח, אפילו אם הוא רק על אנרגיה גרעינית בשנות ה־2000. אם אתם חושבים שאצלנו מתערבים איש בדברי רעהו, הרי באיטליה עושים את זה פעמים בכל משפט ועם שלוש אותיות כפולות מתגלגלות בכל מלה. השיחה מתנהלת בהתלהבות שנראית כמו התפרצות ועם משולבת בהיסטריית בכי, והדבר הכי חשוב – הדיון מכיל הרבה תנועות ידיים.

„שוקי" סוער בטלוויזיה הישראלית נראה כמו לילה בחדר הילדים לעומת שיחה בעניין שלי בטלוויזיה האיטלקית, ותנועות הידיים גורמות לכך שמי שלא מבין את השפה טועה להאמין שהוא מביט בשיעור שחייה. הידיים מתנופפות לצדדים, למעלה ולכיוון הלב בלי הרף, עד שצריך מרחק מספיק בין המתווכחים כדי שלא יכניסו סטירה איש לרעהו בשעת הרצאת טענותיהם. כמעט נפלתי מן הכסא מרוב תדהמה כאשר ראיתי, נדמה לי, בתוך כל שלל תנועות הידיים, איך אחד המתווכחים הנכבדים מושיט את ידו קדימה והאצבע האמצעית זקופה וזקורה. בארצנו, כמרומני, נקרא דבר כזה תנועה מזרחית. בואו נא למערב ותראו אותה בפעולה. תארו לעצמכם עימות ב„מבט", ותוך כדי הדיון – מודעי עושה תנועה מזרחית למוטה גור.

אבל בואו נגיע למחשבה העיקרית שעורר בי כל הוויכוח הזה. מחשבה עצובה. הוויכוח היה נלהב, כאמור, בטונים גבוהים, בהרבה יריבות, אפשר אפילו לומר – בשנאה בין הדוברים. הנושא לא היה גורלי או דחוף ביותר: אנרגיה גרעינית לאחר צ'רנוביל. נו באמת, שום דבר שייאמר באותו ויכוח לא יזיק לאף אחד מחר בבוקר.

לא כמו אצלנו, שהוויכוחים הם על ענייני חיים ומוות, תמיד דחופים, ותמיד הסכמה לאמונות צד אחד תביא נזק פאטאלי לאמונות צד שני. טוב היה אם היינו נזהרים קצת בוויכוחים בינינו, אבל להזהר ולהתווכח הם דברים מנוגדים. מפני שבויכוח, בכל ויכוח, נגררים ליריבות, עד כדי שנאה לבן הזוג, ללא קשר לוויכוח עצמו. השנאה נהפכת מהר מאוד לחיות העיקר, ואז הוויכוח טפל לשנאה, שהיא העניין האמיתי.

כשהסתכלתי בטלוויזיה האיטלקית בלי להבין בדיוק כל מלה, ראיתי רק אוייבים בנפש. ללא קשר לנושא הוויכוח, ואפילו ללא קשר ליחסי החברות ביניהם. שנאה כזו תתקיים תמיד כששלושה אנשים חושבים נמצאים יחד. ומה שאצלם עויינות, אצלנו – ארץ אלופי השינאה – היא משטמה שחורה ואפלה ללא תחתית.

המשטמה הזו אצלנו, עלי לומר, איננה קשורה בכלל לאמונות השונות. היא דבר העומד בפני עצמו. האמונות באות לשירות המשטמה, ולא להיפך. ביריבות הזו מעורבים נאמנות למחנות, נאמנות לסגנון; קליקות ובעיקר אגו.

והקנאה שלי, אם כן, היא באיטלקים. שאצלם כל מאגרי השנאה האלה מתפרצים רק בשטויות לא חשובות כגון „צ'רנוביל, עד אנא עד מתי, ואיך צ'רנוביל מוכיחה שאני צודק".

לב הבעייה

פעם כשהתאמצנו להגיע לשלום ולא הצלחנו, הסבירו לנו: „עליכם להבין, העם שלהם רוצה שלום. הבעייה היא עם המנהיגים".

זו היתה אמונה מאוד סימפאטית. ובכן, שילמנו וויתרנו, ויתרנו ושילמנו.

ועכשיו, כשאנחנו מתאמצים להגיע לשלום ולא מצליחים, מסבירים לנו: „עליכם להבין, המנהיגים שלהם רוצים שלום, הבעייה היא עם העם".

תרבות נהיגה

אי שם בארץ מסתובבים אנשים המבינים בנהיגה, והאחרים נראים בעיניהם כתגבים. ג'זקים, זאת אומרת.

לאנשים המבינים בנהיגה יש תרבות נהיגה. אני, שקשה הבנה הנני מטבעי, נעשה ממש אטום־שכל כהתנדבות כשמדברים אתי על תרבות נהיגה.

האנשים המבינים בנהיגה נוהגים במכוניות שאנשים המבינים בנהיגה נוחגים בהן. הנהיגה בשבילם היא הנאה. לא כמו אצלך, שסתם נהנה מן העובדה שאינך נוסע באוטובוס, שיש לך רדיו, ושתגיע למחוז חפצך בלי בעיות.

האיש הנהנה מן הנהיגה יושב במכונית שלו, מתניע אותה, ומתחיל בתענוגותיו. הוא מקשיב לרעש המנוע, ורגש מתוק ממלא את ליבו: „למנוע שלי יש רעש נפלא", הוא אומר לעצמו, „והמנוע שלי נרלק".

אחרי־כן הוא מכניס להילוך ראשון, ומשם מעביך לשני ושמח עד בלי די. „נסעתי רק 12.3 מטר בראשון במקום 12.8 במכונית ממוצעת. את זה לא יבין הישראלי הממוצע שנוהג במכונית יפאנית עלובה ולבנה. טפו, איכס, איך אפשרז".

אחרי־כן הוא עובר לשלישי, ואומר לעצמו „עכשיו אני בשלישי". מחוץ לעיר הוא עובר לרביעי, כיף שלא זה המקום לתארו, ולעיתים אף לחמישי, וזה מאיץ את הלמות ליבו ואף מגיר דמעה מעינו.

תרבות נהיגה.

כשהוא נוסע בדרך הוא אומר לעצמו: „אוהו, אחיזת הכביש שלה משגעת". כשהוא פונה, הוא אומר: „וואו, איך שהיא לוקחת סיבוב, איך שהיא לוקחת".

עיניו על מחוג הטורים. אחד הדברים המבדילים אותו מן הפלבאים הוא מחוג הטורים. והוא ממלמל: „יופי, יופי, יחס הטורים־קילומטרים ממש נהדר. מותק של מכונית". ככה עובר זמנו בנעימים בעוד אנחנו נוהגים כמו טמבלים ולא מבינים מה אנחנו מחמיצים.

כשאני עוקף, אז אני עוקף. כשהוא עוקף הוא חי את החוויה. כשאני נוהג, אני נוהג. כשהוא נוהג הוא מבין את המכונית, והמכונית מבינה אותו.

האוטו שלו עולה כמו שנים שלי, אבל איכות אף פעם לא היתה עניין לעניים.

האיש עם תרבות הנהיגה.

מאיר עוזיאל

פינת השלולית

שנת קפיצה גדולה

מאחלים
צפרדע ונסיכה קווה

שימחוני, פרק ב'

(המשך מעמוד 20)

וכעבור שנה וחצי, כשמונה לראש מה"ד (מחלקת ההדרכה) במטכ"ל, הועלה לדרגת אלוף. בשמונים־ושלוש לא מונה לראש אמ"ן, אלא נשלח לוושינגטון, כניספח צה"ל. תפקיד אחרון; סוף קריירה.

מתי הבנת שזהו־זהו, שהקריירה הצבאית תמה?

"קשה לי לציין נקודה מסויימת שבה ידעתי שאני הולך להשתחרר. אבל אתה קולט את המסרים הללו כשאתה רואה שפוסחים עליך במינויים. לדעתי, קוד־הכבוד של הקצינים הוא שעליהם להבין את הרמז וללכת הביתה מבלי שיתבקשו לכך, ולא להיות לנטל על המערכת.

"לי, אישית, זו היתה הפעם הראשונה שזה קרה. בכל דרגה לפני־כן התקדמתי תמיד בגל הראשון של בני מחזורי ובפרקי־הזמן המינימליים האפשריים, ובלי תפקידי רוחב מיותרים. אני חושב, בהסתכלות לאחור, שכשיצאתי לארצות־הברית הערכתי שזה הסוף; וכאשר בסבב המינויים הקודם, לפני כשנה, אף אחד לא דיבר איתי, לא שאל אותי, הבנתי שעלי להסיק מסקנות. וזה מה שעשיתי. היום, בדיעבד, אני חושב שהעובדה שנהגתי כך מאפשרת לי לקחת את הדברים הרבה יותר קל."

אז מה עשית?

"בעצם, מעבר לעיכול הידיעה על הפרישה הקרובה, לא עשיתי כלום. בסתר ליבי אולי ציפיתי שיציעו איזשהו תפקיד אחר. לאו־דווקא בצבא, אלא במערכת הממלכתית. כשראיתי שגם זה לא בא, הבנתי שאני צריך לדאוג לעצמי."

חשבת על כך שפעם, לפני חמש־עשרה או עשרים שנה, לא היתה לאלוף שמשתחרר שום בעייה למצוא תעסוקה? האם חל פיחות במעמדו של הגנרל הישראלי?

"עובדתית, כיום משתחררים יותר אלופים מאשר פעם. היום יש יותר היצע. אלה שתפסו ג'ובים טובים לא זזים; לא עוזבים אותם. ואם מעמד הגנרל נקבע לפי יכולת ההשתלבות בתפקידים ממשלתיים, אז כן; יש פיחות."

ולכן מתרבות באחרונה הפרשיות של סחר־נשק עם מישטרים מתועבים, שבהן משורבבים שמות של קצינים ישראלים?

"אני חושב שבזמן האחרון היתה יותר חשיפה ולא יותר עשייה. רוב סוחרי־הנשק אינם אלופים או תת־אלופים במילואים. לדעתי, הקצינים שעוסקים בזה, זה הרבה פחות מהרושם המתקבל, מיספרית והיקפית. יכול להיות שהגיעו לזה כמיפלט תעסוקתי אחרון."

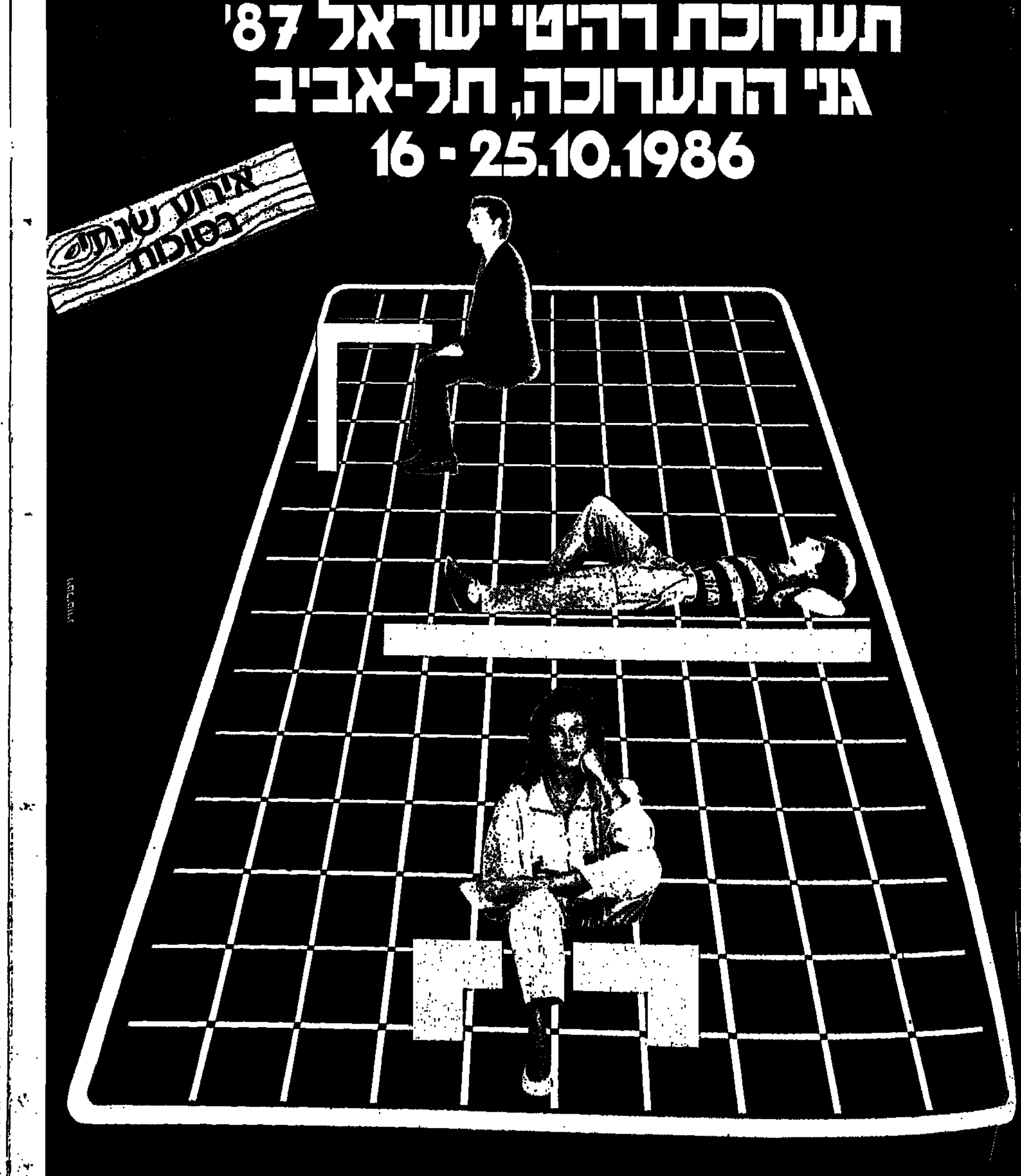
פעם היה עוד מיפלט תעסוקתי לגנרלים משתחררים: פוליטיקה. חשבת, אולי, על חביון הזה?

"לא. חס וחלילה. חס וחלילה. אל"ף, אני חושב שאני לא מתאים לפוליטיקה. בי"ת, אני לא מביא איתי שום נכס אלקטורלי. ו...בחיי, פוליטיקה ישראלית זה דבר..."

זה מה?

"עזוב, תשאיר את זה ככה."

ייתכן מאוד שבאומרו זאת, ניצבת לנגד עיניו של שימחוני הדוגמה העגומה של הגנרל רפול שנכנס לפני שלוש שנים לפוליטיקה: כפוליטיקאי, כחבר־כנסת, רפול הרי מעורר־רחמים. שימחוני: "רפול הוא אדם שמאמין אמונה מלאה בדרך חייו ובמה שהוא עושה, ומשלם את המחיר בעבור אמונתו. פוליטית, דעותי שונות לחלוטין משל רפול. אבל כשהוא מדבר

„מלחמת־לבנון היתה, לדעתי, שגיאה יקרה... יש פיחות במעמד הגנרל... ללכת לפוליטיקה? לא. חס וחלילה. חס וחלילה."

על הערכים שבהם הוא מאמין, אני מבין בדיוק למה הוא מתכוון. אני חושב שרפול הוא אדם שהתיקשורת גרמה לו עוול קשה בכך שציירה אותו ברמות כל כך שונה ממה שהוא באמת ומבלי להבין, לדעתי, מה באמת מניע אותו. אני אוהב את רפול."

זה לא הפריע לך למתוח ביקורת חריפה מאוד על מלחמת־לבנון.

"מלחמת־לבנון היתה, לדעתי, שגיאה יקרה, אבל רפול הוא לא רק מלחמת־לבנון. רפול הוא דרך־חיים. דרך־חיים רצופה עשייה ביטחונית ולאומית, ובתוכה גם השגיאה של מלחמת־לבנון. אבל הרבה אנשים עשו שגיאות ביטחוניות. ולא כדאי לבדוק את הרשימה, כי כמה מהם נחשבים בתולדות המדינה לאבני־דרך."

"אבני דרך", אגב, הוא שם אחד מספריו של משה דיין.

חבר המטה־הכללי, התנגד אורי שימחוני לאותו "מיבצע" שהגו שרון ורפול, חבריו לתקופת שמונה־מאות־ותישעים. חודשים אחדים לפני המלחמה הוא אף ניהל מישחק־מלחמה אשר ניבא את רוב התוצאות המחרידות של ההרפתקה הצבאית בלבנון, ומישחק־מלחמה, יש לדעת, אינו מישחק אלא תהליך־חשיבה יסודי ומסודר. אז איך קרה, לעזאזל, שנתנו לנבואות־הזעם להתגשם?

"אני לא חושב שצה"ל התייחס בשיוויון־נפש לתוצאות של מישחק־המלחמה", אומר שימחוני. "ואני רוצה שתדע, שרפול הוא אחד האנשים הפתוחים ביותר לדיון שאני מכיר. הוא גם אחד האנשים היחידים, ברמות האלה, שמוכן להקשיב לביקורת ולהעמיד את הדעות שלו למיבחן."

נו?

"במיקרה הזה הוא חשב אחרת. דבר שאני רואה אותו לגיטימי לגמרי."

על המלחמה עצמה מעדיף שימחוני שלא להרחיב את הדיבור: "לדעתי, נעשו טעויות גדולות במיבצע של"ג. אבל, לדעתי, הדברים האלה היום מוצו בתחום הדיון. הכל נכתב." אלא שבדברו על נורמות הלחימה בצה"ל, נותח שימחוני בכל זאת בביצה הלבנונית: "המלחמה היחידה שהשאלות הן לא רק על התבונה המדינית אלא גם על הביצועים הצבאיים היא מלחמת־לבנון. ואני חושב שהסיבה שבמלחמת־לבנון זה קרה אחרת, אף־על־פי שהאנשים נשארו אותם האנשים – אין לי ספק שבפלוגות, בגדודים, בחטיבות, פיקדו האנשים הכי־טובים שצה"ל יכול לשים, ולא פחות טובים מבמלחמות לפני־כן – קשורה לאירוע הכללי של מלחמת־לבנון: אופי האירוע, שבגללו לא הורהה חלק גדול מהאנשים עם המלחמה."

הסבר אפשרי אחר לאסון־לבנון אפשר, אולי, למצוא בתשובתו של אורי שימחוני על השאלה: איך קרה שחלק גדול מחברי אותה ניבחרת של שנות החמישים, שמונה־מאות־ותישעים ההיסטורית – רפול ושרון בראשם – עשו, פוליטית, ימינה־פנה חריף כל־כך: "אני מניח שדרך העשייה הביטחונית הרצופה מקטבת השקפות־עולם ובסופו של דבר אתה לא נשאר באמצע. ואולי גורמת דרך העשייה הביטחונית הרצופה, לאנשים מסויימים, להאמין כי ניתן לפתור בעיות באמצעות כוח."

כאשר התפכחה ישראל והלכה מן האמונה כי ניתן, בלבנון, לפתור בעיות באמצעות כוח – כבר ישב אורי שימחוני בבירת ארצות־הברית, כניספח־צה"ל. זמן קצר לאחר שנכנס לתפקידו החצי־דיפלומטי קיבל פתק ממזכירו־הצבאי של שר־ההגנה האמריקאי, גנרל־שני־כוכבים (מקביל לאלוף בצה"ל), המבקש לפגוש אותו. מופתע, הלך שימחוני לפגישה ומצא זיכרונות:

כשבעים־ושבע גילה את אמריקה לראשונה. הוא היה אז קצח"ר ונלקח באותו ביקור לצפות בתרגיל של חטיבת צנחנים. כשהסתיים התרגיל, התבקש גם האורח לסכם אותו. אוצר־המלים באנגלית של שימחוני באותם ימים היה, איך לומר, די מצומצם. הוא הסתפק אפוא בדברי־סיכום לקוניים ביותר: ביוטיפול, וונדרפול, גרייט, אקסלנט. ברור שהמח"ט, קולונל שחור, היה מרוצה מאוד מן השבחים של הקולגה הישראלי.

הקולונל המבסוט ההוא, פאואל שמו, היה לגנרל־שני־כוכבים, מזכירו של שר־ההגנה.

בין שימחוני וגנרל פאואל – עכשיו גנרל־שלושה־כוכבים (רב־אלוף), ומועמד רציני לשמש הרמטכ"ל הבא של הצבא – התפתחה ידידות שהתחזקה והלכה. הידידות הזאת, מותר להניח, לא הזיקה במיוחד לעבודתו של הניספח הישראלי. שימחוני אסף בוושינגטון עוד כמה ידידים בעלי־השפעה, כמו ריצ'רד הרמיטג', אחד מעוזריו הבכירים של שר־ההגנה, מפקד המרינס גנרל פ־אקס קלי, מזכיר הימיה ג'ון להמן, ואחרים. שימחוני: "אלה פטריוטים גדולים של אמריקה, אבל נשאר להם מקום להיות אוהבי ישראל."

כניספח־צבאי עסק שימחוני, מלבד בחברים, גם בייצוא ביטחוני. יש עניין מיוחד בדבריו בנושא זה, כי קרוב לוודאי שתוכנם אינו מנותק לגמרי מעיסוקיו עכשיו, כאזרח, כאיש־עסקים: "היכולת לייצא לארצות־הברית היא בבחינת לחיות־או־למות לתעשיות הביטחוניות הישראליות. כאשר השוק המקומי מצטמצם, בגלל צימצומי תקציב הביטחון, יישרדו רק מי שיוכל לייצא. השוק הגדול, בעולם, למערכות מתקדמות, זו ארצות־הברית. לנו יש הרבה מה להציע לארצות־הברית בתחום הזה, כי אצלנו מצטבר, לרוע המזל, ניסיון רב בהפעלת מערכות־נשק אמריקאיות, בשיפורים שלהן, וגם במערכות מקוריות שלנו. הרבה מהבעיות הן דומות, כי אנחנו נלחמים נגד אותו חימוש, ולכן גם חיפושי הפיתרונות דומים. אנחנו מביאים, בין היתר, תהליכים מקוצרים של פיתוח שחוסכים לפעמים שנים רבות, וגם הוזלה רבה של התהליך. אנחנו זולים יותר, גם במרכיב כוח־אדם וגם במרכיב לוח־זמנים."

בגיל חמישים, ממשיך אורי שימחוני לרוץ חמישה קילומטרים מדי בוקר. אבל עתה, כאלוף־מיל', הוא יוצא, לראשונה בחייו, לחיים עצמאיים באמת: בלי כל אותן שכבות־מגן המרפדות את הכהונות הרמות, בלי המנגנון התומך והצוות של עוזרים ועוזרי־עוזרים. "השוני הזה אינו מדאיג אותי", הוא מבטיח, "ואני מוצא בו אפילו נוחיות מסויימת."

כלומר?

"פעם ראשונה בחיי, אני לא חייב לאף אחד חוץ מאשר לעצמי. אינני חייב לדאוג לחייהם ולביטחונם של אנשים אחרים, או לביטחונם הכלכלי במיסגרת של חברה גדולה עם הרבה עובדים. הבעיות שלי הן קטנות בכל קנה־מידה. אני מניח שהקשיים העיקריים עוד לפני; כלומר, עוד לא נתקלתי בהם. בוודאי יבואו. אבל בסך־הכל אני רואה את הדברים כמו שהם."

וטעם אחרונה: מה אתה עושה בדיוק?

"אמרתי לך: עובר קשה."

אבי רז

בואו לבקר בתערוכת הרהיטים והמוצרים המשלימים הגדולה והמרהיבה אשר נראתה אי פעם בישראל.

איגוד יצרני הרהיטים בהתאחדות התעשיינים בישראל מאפשר לכם להתרשם לראשונה מדגמי 1987 (לרבות דגמי ייצוא) שעוצבו ותוכננו במיוחד לקראת התערוכה - תוצרת כחול לבן כמובן.

בתערוכה זו תוכלו ליהנות מתנאים מיוחדים המתאפשרים בזכות הקניה הישירה מהיצרן.

תחנות ייעוץ של אדריכלים יועמדו ללא תשלום לרשותכם. הצטיידו במידות חדרים.

מיוחד לתושבי ישובים מרוחקים!
התערוכה תהיה פתוחה גם בימי ב', ג' ו-ד'
משעה 10.00 עד 23.00, רצוף.

מועדי התערוכה

תאריך	יום בשבוע	שעת פתיחה	שעת סגירת	הערות
16.10	חמישי	17.00	23.00	
17.10	ששי			
18.10	שבת	צאת השבת	24.00	
19.10	ראשון	17.00	23.00	
20.10	שני	10.00	23.00	[illegible]
21.10	שלישי	10.00	23.00	[illegible]
22.10	רביעי	10.00	23.00	רצוף
23.10	חמישי	17.00	23.00	
24.10	ששי			
25.10	שבת	צאת השבת	24.00	

איגוד יצרני מוצרי עץ ורהיטים בהתאחדות התעשיינים בישראל.
בשיתוף הקרן להיטל ומחקר והכשרת כוח אדם מקצועי בענף העץ.

תמונת מחזור

לפני כעשרים שנה סיימו שלושים וארבעה צעירים את לימודיהם בפקולטה לתעשייה וניהול בטכניון. כמעט כולם נשארו בארץ והחלו בדרכם הבטוחה לניהול המדינה. יש ביניהם חבר־כנסת, מנכ"לים ואפילו מנכ"ל לשעבר, שמוכר היום משקאות קלים וחריפים. הם מקטרים אבל מפני שאיכפת להם מה קורה כאן.

מאת עמוס לבב
צילומים: שמואל רחמני

ת

מונת מחזור רגילה. אפילו שגרתית. קמוטה בפינות. מצהיבה פה ושם. מימין מצויירת חצי לירה (כנראה כדי לרמז שהחבר'ה האלה, המצולמים שם בעניבה ובזקט והים שהצלם נתן להם, עוד יעשו פעם כסף. כלירות). משמאל מצוייר שעון נוטף־זיעה (אם כבר תפסתם את ההומור של הצלם, זה בא כנראה לרמז שהלירות לא יבואו להם בקלות). בשורה למעלה, רציניים כמו מלאך המוות (שאגב פקד כבר כמה מהם) ובאותו ז'קט ועניבה – המרצים. ומתחת כתוב – הטכניון, הפקולטה לתעשייה וניהול. 1967. 34 ה"יורמים" שבתמונה נראים מאוד רציניים, מרובעים, שבעי רצון מעצמם.

היום, עשרים שנה אחרי־כן, הם המנכ"לים של המדינה. על שכמם מונח העול. כלומר, על שכמם של אלה שנשארו בארץ. הרוב, מתברר, נשאר. הרוב נישא, לרוב יש ילדים, וילה ברמת־השרון או פנטהאוז ברמת־אביב. וכולם, כן כולם, מקטרים על המדינה. אינם מבינים איך כל כך הרבה חכמים, כמו אלה מהמחזור שלהם, מקימים מדינה שעושה כל כך הרבה שטויות. כולם, אגב, אשכנזים. רובם יועצים. מספרים לך את הבדיחות החבוטות על היועצים, מדברים בלי קנאה ואולי גם במרירות על דן מוסקובין, שהיום הוא יועץ באמריקה, על יורם קינברג שהוא מנהל או סגן־נשיא או משהו כזה ב"צ'ייס קפיטל מרקט" בניו־יורק, על אלכס פלוות שהקים חברה בשם "סיקו", הסתבך ואין יודעים היכן הוא היום, על גור שביט שהקים איזושהי חברה בפאריס וקופץ מדי פעם לביקורי מולדת ועל פרופסור הורסקי, המלמד חצי שנה בתל־אביב וחצי שנה באוניברסיטאות בחו"ל.

אבל הרוב המכריע, כפי שאומר יוסי ורדי (גם יועץ, אבל בארץ), הם "אזרחים טובים ומקטרים" של מדינת ישראל וכולם זוכרים את הצופר במכונית של ינובר שהיתה מותקנת בו צפצפה שעשתה קול של פרה מיוחמת.

דוד ינובר גם זוכר, וצוחק. הוא יושב בקיוסק שלו – סליחה, חנות למשקאות קלים ("וחריפים, וחריפים", הוא שב ומתקן אותך) – ברחוב המסגר, ונזכר בימים היפים ההם. "היה כיף לחיות מחוץ לבית", הוא אומר.

כמו כל חבריו למחזור הוא בן 44, יליד תל־אביב. "לי היה אז אוטו. רק לי ולעוד סטודנט אחד מדרום־אמריקה. היינו רביעיה שיצאה מתל־אביב ביום ראשון בבוקר וחזרה ביום חמישי". הוא היה עשיר, דוד ינובר, כי עבד קשה מאוד תשעה חודשים עד ששנת הלימודים החלה. "גרוש לא לקחתי מהבית", הוא מעיד על עצמו בגאווה. "ב־300 לירות גמרתי את החודש. אוטו, בילויים והכל". הוא היה תלמיד טוב. "בטכניון קשה להעתיק בבחינות".

אחרי הטכניון התקבל לרפא"ל, ותוך שנה היה עוזר למנכ"ל, ישעיהו לביא. עד היום הוא מדבר עליו בהערצה. "זה היה בית־הספר לניהול הכי טוב שהיה לי בחיים". במקביל עשה תואר שני במינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב ("היה קל. אחרי הטכניון הכל קל"), אך הוא מתעקש ואומר: "לימודים זה טוב בשביל כרטיס כניסה לג'ובים בכירים, אבל צריך גם הרבה מדעי הרחוב". וכמו לאשר את דבריו, נכנס לחנות אחד לא־מגולח, מבקש את עזרתו של ינובר בפתרון בעיה ביורוקרטית. זהו שכן, המנהל מפעל סמוך ברחוב המסגר.

לפני שהגיע לקיוסק (סליחה, "חנות למשקאות קלים וחריפים"), היה סמנכ"ל לשיווק ב"יפאורה". אחרי־כן ניהל את השיווק במפעלי הבירה, ואז פתח את העסק העצמאי. "בהתחלה הלך שגעון", הוא אומר. "עכשיו פתחו לי פה את הנתיב המיוחד לאוטובוסים והרסו לי את העסק". לנתיב הזה עוד נחזור. דוד ינובר לא יתן לנו לעזוב אותו. הוא ימשיך לדבר עליו, בכאב אמיתי. איך הלך לו פעם שגעון – הוא לא רוצה לפרט, אבל חבריו מוכנים להסביר. "הוא מבריק, הבחור הזה", הם אומרים. "הוא היה קונה סחורה באשראי של 60 יום, נניח ב־100 לירות. מוכר אותה מיד ב־95 לירות, ואת הכסף שם במניות. אחרי חודשיים היו לו 130 לירות, ולמרות שבמכירה היה מצביע על הפסד של חמש לירות, היה לו למעשה רווח נקי ממס של 30% בערך".

מ

יפור שגשוגו הכלכלי של דוד ינובר מקביל לסיפור "שגשוגה" הכלכלי של המדינה באותם ימים. היום השתנו הזמנים, אך לא נראה שינובר רעב ללחם. "לא התביישתי להיות בעל חנות למשקאות", הוא אומר. "אני יכול לתלות גם כאן את כל התעודות שלי".

הוא מומחה לשיווק מאין כמוהו. "היום, בכל דרגי השיווק, אי אפשר לסבן אותי", הוא אומר. אבל הוא גם אדם מאוד ממורמר. "החנות נדפקה עכשיו בגלל שעשו כאן מסלול מיוחד לאוטובוסים. משאיות לא יכולות לפרוק סחורה, ומכוניות פרטיות לא יכולות לעצור כדי לקנות סחורה. רציתי לעשות פה עסק לתפארת, ובא המסלול הזה ושבר את גב הגמל".

דוד ינובר, פרא אדם ממולח, מסתובב בגופיה ובמכנסיים קצרים מאז סיים את לימודיו. הוא שמח בחלקו, נהנה מהחופש לעשות כרצונו. עובד לבד. מעמיס סחורה לבד. "אני מכיר חברים שכבר נפלו. רצו מהר מדי. זו לא חוכמה לנהל עסק על חשבון מישהו אחר".

חברו למחזור, עוזי לנדאו, היה מנכ"ל משרד התחבורה בשנים 84־1981 ומהוגי רעיון הנתיבים המיוחדים לתחבורה ציבורית. נתיב כזה הרס לחברו ינובר את העסק. לנדאו מכיר את הסיפור. הח"כ הסימפטי הוא האחרון שיעשה עוול לחבר. בזמנו הציע לינובר לבקש צו מניעה נגד המסלול עד שתיפתר בעיית העסק שלו. "אבל ינובר בחר ללכת בדרך שלו", אומר עוזי לנדאו. הוא גא בנתיבים הללו. "אפשר

(המשך בעמוד 41)

◀ דוד ינובר: "אי אפשר לסבן אותי"
▶ יוסי ורדי: "יש לי סיפוק במישור של האגו"
דני קנטור: "היום מכבדים את בעלי הכסף" ▼

▶ גדעון חסדאי: "בגדול אין תכנון"

לאכול בחוץ

מרק יוגורט עם רסק אגוזים

עכשיו אולי קצת קריר יותר. אבל באמצע חודש ספטמבר וצפונה הורידו עלינו מהשמים ואספה רצינית של עומס חום, עם לחות וכל השאר. ובאחד מאותם ימים, כשהגיעה העת לסעוד פת צהריים אותה אין מחמיצים משום תרוצים של מזג־אוויר כזה או אחר, ידענו דבר אחד: לא בא בחשבון אומצה או בף סטרוגנוף, ואפילו לא גלעת כבש. רק משהו „קל". וכך הגענו למקום שקוראים לו "הבית" (ת"א, ריזנגוף פינת ירמיהו), עליו המליצו בפנינו כמקום עם פריטי מזון קלים, לא מפריע, במיגוון רחב וברמה נאותה.

מיזוג אוויר לא מצאנו שם. אבל כל החלונות היו פתוחים ובתקרות הגבוהות הסתחררו מאווררים במלוא המהירות. אלה, יחד עם משבי הרוח שהגיעו הנה מהים דרך 'מסדרון' רחוב ירמיהו, איפשרו ישיבה נינוחה גם בשעות היומית של עומס החום.

ומה ראשון, כדי להשיב את נפשנו, הזמנו מרק יוגורט. עד שזה הגיע בחנו את המקום הפינתי הזה שהוא גם בית קפה וגם בית שתייה וגם מסעדה נאותה. מקום נחמד. תפריט גדול, המשתרע על פני שישה עמודים פרט לכריכה. הבטיחו לנו כי כל מה שכתוב שם – יש. בעמוד הראשון מציעים לך „ארוחת תפריט בסגנון הבית" – שלוש ארוחות שונות במחיר קבוע. המעניינת שבהן היא ארוחה לזוג בסגנון המזרח הרחוק, הכוללת מרק תירס, אגרול, איטריות מטוגנות עם ירקות וביצה, דג סול ברוטב חמוץ־מתוק, משקה קל, קפה או תה. כל אלה, לשני סועדים – 25 שקל. ומעט מאוד. מדור אחר בתפריט עוסק בתפודים – עם שמנת, עם תירס וחמאה מומסת ועוד. עוד יש מרקים לפתיחה, הביתיות, מנות שונות מן המטבח התאילנדי, שלושה מיני ספגטי, טוסטים, סלטים, בלינצס, תשעה מיני דגים, תריסר מנות קינוח.

עד שלמדנו את התפריט הגיע מרק היוגורט. מי שמצפה ליוגורט מחלב כבשים, יתאכזב. בעלי המקום אמרו לנו כי בתחילה אכן עבדו עם יוגורט כזה, אבל בעקבות התלונות שהיוגורט „מקולקל" והם נאלצו לעבור ליוגורט הסטנדרטי שאינו בעל ניחוח של חלב כבשים. המרק עצמו, אחרי שסחטנו לתוך קצת לימון, היה מצוין. והמצאה המקומית – לזרות עליו שברי אגוז – טובה מאוד. מולנו הזמינו הרינג בשמנת וזה הגיע – ככל המנות האחרות – בפאר רב: צלחת גדולה מאוד, עשויה סביב־סביב בירקות חתוכים, בכלל זה פרוסות גדולות ודקות של בצל טרי. באחת מפינות הצלחת ניצב לו ברווז גאה שהסבת „חתך" אותו משתדע. מוסיף הרבה חן לכל כבודת הצלחת. במרכז, על גבי מצע של חסה, נחו פיסות המליח, והשמנת, מנושת ועליהן „ערימת" שמנת ומעט צלפים. הדג עצמו, למרות נקיונו וחיתוכו האסטטי, לא היה מלהיב במיוחד. הוא לא היה המטיאס הרך והשמן לו ציפינו. אל המנה הזו נילוו טוסטים חמים וחמאה.

המנה העיקרית היתה דג אמנון מטוגן ברוטב חמאה ויין. גם זה מנה זו הוגשה יפה – בצלחת אובלית גדולה, מקושטת בירקות (כולל אותו ברווז שגולף מעץ). אנו ממליצים על הדג הזה בכל פה. ראשית, משום שהוא מגיע אליך נקי מקוץ ואידרה, הודות לנתחים הנוחים לטיפול. אתה אוכל אותו ללא טרחה וללא חשש לקוץ בחיך או – רחמנא־ליצלן – בגרון. המיפגש בין הדג, החמאה ורוטב היין מתברר כמוצלח ביותר. נהנינו מכל נגיסה. כנ"ל מן התפוד האפוי בנייר כסף, שהוגש עם פינכת חמאה. ממחלקת הארוחות המזרח הרחוק הזמנו איטריות בנוסח תאילנדי. אלו מגיעות בתוך „סלסלה" מטוגנת מתפודים, שבתוכה האיטריות הדקות והרכות, עם בצל ירוק וגזר, נבטים, אגוזים וביצים טרופות. נחמד לעין, נחמד לחיך.

"הבית": מזון קל, לא בשרי, במיגוון רחב ורמה נאותה (צילום: שמואל רחמני).

קינחנו בגלידה עם פירות ועשינו חשבון כדלקמן: מרק יוגורט: 4.2 שקל. הרינג בשמנת: 6 שקל. דג המושט: 17 שקל. סלסלת איטריות תאילנדיות: 5.5 שקל. גלידה עם פירות וקצפת: 6.5 שקל. שתייה קלה, כל כוס: 1.2 שקל. המחירים כוללים מע"מ, אבל אל תשכח את המגישות הנחמדות.

הטעם של סצ'ואן — בכפר שמריהו

דשף פיליפיני. המלצרים תאילנדים. המארחת „אשכנזיה" קשישה מכפר שמריהו שקוראים לה מרלין. לפני שנים היתה למרלין מסעדה ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב. קראו לה "מרלין", ובעצם עד היום קוראים לה כך. אלא שמרלין מכרה זה מכבר את המסעדה שלה ומאז שפתחו בכפר־שמריהו את המסעדה הסינית "טייסט־אוף־סצ'ואן" היא מקבלת שם את פניך בכניסה, מנחה אותך אל השולחן שהזמנת, מתעניינת בשלומך ובהתרשמותך מן המקום והמאכלים.

"טייסט־אוף־סצ'ואן" שהחליפה בעלים וידעה עליות ומורדות באשר לרמת מטבחה – נחשבת למסעדה שבאים אליה לחגוג. כפר־שמריהו עצמו אינו פריפריה מספקת לקיומה של מסעדה כזו. כמסעדה שחוגגים בה היא אכן נראית חגיגית למדי. כמה מן המנות שאתה מקבל לשולחנך מגיעות בהידור רב, רושפות לכל עבר ויקוקין־דיינור. מה שמתחת לויקוקין אינו אחיד ברמתו. יש מנות שראוי להתכבד בהן, ויש קצת פחות.

השם סצ'ואן אינו מחייב ואינו מתכוון בהכרח להבטיח לך מאכלים בנוסח חריף. אתה מוצא בתפריט ואריאציות של מחוזות שונים, כנהוג במסעדות ה„סיניות" שלנו. מרק הואן־טון שלגמנו כאן הרבה פחות מתון מאשר אותו מרק שלגמנו חודש לפני־כן במסעדה המתיימרת להציע מטבח קנטונזי. כמו ש"סוקי־יאקי" בת"א אינה מסעדה יפנית למרות השם ה"מפורש", כך "טייסט־אוף־סצ'ואן" אינה מסעדה עם מטבח סצ'ואני מובהק.

שולחננו הוצגו הזמין (לאחר המרקים) פלטה של מתאבנים סיניים (19 שקל לסועד אחד). זו הגיעה רושפת וזוהרת, וכשכבו הזיקוקין גילינו בצלחת ההגשה הגדולה, המקושטת בתגליפי עופות מפירות וירקות, כמה פריטים: ספאר־ריבס "מתוקים" וחריפים; חסילונים במעטפת שומשומין; שיפורי סאטה וערימה של סלט סיני עשוי צנון, גזר וכרוב עם רוטב מתוק־חמצמץ. רמת הבשרים לא היתה אחידה. היו פיסות גסות וקשות והיו סבירות יותר. הסאטה היה קצת אנמי לטעמנו. החסילונים היו משובחים.

כמנה עיקרית קיבלנו מה שנקרא שם "ברווז באננס" – פיסות ברווז מטוגן, קלוף עורו, עם אננס, אפונה וגזר (21 שקל לסועד). אין מקום לתלונות, אבל גם לא להתלהבות יתרה. המנה הנלווית למנה העיקרית היתה איטריות סיניות עם ירקות ונבטים. בסדר גמור.

מנת הקינוח הגיעה שוב חגיגית וזוהרת בשלל זיקוקין. אפילו אתה בוגר ושבע חוויות, אינך נשאר שווה־נפש למשחק הזה. בצלחת הקינוח הגדולה מצאנו כדורי גלידה, סלט פירות טרי וטעים, בננות מטוגנות, אננס מטוגן בשומשומין, ליצ'י (7 שקל לסועד).

אשר להדרו של המקום, לאווירה החגיגית שהוא משרה על המסתופפים תחת קורתו ולשירות – אין מקום לטענות. פתוח צהריים וערב, בכל ימות השבוע.

מאו"ל

הכל הולך

חופש פרוע כמו זה המתאפשר להולכות בדרכי האופנה בסתיו־חורף 87"86', כבר לא היה להן מזמן. מעט החוקים שעוד נשארו בו, נדיבים בהיקפם: צלליות צרות־צמודות מול רחבות־מתנפנפות, שלל צבעים אפרוריים מול עזים, מיגוון סריגים, אריגים נוקשים ורכים ומכפלת בארבעה אורכים אפשריים. הכתפיים, לעומת־זאת, נשארו כפי שהיו השנה, גדולות, רחבות ומרופדות.

מאת יהודית תנוך

אפשר לפתוח ולסגור רשימה זו בשתי מלים: הכל הולך – וזהו. אבל חופש פרוע כזה רק יוסיף למבוכתן של התועות בדרכי האופנה בתקופה זו של השנה. מאחורי ה"הכל הולך" של סתיו־חורף 87"86' יש שילוב טוב של ישן וחדש, יש שינויים – אבל אין מהפכות. אולי מפני שכמחירי הבגדים העכשוויים – יקרים משהיו אי־פעם, ולא רק אצלנו, גם בחו"ל – אנשים אינם מוכנים למהפכות. אבל יש בכל זאת די חידושים שעושים חשק ללבוש מראה חדש, לקנות בגד, נעליים וארנק שיעשו את השינוי הגדול.

מה ילך בחודשים הבאים?

צלליות: האנשים שעושים אופנה ממשיכים ללחוץ לכיוון הצללית הצרה והצמודה. עד עכשיו לא כל־כך הלך להם, כי נשים רבות מסרבות להיפרד מהבגדים הרחבים והנוחים. התוצאה: תיקו בין הצר לרחב, או פשרה של מראה משולב צר־רחב. מעל לגרביים־מכנסיים, חצאית צרה או שמלה צמודה יש מקטורן או טוניקה גדולים שאפשר לכסות בהם את כל חטאי הולילה של הקיץ.

צבעים: אין צבע אחד באופנת הסתיו, יש הרבה: אפור, חרדל, חלודה, ירוק, חום בגוונים שונים, סגול – וכולם מלווים בתוכם קצת אפור. אבל יש גם צבעים ברורים וחזקים, כמו כתול־דגניות, ירוקין וארום־עגבניה שלובשים עם שחור. החידוש לבן חורפי, נקי וצח.

סריגים: אלה נמצאים "במקום טוב באמצע האופנה" ומוצעים בתריסר צורות־סריגה שונות. סריג "סטרץ'" שנמתח לפי צורת הגוף, "ז'אקארד" שנראה כדפוס, הרבה מטיבים גדולים ומעניינים שרוגים בעורת מחשב על חזית של אפודות.

אריגים: שילוב של רכות ונוקשות. צמר רכים, בעיקר סריגים שצורפים לאריגים נוקשים כמו דנים (ג'ינס), צמר יבש ושטוח (גבארדין), מוהיר ומעט הדפסים, בעיקר של עורות בעלי חיים (חברבורות של נמר, פסים של ברדלס). משלבים ביחד הדפס, משבצות, סריג, אריג – וכל המרבה הרי זה משובח.

מעילים: גדולים וארוכים, צרים או רחבים כמו חלוק רחצה או מעיל גשם, וגם מעילים באורך שלושה־רבעים ושבע־שמיניות. המעילים עשויים מרנים, כותנה עבה, צמר ופרווה סינתטית ולובשים אותם מעל לחצאיות קצרות שבקשי מציצות מתחת למעיל.

חליפות: מחזירות לאופנה את שנות ה־50' וה־60', מתייטות, עם מקטורן צמוד לגוף וחצאית צרה והרבה כפתורים – בעיקר מזהב ומכסף סטייל שאנל. עדיין הולכות גם החליפות עם מקטורן רחב וחצאית צרה או רחבה. החליפות הנוסטאלגיות הן החידוש של סתיו זה.

כתפיים: עדיין גדולות ומרופדות בכריות כל־כך גדולות שאפשר לנמנם עליהן. כמה מעצבים, ביניהם איב סאן־לורן, מנסים לצמצם את מימדי הכתפיים ולחזור אל הטבע, בינתיים ללא הצלחה.

המכפלת: נעצרת בארבעה קווים ברורים. מיני, אורך־ברך (נעצרת סמוך לפיקת הברכיים), שאנל (בין הברכיים לקרסוליים) וקרסולית (נגמרת קצת לפני הקרסוליים). הכי צעיר – מיני. הכי חדש – אורך ברך, הכי קלאסי – שאנל, הכי נוח – קרסולית.

נעליים: גם פה יש מאבק בין סקס לנוחות. בין העקבים הגבוהים והלא כל־כך נוחים – לנעליים על עקב נמוך שטוב ללכת בהן. התוצאות: חצי־חצי. שני הסגנונות ירוצו בחורף על המדרכות.

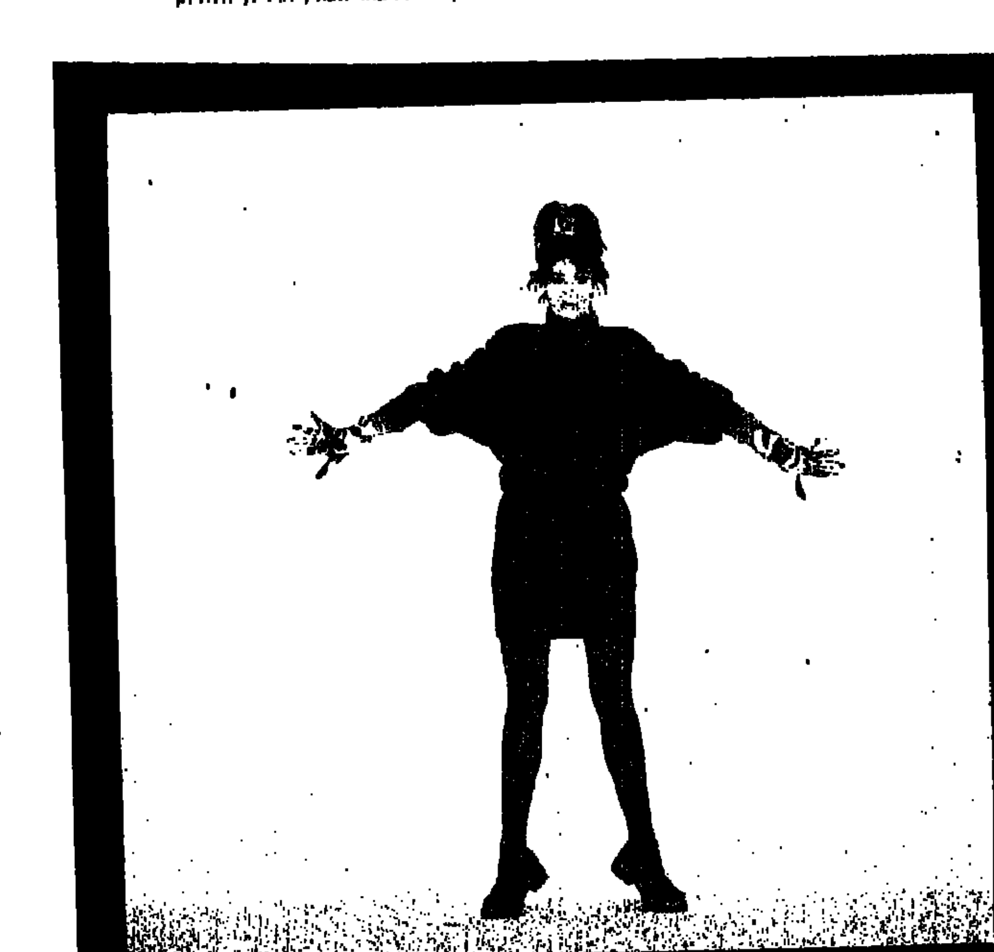
ארנקים: קטנים יותר, עד לגודל תיק של גן ילדים, נוקשים או רכים וגם בסגנון מעטפה וילקוט שמחזיקים ביד.

אביזרים: חגורות, חגורות, חגורות. הן טיפסו מהירכיים למותניים ומרגישות אותן. מעור בגוון טבעי לעורות דמויי תמסח ונחש עם אבזמי מתכת. בכלל, אביזרי מתכת מבריקים על עכשיו בגדים רכים, במסמרים, אבזמים בסגנון המערב הפרוע, סיכות סטייל־מדליות שמוצמדות לבגד ולכובע, כפתורי מתכת עתיקים ו"צבאיים" ואפליקציות של עור שמקשטות בגדי אריג רכים.

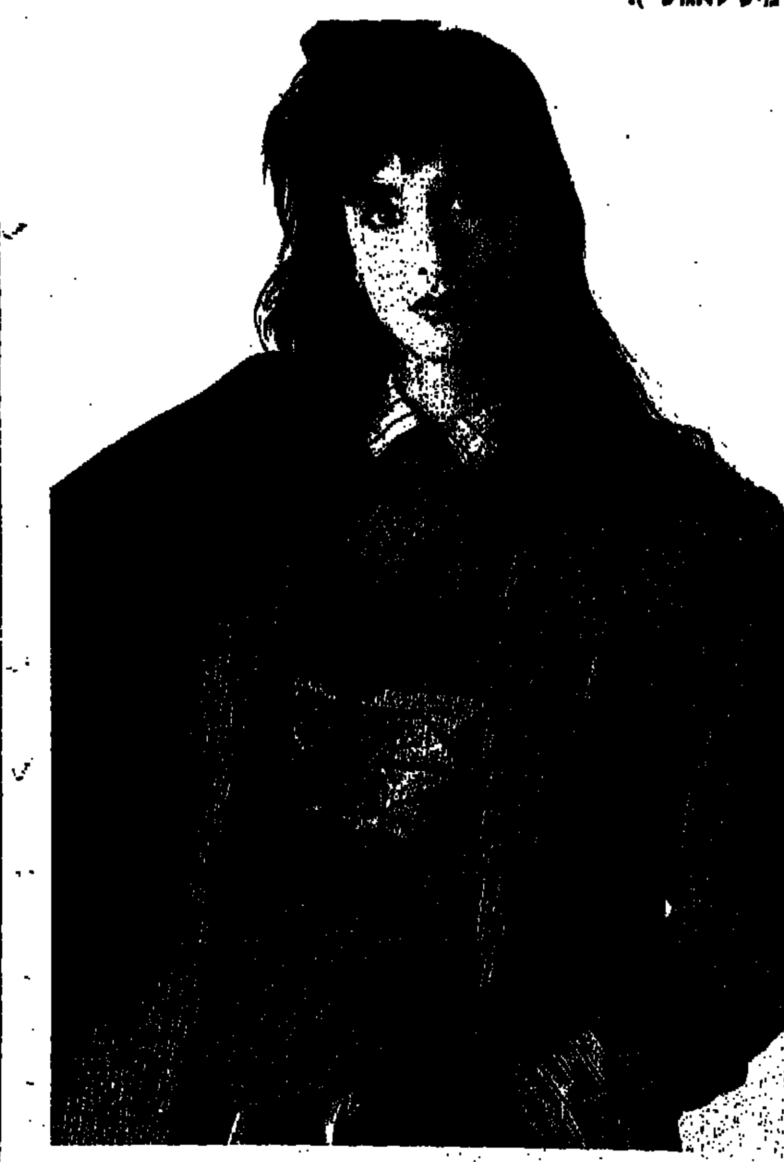
בגדי ערב: ממשיכים את חגיגת האריגים המבריקים בברק מתכתי, משולבים בסטן, קטיפה רכה ומקומטת ואריגים של בדי ריפוד ווילונות. גם פה יש ניגוד בין שמלת סטרפלס שחורה קצרה צמודה וסקסית בסגנון כוכבות הקולנוע של פעם, לחצאיות ארוכות וצנועות סטייל בלרינה שגולשות כמעט עד לריצפה. באמצע, בין שני הקצוות הללו, חליפות שאנל שחורות ומרובעות מעוטרות בקישוטי זהב.

תסרוקות: שיער משוך אל העורף בקוקו אלגנטי מקושט בסרט גדול, וגם שיער ארוך, בינוני או קצר שגזור בקו חד וגיאומטרי בסגנון ויראל ששון כמו בשנות השישים. הכיוון הכללי הוא שיער מבריק ומטופח. הראש המרובלל והזרוק סטייל־אפרו – בחוץ.

אשת־חורף 86"87': כמו שרואים אותה האנשים שעושים את האופנה – היא מטופחת, אלגנטית ומבריקה, גם כשהיא בת 16 ולובשת ג'ינס כחולים. ■

כחול הולך טוב עם שחור (בצילום המרכזי), והחגורה טיפסה מהירכיים למותניים. הכתפיים עדיין גדולות ומרופדות. (רזיאלה; צילום: סמי בן־גד). בצילום הימני: צמוד וצר זה יפה וגם צעיר ("בנטון").

שילובים של סיפור הסתיו הזה: גווני חרדל וזהב מצורפים לקורדרוי מפוספס, וסריג עם מוטיב יחד עם אריג משובץ. ("מיס לאגוט").

תופעת טבע בטיפוח היופי

מי ים המלח והבוץ המינרלי שבקרקעיתו הם חומרים טיבעיים ששום מעבדה דרמטולוגית לא תצליח לחקות את יתרונותיהם בתחום טיפוח העור. תכונותיהם הטיבעיות המיוחדות עושות אותם לחומרי גלם מעולים בתחום הקוסמטיקה. דרושה רק התערבות מעבדתית קטנה כדי להפכם למוצרים קוסמטיים מן השורה הראשונה: מוצרי "אהבה"

מאת: מיכל פנקס

חברות הקוסמטיקה הגדולות בעולם, משקיעות כיום מיליוני דולארים בנסיון לתת תשובה הולמת לשלוש בעיות הנובעות מאורח החיים במאה ה-20:
- דרישת הלקוחות לתכשירי יופי טיבעיים ככל האפשר.
- זיהום עור - כתוצאה מהתנאים הסביבתיים בהם אנו חיים.
- המתחים הפיזיים והנפשיים בהם נתונה האשה המודרנית.

בעוד החברות הבינלאומיות נאבקות וטורחות במעבדותיהן, יכולה האשה הישראלית להינות כבר היום מסידרה חדישה של תכשירי טיפוח הפותרת את כל הבעיות הללו:
- התכשירים החדשים עשויים מחומרים טיבעיים ומתמציות חומרים טיבעיים.
- הם מעניקים לעור ניקוי עמוק בהשוואה לכל תכשיר אחר.
- הם מרגיעים את העור, מפחיתים את המתחים ומעניקים תחושה שלאחר מנוחה טובה.

שלושת היתרונות הללו מצויים בסידרת הטיפול והטיפוח החדשה "אהבה" - שמקורה באוצרות ים המלח.

כך נולדה ה"אהבה"

לפני מספר שנים התארגנו ארבעה קיבוצים, השוכנים לחוף ים המלח, במטרה ל"החזיר עטרה ליושנה" ולהפוך את אוצרות ים-המלח לתכשירים קוסמטיים מובילים - כפי שהיו בימי קדם. מצפה שלם, עין גדי, קליה ואלמוג, התארגנו בשותפות ששמה "מוצרי בריאות ים-המלח", והחלו בפיתוח מוצרי טיפול וטיפוח המבוססים על מי ים-המלח והבוץ המינרלי.

פיתוח המוצרים החל משני כיוונים. האחד מחקר דרמטולוגי-מדעי לאיתור חומרי הגלם המתאימים והאפקטיביים ביותר בתחום הקוסמטיקה.

השני - בדיקת הסיפורות והממצאים ההסטוריים בנושא קוסמטיקה באזור ים-המלח. לאחר 3 שנות פיתוח ומחקר נולדה סידרת מוצרי הטיפוח "אהבה".

העקרון המנחה היה פיתוח מוצרים הקרובים ככל האפשר למקור; ואמנם חלק ממוצרי "אהבה" הינם 100% טיבעיים, באחרים 85% מרכיבים טיבעיים ושאר המרכיבים הינם חומרים טיבעיים שעברו עיבוד מעבדתי.

מוצרי "אהבה" נועדו במקור לייצוא. לצורך זה הם עברו בארה"ב בדיקות מעבדתיות ונסיונות שימוש, שהראו כי חומרי הגלם שלהם הינם מן האפקטיביים ביותר בעולם.

לאחר שסידרת "אהבה" עברה את המבחן בארה"ב ובאירופה, החליטו ב"מוצרי בריאות ים המלח" לפנות אל האשה הישראלית.

בימים אלה כבר ניתן להשיג את סידרת "אהבה" בכ-300 נקודות מכירה ברחבי הארץ. כך יכולה גם הישראלית להנות מאוצרות ים-המלח השייכים לה באופן טיבעי.

סוד פעולתם של מוצרי "אהבה" - פעולה כפולה

מוצרי "אהבה" מהווים פריצת דרך בתחום הטיפוח והטיפול בעור. הקיבוצניקים מים-המלח מאמינים בכך ומחזקים את טענתם במכתבים, אישורים ומסמכים ממומחים שונים ברחבי העולם; חברות מסחריות ומעבדות, מציינים כולם את ההשפעה הברורה שיש למוצרים על עור הפנים - החל מהטיפול הראשון.

סוד הצלחתם של המוצרים טמון בפעולה הכפולה שיש להם על עור הפנים: פעולה כימית ופעולה פיזיולוגית.

הפעולה הכימית

מוצרי "אהבה" מכילים ריכוז גבוה של מינרלים, ביניהם ברום, אשלגן, מגנזיום, נתרן ועוד. כל אחד מהמינרלים הללו פועל על תאי העור ומשפיע עליהם בתחומים שונים:

הרגעת העור, מניעת הצטמקות התאים, יצירת אנרגיה, העשרת התאים בנוזלים ויצירת תאים חדשים.

הפעולה הפיזיולוגית

ריכוז המלחים בים-המלח הינו 33% (לעומת 3% במי-ים רגילים). ריכוז זה גבוה מזה שבגוף האדם. ההבדל בריכוזים גורם לתהליך אוסמוטי בעת השימוש במוצרים; הנוזלים שבשכבות העור הפנימיות עולים מעלה וממלאים את התאים שבשכבת העור העליונה. כך מתמלא העור, תופח ומקבל מראה צעיר ורענן.

תכשירי הניקוי של "אהבה" סופחים אליהם זיהום ועודפים משכבות העור הפנימיות ומנקים אותן ניקוי עמוק. ניקוי זה מרגיע ותורם למראה בריא של העור.

שמונה סוגי "אהבה"

סידרת "אהבה" מציעה שמונה מוצרים, העונים על צרכי הניקוי, הרענון, ההזנה וההחלקה של עור הפנים. המוצרים מיועדים לטיפוח יום-יומי של כל אשה הרוצה למראה פניה.

"אהבה" מסכות בוץ לניקוי עמוק

AHAVA-MUD MASQUE

"אהבה" מציעה שלושה סוגי מסכות: לעור יבש, נורמלי ושמן. המסכות מעניקות ניקוי עמוק, מזרזות את תהליך יצירת התאים החדשים, מרגיעות ומחליקות את העור. מסכות הבוץ של "אהבה" מורכבות מבוץ מינרלי טיבעי, 100% מהמסכה, 75% ו-50%, מי ים-המלח ותערובת צמחים.

"אהבה" קרם-לחות להחלקת העור ותוספת לחות

AHAVA- MOISTURIZER

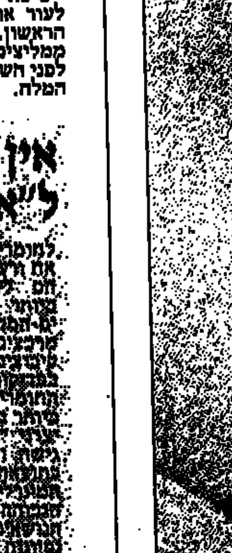
קרם.זה שומר על גמישות העור ומעניק לו מראה חלק וקטיפתי כבר בשימוש הראשון. הוא מתאים לכל סוגי העור, הודות לתכונתו להיספג בכל סוג עור בכמות ההולמת את צרכיו.

"אהבה" תכשיר לניקוי יום-יומי בעל פעולה כפולה

AHAVA-DAILY CLEANSER

תכשיר יוצא דופן באיכותו ובאופן השימוש שבו. הקרם נמשח על הפנים עם מים ונשטף במים. כאשר הוא נמשח על העור הוא פועל פעולה כפולה; מושך את הזיהום תסנימי החוצה ומעלה את הלחות מהשכבות התחתונות לשכבות העור העליונות.

כתוצאה מכך העור רענן, נקי וספוג לחות, הנקבוביות פתוחות ומוכנות לקלוט את חומרי ההזנה.

המקור לתמרוקים בעולם העתיק

אזור ים-המלח היווה את המקור העיקרי למוצרי קוסמטיקה בעולם העתיק. קרבות רבים ניטשו לאזור … בלבלי … קליאופטרה, המלכה המצרית … את כל קסמיה על אנטוניוס … הרומאי … את אזור ים-המלח … קליאופטרה … את מפעלי … סודות … בידי היהודים … להחכיר את … עבודה את … ב-1967 נחשפו באזור … לקוסמטיקה … במפעל … ושאריות של חומרי … והמלחים של ים-המלח.

"אהבה" מי-פנים להשלמת פעולת הניקוי

AHAVA-FACIAL FRESHENER, FACIAL TONER

בסידרת "אהבה" שני סוגים של מי-פנים: לעור יבש ולעור שמן. מי הפנים מחזירים לעור את רמת החומציות הטבעית שלו - .5.5 p.h.

"אהבה" שמפו + קונדישנר

AHAVA-SHAMPOO + CONDITIONER

שמפו המיועד לשיער שמן. מכיל תמצית טבעית משורשי החינה (ללא צבע) המשמשת כמייצב (קונדישנר).

מוצרי "אהבה" משווקים ברשיון משרד הבריאות וכן נבדקו על ידי המכון למחקר החיים (כנס ציונה) ונמצא כי אינם גורמים לגירוי העור.

"שיטת אהבה" לטיפול וטיפוח מחזירה לעור את הרעננות שלו כבר מן הטפול הראשון. בגלל יחודם של המוצרים ממליצים היצרנים לעיין היטב בהוראות לפני השימוש. נסי ותראי מה עושה לך ים המלח.

אין תחליף ל"אהבה"

למומחי העור של מוצרי "אהבה" אין …

תמונת מחזור

(המשך מעמוד 35)

…בעיית התחבורה גם בלי לפגוע בעסקים". אין … רבים כמותו לתחבורה. את תואר הדוקטור … קיבל במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס (אם. אי. טי) … בניתוח מערכות תחבורה. אחרי־כן הרצה … זה בטכניון במשך שש שנים, ועכשיו הוא … חברות. את עוזי לנדאו מביאים תמיד … לפרלמנטר הגון. מנומס מאוד. מרובע מאוד.

על מינויו כמנכ"ל משרד התחבורה הוא אומר … זה שילוב של כישורים מקצועיים עם מינוי … ואין הוא רואה במינוי כזה כל פסול: „אינני … מינוי של אדם על רקע פוליטי, בתנאי שהוא גם … לתפקיד. חשוב שהשר יכיר את האנשים … ויסמוך עליהם". אבל הוא מסכים ש„המינויים … חדרו אצלנו עמוק מדי". האשם, כמובן, … „הוא יצר תשתית מאוד מעוותת", אומר … הצעיר. „כאשר בגין עלה לשלטון – הוא … לא לנגוע בפקידות הבכירה. אבל … שהשכבה הזו האכילה כמה שרים בליכוד … עד כי נוצרה אצלם תחושה שבעצם … בנסיונם להשאיר את השרות הממלכתי … פוליטיים". הח"כ חושב שתרבות … לא התפתחה בארץ ל„רמה הדרושה". לדעתו … בויכוחים פוליטיים („משסעים את … לא מקשיבים לך").

אם הוא מאוכזב, הוא לא מראה זאת. גם את תסכולו הוא לא מבטא. טכנוקראט קר ושקט, חסר הומור. כל שאיפותיו מסתכמות ב„לעשות את העבודה שאני עושה כרגע, טוב יותר". הוא חושב שבכמה נושאים קריטיים איננו מטפלים, ואפילו לא הגדרנו … עצמאות כלכלית („מדברים רק מסביב"); … ארץ ישראל („בעייה חריפה שאין דנים בה. … על ההולך שעויינותו למדינה גוברת. ואני … על ערביי הגליל והמשולש, לא יהודה …"); בעיית הדמוגרפיה, או, כפי שהוא מגדיר … „בעיית ההתחדשות של העם היהודי" … – החינוך. וזוהי, לדעתו, סוגיה חשובה … מהכלכלה, יותר מהבטחון.

„עלינו להדגיש את השורשים", הוא אומר. „צריך … אותנו אל המקורות שמהם למעשה שאבנו את הכוח. ואינני מציע חינוך יהודי־דתי …", הוא מודרו להדגיש. „צריך להחדיר בנער הישראלי את הידיעה עד כמה היה בן־מזל … שנולד כאן, ובצעיר יהודי שעלה לארץ – עד כמה … שעשה את הצעד הזה".

עוזי לנדאו, מצר על כך ש„בעלי המאה, אלילי … והדוגמניות צמרת תופסים היום עמדה בסולם …". הוא מודאג כשהוא רואה „תופעות … במשפחה הישראלית, ומעורבות קטנה … בחינוך ילדיה".

לנדאו אוהב לפשפש בחנויות ספרים ולחפש … ישנים. לא מכבר רכש ספרון קטן של פרופסור … קלוזנר ז"ל, בשם „ישראל לאן אתה הולך". … פרופסור קלוזנר שהעם לא יכול לעבור … של הקמת מדינה, בלי שהחומר והרוח יהיו … בזה. „חייבות לבוא תשובות בתחום …", אומר עוזי לנדאו. „כשאין לך יהדות במדינת … לא יבואו לכאן יהודים מחו"ל". הוא לא … על המועד שבו חל משבר הערכים … „הייתי אומר שמרגע שקמה …, החל התהליך הזה".

… הוא לא קיבל חינוך, כי זהו מוסר טכני. … הוא מגדיר, כמו יצחק רבין, „נפולת של … שיש בהם משהו פגום. את מירב זמנו … למאבק למען יהודי ברית־המועצות. … לנדאו מכיר „מנויים פוליטיים שחררו עמוק מדי". חברו, דני קנטור, עובר מדינה בכיר במשרד התקשורת אינו מינוי פוליטי: כעובד מדינה אין קנטור מוכן להרחיב את הדיבור על התופעה, שבגללה סיכוייו להתקדם בהירככיה קטנים.

קנטור הוא האיש שהקים מבראשית את בית־המיון של הדואר בתל־אביב, עסק מרשים ומקצועי עם 600 עובדים, עשרות כלי־רכב, ציוד משוכלל ותקציב שנתי של מליון דולר. כשהוא נשאל על עתידו המקצועי בדואר, קשה לו להשיב. הוא גא מאוד ב"עסק" שהקים ורואה אותו כ„הזדמנות חד־פעמית שניתנה לי לעשות דבר כזה". לא, הוא לא רואה את בית המיון כ"בייבי" שלו. „בייבי יש לי בבית", הוא צוחק.

דני קנטור לא אוהב את הכותרת „דור של מנכ"לים" למחזור שלו בטכניון. „זה פשוט לא נכון.

ח"כ עוזי לנדאו: „תסדה אצלנו סובלנות"

רק שניים מאתנו ניהלו משרדי ממשלה". הוא מעריף לכנותו „דור של אנשי מעש".

מדוע פנה רוב חבריו לסקטור הפרטי? „היום הסטטוס הוא כסף", משיב דני קנטור. „היום, בארץ, מכבדים את בעלי הכסף". אתה מודאג מזה? „כן. הכיוון של המדינה לא טוב. כאדם פרטי יש לי דעות מוצקות על הסיפור של המדינה, שאיכפת לי ממנה מאוד. היא הולכת בכיוון לא נכון. הצד הכלכלי (מאזן התשלומים), הצד החברתי והמוסרי. אני חושב שהפתרון טמון בשינוי השיטה הפוליטית. יש ליצור מישטר נשיאותי. לשלטון צריכה להיות יותר סמכות. צריכים להיות יותר שיקולים ענייניים בקבלת ההחלטות".

גדעון חסדאי הלך לסקטור הפרטי. הוא מנכ"ל קונצרן המפעלים של "פקר". אדם מלוטש מאוד במשרד מקצועי מאוד. לא מפואר, בכלל לא. פשוט "פרופשונל", כמו שאומרים האמריקנים. „כדי להיות יצואן", הוא אומר, „אתה צריך להרגיל עצמך לעבוד בשיטות העבודה של הלקוחות שלך". גדעון חסדאי עשה תואר שני במינהל עסקים (עם רוד ינובר), עבר ב"ת.ש.ת" (ינובר אומר שאת המצטיינים "ת.ש.ת" ממש חטפה) ומ־1974 הוא עובד ב"פקר".

ב־1976 קיבל על עצמו משימה לא קלה: להציל את „נגב קרמיקה" בירוחם, אחד ממפעלי "פקר", מפשיטת־רגל. התגורר בירוחם וראה את משפחתו (היום אשה וחמישה ילדים) מעט מאוד. אחרי־כן הקים את „פקר אריזות תעשייתיות", ניהל את כספי הקבוצה (500 עובדים, מחזור שנתי של 50 מליון דולר) ומינואר 1985 הוא מנהל את העסק. כדאי להאזין לביקורות שלו.

„בגדול אין תכנון", הוא אומר. „אין יד שתכוון את התעשייה ללכת בכיוונים חשובים למדינה. ואז הכל בנוי על יוזמות של בודדים, יוזמות שנצצות באופן די מקרי. יזמים ומשקיעים לומדים משגיאותיהם במקום משגיאות של אחרים". גדעון חסדאי מאמין שבכיוונים נכון ניתן לנצל את יתרונותינו, כמו למשל עבודה זולה יחסית או חומרי גלם שמגיעים אלינו במחירים נמוכים יחסית. גם הוא אינו משיב ישירות על השאלה אם הוא אופטימי, הוא רק אומר: „נוכחתי לדעת שבראיה נכונה, בעבודה קשה ומסירות של צוות מנהל עם מוטיבציה מתאימה, אפשר להגיע להישגים טובים מאוד. בכל מפעל בארץ יש גרעין של 10־20 אנשים טובים, ואם יודעים כיצד לטפח את הקבוצה הזו, רואים גם תוצאות".

גם גדעון חסדאי מאוכזב מהמדינה, ובייחוד מהדור הצעיר. „הבריחה הזו של צעירים לחו"ל, ללימודים ואפילו לא ללימודים. כשאני רואה את החבר'ה האלה מסתובבים בניו־יורק, זה מגעיל אותי". לגדעון חסדאי טוב בארץ. „נעים לי פה. לא יוציאו אותי מפה. יש לי כאן איכות חיים טובה, אבל אני 'אופטימי מאוכזב'. אין לנו אוצרות טבע. יש לנו אנשים. ואנחנו לא כל־כך מצליחים לטפח אותם".

אילן שחם הוא בעל בית. ביחד עם עוד שני מהנדסי תעשייה וניהול הקים את "אמן" והיום זוהי חברת יעוץ מובילה בארץ, עם 150 עובדים קבועים ו־300 זמניים. הוא עוזר גם למשרדי הממשלה להתייעל. החברה שלו השתתפה לא מכבר בחיסול הפיגור במסירת תוצאות בחינות הבגרות. הוא דווקא חושב שיש במינהל הציבורי אנשים טובים. „חבל רק שלשירות הציבורי אין כלי התגמול ההולמים אנשים כאלה", הוא אומר.

„אחד הדברים שכואבים לי, זה שאין כמעט 'ואהבת לרעך כמוך'". לפני 20 שנה היה אחרת? „נראה לי שכן. התאווה לצרכנות לא היתה אז כל־כך חזקה. היתה יותר צניעות".

ד"ר יוסי ורדי הלכנו בסוף. מזל. זה יתן לכתבה סוף טוב ואופטימי. הבחור היה מנכ"ל משרד הפיתוח בגיל 27. כנראה שרק אריה דרעי ממשרד הפנים צעיר יותר. אבל בין המנכ"לים ששירתו שירות מלא בצה"ל, ורדי הוא ללא ספק הצעיר ביותר.

ליוסי ורדי יש חוש הומור. בפורים היה מופיע לעבודתו במשרד הממשלתי מחופש לכיפה אדומה, עם נעליים גבוהות, רגלים שעירות ותצאית מיני מסולסלת־יתחרה. לכן הוא גם אופטימי. „בטח שלכולם יש זכרונות טובים", הוא אומר. „הפילטר עובד. רק אם לא עברת חוויה טראומטית, המנגנון יזקק את כל השאר". מנכ"ל הוא היה אצל שר הפיתוח חיים לנדאו ז"ל. כן, אבא של עוזי. ובשום פנים ואופן לא היה מינוי פוליטי.

ורדי הקים את כימיקאלים לישראל, ועל כך גאוותו. עד היום הוא יושב במועצת המנהלים ועושה צרות לאריאל שרון המנסה להושיב שם אנשים משלו. אחרי חיים לנדאו עבר עם חיים גבתי, וב־1977 מינה אותו יצחק מודעי כמנכ"ל משרד האנרגיה. אחרי־כן יצא לשוק הפרטי והקים כמה חברות. עד כה הקים כשמונה חברות, וחוץ מזה עזר לחברות גדולות אחרות „לעשות קצת יצוא".

„אני מבסוט מאוד", הוא אומר. „יש לי סיפוק במישור של האגו, וזה גם מאפשר לי להתקיים בכבוד. זו חבילה. אני שבעדצון. שנתיים חרשתי את האדמה עם האף. יצאתי מהחממה של השרות הממשלתי, עם נהג, מזכירה והכל. וזה היה תהליך לא סימפטי, מה אגיד לך. גם מבחינה כלכלית וגם מבחינה אישית".

בגלל שבאתי אליו בסוף, היה לו זמן, ליוסי ורדי, לחשוב למה גם הוא מקטר על המדינה. לא, הם לא למדו את זה בטכניון. „אני מקטר במסגרת הנורמה הכללית", הוא מודה. „למה מקטרים? לדעתי, משלוש סיבות. ראשית, הנעורים של המדינה ושל השכבה שלי פחות או יותר חופפים, ויש מבט נוסטלגי על האידאלים של גיל הנעורים שחלף ואיננו. התבגרנו, גם המדינה, ומערכת הערכים השתנתה. במקום להפריח את השממה, כל אחד רוצה להפריח את הדשא ליד הוילה שלו. זה תהליך של התבגרות. ובהתמסדות הזו של המדינה, אנשים חשים שמשהו הלך לאיבוד.

„שנית – יש אכן כמה רעות חולות. כמו המעורבות של הביורוקרטיה במשק. ושלישית, יש חוסר פרספקטיבה. אני ראיתי מה קורה במדינות מתפתחות בנות 200 שנה, ואני רואה מה בנינו כאן ב־38 שנים, ואין לי סיבה לקטר. מה יש לי לקטר? המדינה הזו נתנה לי למצות את עצמי. היא נתנה לי בשפע, מעל ומעבר. היטיבה עימי. כן, נכון, זו פריבילגיה לקטר. זה סימן שאיכפת לנו. אולי צריך לראות את הקיטור כתסמונת הראש הגדול".

עמוס לבב

חיים ואוהבים

שעמומונים

זו אינה רשימה לספר השיאים של גינס. זו רשימה די פרטית של הדברים שבשבילי הם מסמלים את שיא השעמום:

● שיחה על דיאטות או ביתוחי יופי.

● כאשר מישהי מתעקשת לספר לך, בפרטי פרטים, על החלום שחלמה בלילה. חלום ארוך ומסובך.

● הסיפור על הנסיבות שגרמו לשלילת רשיון הנהיגה שלה/שלו לשלושה חודשים. השוטר, השופט, והלכתי בלי עורך־דין, ואני לא הייתי אשם בכלל, ואמרתי לו, והוא אמר לי, וכן הלאה.

● תלונות על רמת הלימודים בבית־הספר של הבן שלה. המורות של היום, אני אומרת לך. ובזמננו זה לא היה כך.

● לקרוא ספר הניתן לי במתנה על־ידי המחבר בנושא הרחוק ממני ת"ק פרסה, ועלי לקרוא מפני שברור לי שבקיאותי תיבדק על ידי המחבר הנ"ל.

● לשוחח עשרים בריכות במסגרת המלחמה נגד כל מיני צרות שהביאה עלינו הנהיגה במכונית.

● סימפוזיון בתקשורת האלקטרונית שבערך לאור קטסטרופה כלכלית; ברברת עם חותם אקדמי המותירה אותך בבורותך.

● שיחה עם חבר ילדות במסגרת פגישה מקרית במסיבה; אין לכם דבר אחר לעשותו, אבל לאחר חמש דקות גם אין לכם על מה לדבר.

● ליל סדר אצל אנשים זרים.

● לאכול סטייק יבש.

● לקלף חמישה קילוגרם תפוחי אדמה.

● נסיעת לילה בינעירונית במונית כאשר הרדיו משמיע נעימות ערביות.

● לשבת ב"סעודה־למען" בשולחן עם אנשים שאינך מכירה ואינך מעוניינת להעמיק את ההיכרות עמם.

תיבת דואר / אני רוצה בעל

תגובה על הרשימה של ג'ודי זייפרס "אני זקוקה לרעיה" שפרסמת במדורך (ואני מצטט אותך – "משום שאני מסכימה עם כל מלה שלה").

ישבנו בערב שישי כמה חברים, כשאחת מהן (בעלת הבית), קראה לנו את הנכתב במדורך.

התעוררה שיחה על הנושא (כולנו סביב אמצע שנות השלושים, שני ילדים בממוצע, פחות או יותר אקדמאים העוסקים במקצועות חופשיים) שיחה, שהובילה לויכוח שבסופו התברר שאיננו מדברים על אותה רעיה.

הרעיה שאתן נצמדות אליה, מיושנת. עושה עצמה או באמת סובלת מדעות קדומות ומודעות עצמית ירודה. היא נשמעת כמו אחת שלא שמעת מעולם כמה מכשירים חשמליים עוזרים בעבודת הבית, ושאפילו בפרובינציה שלנו אפשר כבר להזמין ארוחות מוכנות בטלפון כשפתאום נופלים עליך אורחים.

האפשרות השניה היא שהרעיה שאתן מדברות עליה נשואה לאבא שלי (מעניין שאמא שלי כלל לא מבינה את כל ה"שטויות" של הפמיניסטיות. לה זה נראה ברור ופשוט, כחלק מהשלטון הטוטאלי שלה בבית).

רעיותינו, לשמחתי, שונות לגמרי, הן גדלו לצידנו בעממי ובתיכון, והמשיכו לצידנו בצבא ובאוניברסיטה. ועם פה של צבדיות שלא תשתוקנה כשתרגשנה מנוצלות או "פריידיות", ובלי זעקות־קרב פמיניסטיות, השיגו הרבה יותר שוויון במסגרת המשפחה מאשר כל העולות על בריקדות.

י. ת., (פרטי הכותב שמורים במערכת)

מעלית ובדירה של שלושה חדרים, ויש להם אפילו עוזרת והם עושים כל יום אמבטיה ואוכלים לחם לבן... והמחשבה כי כל בחור הלובש מכנסי אריג אפורים הוא גנדרן ללא תקנה... והמחשבה שכל צרפתי עושה דברים "גסים" וכל נערה עם חזה מפותח היא יפהפיה וכי נערה דלת־בשר ראוייה לרחמים...

איפה הימים של הדו־שיח:

– אני מציע לך חברות.

– מה?

– שתהיי החברה שלי.

– אויש... באמת...

– תתני לי תשובה סופית בעוד שלושה ימים.

– טוב, אז התשובה שלי היא לא, אבל נישאר ידידים.

מחלקת הנוסטלגיה

מה בעצם קרה לדוד צמח ולדורה פרומה שעלו מפולניה ונשארו פולנים? ולהיכן נעלמו כל השמלות "המרגיז־אות" ("המרקיזט") עם הקומבניזונים המעומלנים, ואיפה שמת את חצאית הטאפטה הוורודה שלך, ואת גרבי המשי עם הפס?

ומה בעצם קרה לכל האוספים שלך, של "התמונות החלקות" שקראו להם גם "פרסים" – אלה עם המלאכים? לאוספי הצמר שהיית צובטת מכל אפודה, לאוספי תמונות השחקנים מהוליווד ותמונות גדולי הישוב והציונות?

לאן נעלמו כל האנשים שהיו באים עד פתח הבית ומציעים להשחיז סכינים, לקנות "בר אנגלי" לחליפה בתשלומים, ביצים סוריות ובשר מן השוק השחור?

ומה בעצם קרה ל"רוגטקות" ולעפיפונים (שקראנו להם "טיארות"), לשרשראות הסוכה שעשיתם במו ידיכם הקטנות עם דבק מקמח ומים? והיכן הן "חמש האבנים" והג'ולות ה"יפות" וה"מעושנות" (שקראו להן "פושטיות") שפעם שמרתם אותן בשקית בד, עד ההפסד הסופי?

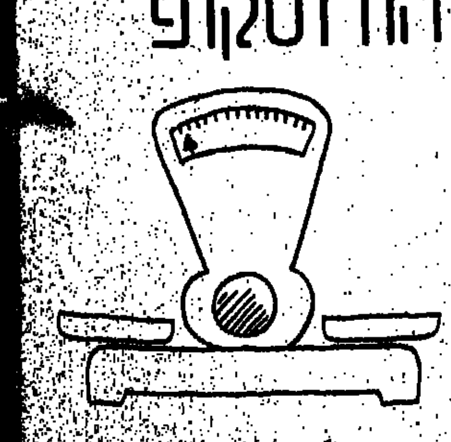
ולהיכן נעלמו המשקולות במכולת הקטנה, אלה של אוקיה ורבע אוקיה ושל רוטל... והמשקולות ברחוב עם אבנים... ועגלת הקרח עם הפעמון... וארון הקרח שכאשר שכחתם לרוקנו – נזלו המים מן המגרה התחתונה...

ומה קרה לכל האזהרות והאיומים של: לא לבלוע את המסטיק כי זה ידביק לך את המעיים... ואם תמשיכי למצוץ אצבע לא יקבלו אותך אף פעם לבית־הספר... ואם לא תגמור את החלב לא יהיו לך שרירים... ואם יעברו מעליך את לא תגדלי... ואם תגידי את זה עוד פעם אני ארחץ לך את הפה בסבון...

ולאן נעלמו ארון הבגדים בעל שלוש הדלתות והמראה האליפטית בדלת האמצעית, והספה הכפולה בסלון שהיו פותחים בלילה לשינה "מפני שחדר שינה יש רק לעשירים"...

והמחשבה כי רק בורגנים רקובים גרים בבית עם

הורוסקופ

תחזית לשבוע שבין 17 ל־23 באוקטובר

מאזנים (23 בספטמבר עד 22 באוקטובר)
לא הכל מתנהל לפי המתוכנן, ובעניני בקשים עלולה לחוות נטיה למריבות ולחילוקי־דעות. זה אמנם זמן טוב לעריכת קניות, אבל אתם עלולים להיגרר לבזבוזים מיותרים. אל תנהגו בבכושלות כלפי חברים.

עקרב (23 באוקטובר עד 21 בנובמבר)
תקופה טובה להתרכז בהקשבה לרחשי לבם של אחרים ולהפעלת האינטואיציה בנושאים עם חוב־לת. הניחו בצד את האגו, את הרגישות והעקשנות, והיו קשובים לרגשות הקרובים אליכם. בכל מקרה, הימנעו מהתנהגות מניפולטיבית.

(23 בנובמבר עד 21 בדצמבר)
יש לכם תוכנית טובה, אתם עלולים להת־בצעה ברגל שמאל. מוטב לא לעסוק עבי עניני עבודה, אלא לתפוס קצת מנוחה טוב, הימנעו משוטטות בשכונות והתרחקו מצרות.

(22 בדצמבר עד 19 בינואר)
רומנטיקה ומבילויים לא ישמחו אתכם בימים אלה. אם כי יש הרבה כוונות טו־ידידים ואהובים עלולים להרגיז ולהכעיס, לפרוץ מריבות. מוטב לעסוק במעילות

(20 בינואר עד 18 בפברואר)
מתרחשים בחזית הביתית, אולם לא מתנהל על מי מנוחות, יש לכם רגשות מעור־ לידידים, ואתם נוטים להיות קצת יותר ... עניני המשפחה והקריירה תובי־

(19 בפברואר עד 20 במארס)
שתשתדלו לשמור על מוצא פיכם. להיות לכם טעויות בשיפוט. חבר עשוי ... מרגיזה. בימים אלה תרבו לצ־ ... חברתית סתמית. בעיות בתחום ... אתכם להשקיע יותר.

(21 במארס עד 19 באפריל)
... המספים מתחילים לשתפר, ... בתחום זה, עצה עשויה להגיע ... אמיתי מוצא חן בעיניכם, ... שמישהו שקרוב אליכם אינו שו־

שור (20 באפריל עד 20 במאי)
השבוע אתם מצטיינים בחשיבה מופשטת ובפילו־סופיה. כדאי לא להבליט את האגו, כדי להימנע מעימותים עם הזולת. בתחום הרומנטיקה יש אפ־שרויות, אך כדאי להדגיש את הכנות ולהשגיח על מזגכם.

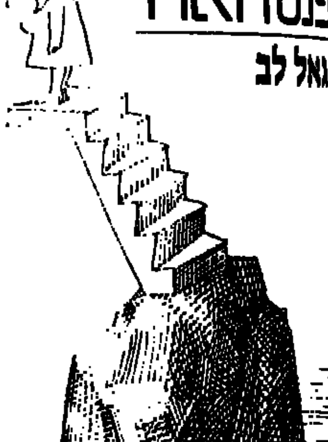
תאומים (21 במאי עד 20 ביוני)
שעות הבוקר הן הטובות ביותר להשלמת שעות שינה חסרות. אם תעשו עניין מהפרעות קלות, רק תתרגזו ותתעייפו עוד יותר; מוטב להיות גמישים. נסו לא להיות מפוזרים מדי. כדאי לעסוק ביצירה.

סרטן (21 ביוני עד 22 ביולי)
התנהגות תוקפנית או קנאית של חשובכים אתכם עלולים להעכיר את חיי החברה שלכם. ידידים מגלים את צידם הקשה. לעומת זאת, יש קשר טוב עם שותף. אם אתם רוצים להשיג מש־הו, המשיכו לנסות – ותצליחו.

אריה (23 ביולי עד 22 באוגוסט)
ליוצאים לטיולים מוטב לתשבים קום, אולם בכל זאת עלולות להתגלע בעיות. הקציבו לעצמכם מספיק זמן כדי להגיע ליעדכם. השבוע תהיה לכם הזדמנות חדשה בתחום הקריירה, אך התח־יבויות חברתיות עלולות לעכב את ביצועה.

בתולה (23 באוגוסט עד 22 בספטמבר)
שימרו על הרעיונות המקוריים שלכם, והימנעו מהיקלעות לוויכוחים עם השובבים אתכם. בשו־רות מפתיעות צפויות בתחום המשפחה. יש לכם בצת מרץ להתקדם, אך אתם זקוקים גם לתכנון נמו.

פנטהאוז

יואל לב

מתנת־הפתעה

הגברת שנכנסה לבניין אף לא נאלצה ללחוץ על כפתור האינטרקום. הדלת הראשית היתה פתוחה. כך יכלה להפוך את ההפתעה לשלמת.

נעיה מרשימה בתחילת שנות ה־20 שלה, בעלת מניינוף מטובבי־ראשי־גברים, חמוקים בולטים, ... בחולצת "טי" מיניאטורית, הדוקה. ג'ינס ..., מתניים דקים, שיער בהיר, גולש. עיניים ... שבמבט ראשון נראות יפות, ורק במבט השני ניתן לראות בהן את הכסילות השלווה של גבירתן. ... סילו צללת למימיו של אגם לחפש קונכייה יקרה ולפתע שהעלית לבסוף היה... נעל ישנה.

לפני יומיים צילצלו אליה. קול של גבר הודיע כי היא מוזמנת אל הבית המשותף ביום שלישי בעשר בבוקר, קומה שישית. עליה לבקש את מר יצחק רבינוב.

מקצועה, כפי שהוא מוגדר ב"דפי־זהב": מסאז'יסטית. ההפתעה מעוררת ציפיות, אולי מוגזמות, באשר לכישוריה המקצועיים. בטלפון סוכם שתקבל 100 דולר, ועכשיו היא עולה במעלית לקומה השישית כדי להרוויח את כספה בכבוד.

אותה שעה ישבו כמה מידידיו של רבינוב במשרד הפרקליטים שלהם והמתינו לעשר וחצי כדי לטלפן ולשאול את בעל הבית איך היה הטיפול. זוהי מתנת יום ההולדת שלהם. רבינוב היום בן 45. הם יושבים דרוכים, משעשעים את עצמם בתאורים ציוריים על המתרחש בפגישה בין רבינוב למסאז'יסטית.

בחור מרובע, הרבינוב הזה. גבר של אשה אחת, והאשה – אשתו – שולטת בו ביד ברזל. הוא אפילו אינו טורח להסתיר זאת, מקבל את הדין במין הכנעה הגורמת לידידיו להסמיק מזעם.

★

ישבו צוחקים. פגרת בתי־המשפט הפכה את המשרד למועדון עליז בו הם מבלים מחצית היום בהכנת תיקים, שעשועים ושיחות על גברים ונשים. שעשעו את עצמם בתאור היחסים שבין רבינוב לאשתו. לא חסכו בפרטים. ל"א., הצעיר מביניהם, הזכירו היחסים שבין רבינוב לאשתו קטע מאחד מספרי דסמונד מוריס (בעל "הקוף העירום"): תיאור של רומן אהבים בין קיפוד אירופי שעיר־זנב ובין קיפודת־עצים אמריקנית.

"הקיפוד האירופי חיזר אחר האמריקנית, והגברת הזו – לא רק שנענתה לו אלא אפילו סידרה את קוציה בתנוחה מינית מזמינה. הצרה היתה שסידור הקוצים שלה היה שונה מסידור הקוצים שלו, ולכן נהפך המיפגש ביניהם לחוויה מכאיבה מאוד. גם רבינוב ואשתו", סיים הבחור לקול צחוקם של חבריו, "למרות שאינם מתאימים זה לזו, חוזרים שוב ושוב על החוויה המכאיבה הזו בעקשנות ראוייה לשבח".

כדי שההפתעה תהיה מושלמת בחרו את יום ג', אז יוצאת הגברת רבינוב מביתה למיפגש קפה של בוקר עם ידידותיה. רבינוב עצמו קיבל חופשת חג ואמור היה לפתוח ל"מתנה שלו" את דלת הדירה כשהוא נמצא כח לבדו. "סוף־סוף יזכה לפגוש קיפודה עם סידור קוצים מתאים. מגיע לו, למסכן".

מעשה שטן, והמסאז'יסטית פגשה בפתח הדירה דווקא בקוציה הסומרים של הגברת רבינוב שסקרה אותה בחשדנות, חלפה על פני החיטובים והבליטות שלא עשו עליה רושם מיוחד וניסתה להבין איזו סחורה, לכל־הרוחות, הגברת הזו מתכוונת למכור.

המסאז'יסטית הוציאה מארנקה פתק מגולגל ושאלה: "כאן גר יצחק רבינוב?"

"מי רוצה אותו?" שאלה הרעייה בלא לענות לשאלה, מהדקת לגופה הרחב את החלוק הדהוי.

"הוא הזמין אותי", אמרה המסאז'יסטית בקול המביע הכרת ערך עצמית.

"מי הזמין אותך?"

"הנה כאן, כתוב – יצחק רבינוב. לבוא בשעה 10.00. גברת, אני לא מבינה מה הבעיה?", שאלה הצעירה, ותוך־כדי כך התחילה לתפוס שבעצם אולי יש כאן בעייה, אפילו מסובכת מכדי שהאשה הדהוייה שניצבה מולה תוכל להסביר את פשרה מבלי להתנפל עליה בחמת־זעם רצחנית.

"מי את, אם מותר לדעת?"

המסאז'יסטית נקבה בשמה.

"את מזכירה, או מה?"

"מסאז'יסטית".

אותו רגע חשה כאילו הטילה פצצה בפתח הבית. האשה שמולה כמעט התמוטטה. לגביה, המקצוע הזה והמקצוע העתיק ביותר בעולם אינם רק חופפים, אלא זהים. לחשוב שהבעל שלה, האפס, הנמושה, הגבר הזה שבקושי מצליח... מעז להזמין מסאז'יסטית אליהם הביתה ביום שלישי, היום היחידי בשבוע שבו היא אמורה להיעדר מהבית...

"...יצחק – בוא הנה, מיד!".

★

דלת פנימית נפתחה לאט ובזהירות, ומתוכה נשלח חוטם ורוד כמו חוטמו של עכבר לבן, רחרחני, כדי לברר מה קרה, כאילו בעליו הוא עיוור וחרש שחוטמו משמש לו עיניים ואוזניים גם יחד. מיד אחרי־כן שבה הדלת ונסגרה. עוד רגע והגברת רבינוב פסעה פנימה בצעדים כבדים, קורעת את דלת חדר השינה, שולפת משם משהו – ספק אדם ספק בעל־חי מבועת – ומציבה אותו מול המסאז'יסטית בעימות אילם, אכזרי.

רבינוב ניצב בין המקצוענית המחוטבת לבין אשתו הקודרת שפניה דמו עכשיו לפני קרנף, כבדים, גסים, שולחים קרימה מבטים רושפניים, כמו קרן חדה.

הוא לא מבין מה רוצים ממנו. בחיים שלו לא... הרי מעולם לא העז להסתכל כך, אפילו לא במחשבה. מה שיש לו מספיק לו. אין לו תאוות מיוחדות, שום חלומות גדולים. אפילו את יום ההולדת הארור שכח לגמרי. ופתאום...

הוא לא מבין, ואשתו לא סולחת. בעיניה נהפך הגבר המבוהל למעין דון־ז'ואן מפלצי שהעז "לחלל את הקן המשפחתי ולהביא הביתה איזו... איזו...". אחרי־כן אמרה לגליה: "לעולם לא אחיה איתו יותר. חשבתי שהתחתנתי עם גבר הגון. לעשות לי דבר כזה – ועוד ביום ההולדת שלו...". הדמעות זלגו על פניה הגסים בלי שתרגיש בהן.

שבוע לאחר מכן הגישה בקשה לגט. לא עזרו הידידים שבאו ונשבעו כי זה היה שעשוע גברי, מתנה ליום ההולדת. לא עזר כלום. "שייקח הדון־ז'ואן־דה־לה־שמאטע' הזה את הסמרטוטים שלו ויעוף מיד מהבית".

השינוי שחל ברבינוב לאחר־מכן היה מדהים. מאז שעזב את הבית כאילו חזר אליו בטחונו העצמי. נדמה היה שלא רק החליפות שלו השתפרו, נתפרו היטב, גוהצו, אפילו פניו כאילו עברו גיהוץ, נהפכו לגבריים יותר. יש לו כבר ידידה קבועה, צעירה, ולחבריו הוא זוכר את "מתנת היום־הולדת" ששלחו לו כמתנה היפה ביותר שקיבל בחייו.

"סוף־סוף מצא קיפודה עם סידור קוצים שמתאים לו", הם אומרים אחד לשני בחיוך.

מעריב

השבוע לפני 35 שנה

בעמוד זה מבחר מהידיעות והמודעות שפורסמו ב"מעריב" בשבוע המקביל של 1951. הנוסח המקורי נשמר. ליקט: גבריאל שטרסמן.

תיגרות בין „המקשר" ו„דרום יהודה" — „אגד"

התנגשויות רציניות אירעו הבוקר בירושלים ובבאר־שבע עם החרפת הסכסוך בין הקואופרטיבים הבינעירוניים לתחבורה לבין „המקשר" בקשר לקו ירושלים - באר־שבע.

לאחר תיגרה בירושלים יצא בלוית משמר חוק של המשטרה, כבתקופת המאורעות, האוטובוס הראשון של „המקשר" מירושלים לבאר־שבע.

בשעה 7 בבוקר, כאשר אוטובוס של „המקשר" מלא נוסעים עמד לצאת לדרכו לבאר־שבע מתחנה ברח' יפו, הופיעו מכוניות של „אגד" ו„דרום יהודה" במקום וחסמו את הדרך. תחילה היתה „תיגרת דממה" בין אוטובוסים שהתנגשו, ולאחר שנגרמו נזקים לשתי המכוניות החלה תגרת ידיים. המשטרה שהגיעה למקום, עצרה מספר נהגים משני הצדדים. נהגי „המקשר" האשימו את אנשי הצד השני, כי התכוונו בסכינים, צמיג אוטובוס שלהם חובלו באוטובוס שני. נהגי „אגד" האשימו את „המקשר" בניפוץ חלונות באוטובוסים שלהם. המשטרה עצרה גם שני אוטובוסים של „אגד", שחסמו את הדרך.

בדרך לבאר־שבע

— איזה מזל יש לנו, שחלקי־חילוף ישנם אצלנו בשפע...

עליה גדולה באינדקס

עליה גדולה באינדקס יוקר המחיה חלה גם בספטמבר.

מחלקת הסטטיסטיקה הממשלתית מעכבת לפי שעה את פרסום מספרי האינדקס, אך ברור הדבר, שהאינדקס יעלה ב-6-5 נקודות.

קרוב לוודאי שגם הפעם תתעכב חתימת ההסכם בין התעשיינים והסתדרות העובדים, הנעשית כרגיל ב-15 לאוקטובר. תוספת השכר לעובדים ב-3 החודשים האחרונים תהיה יותר מ-1,5 ל"י. בחודשים יולי – ספטמבר עלה האינדקס ב-15 נקודות, בעוד שהעליה בחודשים הקודמים היתה 9 נקודות.

24 ישראלים שהו יומיים על אדמת מצרים

24 ישראלים, ביניהם 1 תינוקת ו-3 ילדים קטנים, בילו יומיים על אדמת מצרים משמ־ פוט של חברת התעופה הבריטית שהיה בדרכו מלוד ללונדון, נאלץ לחנות חניית ארנס במאיר שבתעלת סואץ.

הבוקר בשעה 9.30 לפי שעון ישראל עמד המטוס להמריא מפאיד לרומא וללונדון. לנוסעים שלום.

חיפושי מזון בכניסה לירושלים

חיפושים נרחבים נערכים במחסומי הכניסה לירושלים ע"י המשטרה והכלכלית למרות קשיי התחבורה. השוטרים תבעו הבוקר מהנוסעים, שנסעו בעמידה בתוך האוטובוסים לרדת מתוכם. נערכו חיפושים קפדניים. יצויין כי רבים מבין יושבי המעברות אשר הועברו כמויות זעומות של זיתים חוררו-מהמכוניות ונעצרו, לאחר שהזיתים הוחרמו – שוחררו.

הגשמים פגעו במעברות ומחנות עולים

הרכבות הושבתו בכל הארץ

השרים הגיעו במוניות...

עובדי חברת החשמל בירושלים שובתים

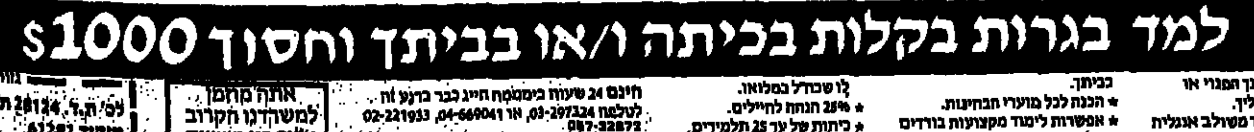
פיצוי בעלי מוסיקה ללא תשלום

השבוע
19.10
במשביר לצרכן
סריגים בכל צבעי הקשת
לנשים גברים וילדים
אופנת חורף 1987
15% הנחה
מכל מוצרי היוקרה St Michael Marks & Spencer
המבצע מתקיים גם בחנות St Michael בקניון אילון

קניית השכוס
Helena Rubinstein
כל מוצרי הלנה רובינשטיין
20% הנחה
הנהר"ס
15% הנחה

למד בגרות בקלות בכיתה ו/או בביתך וחסוך $1000

